

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

2026елның «20» июленнән

№ 513

Лениногорск муниципаль районының Түбән Чыршылы, Яңа Иштирәк, Иске Куак, Тимәш һәм Шөгәр авыл җирлекләрен су белән тәмин итү һәм су агызу схемаларын раслау турында

«Су белән тәмин итү һәм су чыгару турында» 2011 елның 07 декабрендәге 416-ФЗ номерлы Федераль законның 6 статьясындагы 1.1 өлеше һәм «Су белән тәмин итү һәм су түгү схемасы турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2013 елның 05 сентябрендәге 782 номерлы карары нигезендә, Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ:**

1. Лениногорск муниципаль районының Түбән Чыршылы, Яңа Иштирәк, Иске Куак, Тимәш һәм Шөгәр авыл җирлекләренең су белән тәмин итү һәм су агызу схемаларын кушымталар буенча расларга.

2. Су белән тәмин итү һәм су чыгару схемаларын Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Лениногорск муниципаль районының рәсми сайтында (<http://leninogorsk.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга.

3. Өлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз җаваплыгымда калдырам.

Житәкче

И .Ш. Шәмәрданов

А.Ю. Корноухов
5-28-44

Расланды

"Лениногорск муниципаль
районы" муниципаль берәмлеге
Башкарма комитетының 2026
елның 20 июлендәге 513
номерлы карары белән

2036 елга

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы

Түбән Чыршылы авыл җирлеге
су белән тәэмин итү һәм су чыгару
схемасы

Түбән Чыршылы ав.

2026 ел

Эчтөлөк

Схема паспорты

Кереш өлөш

1 бүлөк. Су белән тээмин итү схемасы

1.1 Климатик шартлар

1.1 Түбән Чыршылы авыл жирлегенең су белән тээмин итү системасы структурасын тасвирлау су белән тээмин итү системалары эшчәнлеген тасвирлау Түбән Чыршылы авыл жирлегенең су белән тээмин итүендәгә хәзерге техник һәм технологик проблемаларны тасвирлау су куллану баланслары суның коммуналь ресурсларны перспектив куллануы су белән тээмин итү өлкәсендә су белән тээмин итү системалары объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү буенча тәкъдимнәр үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системалары объектларын яңа төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләүгә капитал салымнарын бәяләү.

2 бүлөк. Су чыгару схемасы

2.1 Түбән Чыршылы авыл жирлегенең су чыгару өлкәсендәгә хәзерге хәле

2.2 Проект тәкъдимнәре

Түбән Чыршылы авыл җирлегенең су белән тәэмин итү һәм су агызу схемасы
паспорты

Атамасы	Лениногорск муниципаль районы Түбән Чыршылы авыл җирлегенең су белән тәэмин итү һәм су агызу схемасы.
Проект инициаторы (муниципаль заказчы).	Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Түбән Чыршылы авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенең Башкарма комитеты
Объектның урнашу урыны	Россия, Татарстан Республикасы, Лениногорск районы, Түбән Чыршылы авылы.
Схеманы эшләү өчен норматив-хокукий база.	– «Гавами хакимиятнең бердәм системасында җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20.03.2025 33-ФЗ номерлы Федераль закон; – «Су белән тәэмин итү һәм су бүлеп бирү турында» 2011 елның 07.12.2011 416-ФЗ номерлы Федераль закон; – «Су белән тәэмин итү һәм су бүлеп бирү схемалары турында» 2013 елның 05 сентябрдәге 782 номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәте карары; Россиянең Төзелеш министрлыгының 27.12.2021 N 1016/пр «СНиП 2.04.02-84* "Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар" СП 31.13330.2021 раслый» боерыгы -Россиянең Төзелеш министрлыгының 25.12.2018 N 860/пр «СНиП 2.04.03-85 "Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар" СП 32.13330.2018 раслау турында» боерыгы -Россиянең ГЧС ның 27.07.2020 N 559 «"Уттан саклау системасы. Эчке уттан саклау су трубопроводы. Нормалар һәм кагыйдәләр" СП 10.13130 кагыйдәләр җыентыгын раслау" боерыгы -Россиянең ГЧС ның 30.03.2020 N 225 (25.12.2023 төзәтмәсе) «"Уттан саклау системасы. Тышкы уттан саклау су белән тәэмин итү. Ут куркынычсызлыгы таләпләре" СП 8.13130 кагыйдәләр җыентыгын раслау" боерыгы
Схеманың максатлары	Схеманың максатлары булып тора: - 2036 елга кадәр булган чорда хәзерге һәм яңа төзелгән торак фонды өчен үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын үстерү; - коммуналь продукция күләмнәрен арттыру, аерым алганда, хезмәт күрсәтү сыйфатын арттырып, су белән тәэмин итү хезмәтләрен күрсәтү, шулай ук хәзерге бәя сәясәтен саклау; - су белән тәэмин итү системасы эшен яхшырту; - эчә торган суның сыйфатын күтәрү.

Куелган максатларга ирешү ысулы	- гамәлдәге су алу узелларын реконструкцияләү; - Түбән Чыршылы авыл жирлеген бөтенләй даими су белән тәэмин итү мөмкинлеген тәэмин итүче магистраль су үткәргечләр челтәрләрен төзү; - исәп приборларын урнаштыру; - индивидуаль торакларны урындагы чистару корылмалары белән җиһазландыру; - терлекчелек предприятиеләрендә урындагы чистару корылмаларын төзү; - әйләнә-тирә мохиткә зарарлы тәэсирне киметү.
Схеманы гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары	Схема 2026 елдан 2036 елга кадәр гамәлгә ашырылачак. Проектта һәрберсендә коммуналь инфраструктураның производство куәтләрен яңарту планлаштырылган 2 этап аерыла.
Схема чараларын гамәлгә ашырудан көтелә торган нәтиҗәләр	1. Торак пунктның заманча коммуналь инфраструктурасын булдыру. 2. Коммуналь хезмәтләр күрсәтү сыйфатын күтәрү. 3. Су белән тәэмин итү объектларының износ дәрәжәсен киметү. 4. Түбән Чыршылы авыл жирлеге территориясендә экологик ситуацияне яхшырту. 5. Яңа төзелә торган торак фонды һәм производство, ял-көн күреше һәм социаль-мәдәни максаттагы объектлар өчен билгеләнгән җир участкаларын су белән тәэмин итү челтәрләре белән тәэмин итү.
Схеманы тормышка ашыру өчен кирәкле финанс ресурслары	Схеманы финанслауның гомуми күләме 18145,0 мең сум тәшкил итә.

Кереш өлөш

Түбөн Чыршылы авыл жирлегенен 2036 елга кадэр су белән тээмин итү схемасы түбөндөгө документлар нигезендө эшлэнгән:

- территорияне планлаштыру схемасы;
- РФның 2011 елның 07.12. 416-ФЗ номерлы «Су белән тээмин итү һәм су агызу турында» Федераль законы (2012 елның 30 декабре, 2013 елның 7 мае, 23 июле, 28 декабре, 2014 елның 23, 28 июне, 21 июле, 14 октябре, 29 декабре, 2015 елның 13 июле, 3, 28 ноябре, 2016 елның 3 июле, 19 декабре, 2017 елның 29 июле, 2018 елның 29 июле, 25 декабре, 2020 елның 1 апреле, 2021 елның 11 июне, 1, 2 июле, 2022 елның 28 гыйнвары, 1 мае, 19 декабре үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән). Схема үз эчендә су белән тээмин итү системаларын булдыру буенча беренче чираттагы чараларны, бу системаларның эшләү ышанычлылыгын арттырырга юнәлгән, шулай ук кешеләр яшәү өчен куркынычсыз һәм уңайлы шартларны үз эченә ала.

Су белән тээмин итү схемасы үз эченә ала:

- үзәкләштерелгән су белән тээмин итү һәм су агызу системаларын үстерүнең төп юнәлешләре, принциплары, бурычлары һәм максатлы күрсәткечләре; –жирлекнең үсешен исәпкә алып, эчемлек, техник суны куллануның 10 елдан ким булмаган вакыт өчен прогнозлы баланслары;

- үзәкләштерелгән су белән тээмин итү зоналары (тиресән үзәкләштерелгән, системалар кулланып су белән тээмин итү башкарыла торган территорияләр) һәм үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системасы исемлеге;

- үзәкләштерелгән салкын су белән тээмин итү системасы объектларын планлаштырылган урнаштыруның карталары (схемалары);

- үзәкләштерелгән салкын су белән тээмин итү системасы объектларын урнаштыруның планлаштырылган зоналары чикләре;

- этаплар буенча бүленгән су белән тээмин итү схемаларын тормышка ашыру буенча төп чаралар исемлеге, шул исәптән бу чараларның техник нигезләмәсе һәм аларның тормышка ашыру бәясен бәяләү.

Чаралар коммуналь инфраструктура системасының түбөндөгө объектларын жәмит:

1) Су белән тээмин итү:

- су белән тээмин итү челтәрләре;
- су алу урыннары.

2) Су чыгару:

- торак төзелеш зонасындагы аерым йортларны урынлы чистарту корылмалары (УЧК) белән жиһазландыру;
- терлекчелек комплекслары агымы өчен ЛОС.

1 бүлек.

Су белән тәэмин итү схемасы

1.1 Климат шартлары

Түбән Чыршылы авыл җирлегенә Татарстан Республикасының Көнъяк-Көнчыгыш юнәлешендә урнашкан. Авыл җирлегенә территориясе 40 га, шул исәптән: Түбән Чыршылы – 24,5 га, Югары Чыршылы – 9 га, Мордва Ивановка – 6,5 га. Рельеф буенча республикада иң югары урнашканнарның берсе. Климаты уртача континенталь. Еллык явым-төшем нормасы 432 мм.

Кышның дәвамлылыгы, урта көндәлек температураның $^{\circ}\text{C}$ аша күчү даталары арасында, уртача 5,5 ай (28.10-06.04) тәшкил итә.

Жәйнең дәвамлылыгы һаваның урта көндәлек температурасы $+10^{\circ}\text{C}$ югары булганда 4,5 ай.

Күчү чорларының (көз һәм язы) һәрберсенен дәвамлылыгы уртача 1 ай тәшкил итә. Көз өчен – ноябрь, язы өчен – апрель.

Жәйдә максималь температура $+38^{\circ}\text{C}$ ка җитә, ә җирлек территориясендә теркәлгән температураның абсолют минимумы -36°C .

Территория нефть ятмалары, урынлы төзелеш материаллары бай: ком-гравий катнашмасы, балчык, урман массивлары. Түбән Чыршылы территориясендә Куак елгасы ага.

Бу районда балчыклы туфраклар өчен сезонлы туңуның норматив тирәнлеген 1.61 м тәшкил итә. Су үткәргеч чөлтөрләренен траншеяларының төбә 2 – 2.5 м тирәнлектә урнашканлыгын исәпкә алып, бу туңу тирәнлегеннән түбәнрәк, чөлтөрләрнең туңу куркынычлыгы юк.

1.1.1 Су белән тәэмин итү системасы структурасы тасвирламасы Түбән Чыршылы авыл җирлегенә.

Түбән Чыршылы авыл җирлегенә составына керә: Түбән Чыршылы авылы, Югары Чыршылы авылы, Мордва Ивановка авылы.

Түбән Чыршылы авыл җирлегенә көнбатышта – Федотовка авыл җирлегенә белән, көньяк-көнбатышта – Мәэмин-Каратай авыл җирлегенә белән, көньякта – Куакбаш авыл җирлегенә белән чиктәш.

Җирлек территориясә фатир участкалары белән бер катлы төзелешне тәшкил итә.

Торак пунктының, агросәнәгать комплексы предприятиеләренен су белән тәэмин итү чыганаclarы буларак, җир асты сулары - чишмәләр кулланыла. Чишмә сулары су белән тәэмин итүнең төп чыганаclarы булып тора. Өслек чыганаclarы (елгалар, күлләр) аларның югары пычранганлыгы сәбәпле, су белән тәэмин итү ихтыяжлары өчен кулланылмый.

Җирлек территориясендә хужалык-эчке янгын сүндерү су белән тәэмин итүнең төп чыганаclarы булып хәзерге вакытта җир асты артезиан сулары тора. Түбән Чыршылы авыл җирлегенә территориясендә 11 чыганак теркәлгән.

Җирлектә канализация чөлтөрләре юк. Егерме өслә су объектларында суның сыйфаты атмосфера явымнары белән күлчә пычрантулар, җирлекнең торак пунктлары территориясеннән өслә агымы, шулай ук туфрак эрозиясә тәэсирендә формалаша.

Су белән тәэмин итү челтәрләре характеристикасы

Түбән Чыршылы авылы

Су жыю чишмәләр каптажында башкарыла, аннан су үткәргеч челтәрләре аша үз агымы белән кулланучыларга китә.

Су үткәргеч челтәрләре озынлыгы 9,4 км

шул исәптән:

- ПЭ Ду-60 – 3,95 км

Суүткәргеч челтәрләре схемасын 1 нче кушымтадан карагыз

Югары Чыршылы авылы

Су үткәргеч системасы түбән басымлы итеп кабул ителгән, хужалык-эчемлекле һәм янгыннан саклану ихтыяжларын канәгәтләндерүне исәпкә алып. Су жыю авылның төньяк-көнбатыш өлешендәге калкулыкта урнашкан «Салкын чишмә» каптажыннан башкарыла. Аннары су үз агымы белән жирлекнең су үткәргеч челтәренә керә.

Су үткәргеч челтәрләре озынлыгы 2,8 км.

Суүткәргеч челтәрләре схемасын 2 нче кушымтадан карагыз

Мордва Ивановка авылы

Су үткәргеч системасы түбән басымлы итеп кабул ителгән, хужалык-эчемлекле һәм янгыннан саклану ихтыяжларын канәгәтләндерүне исәпкә алып. Су жыю чишмәләр каптажында башкарыла, аннан су үткәргеч челтәрләре аша үз агымы белән кулланучыларга китә.

Су үткәргеч челтәрләре озынлыгы 0,978 км.

Суүткәргеч челтәрләре схемасын 3 нче кушымтадан карагыз

Барлық су үткәргеч сызыклары рәсми рәвештә рәсмиләштерелгән, ЕГРНда кадастр номерлары бар. ЕГРНнан чыгарылмалар кушатыла.

1.1.2 Су белән тәэмин итү системалары эшчәнлеген тасвирлау.

Түбән Чыршылы авыл жирлегенә Лениногорск муниципаль районының су белән тәэмин итү һәм су агызуның хәзерге схемасында түбәндәге терминнар һәм билгеләмәләр кулланыла:

«суүткәргеч» - суны куллану урынына үткөрү (бирү) өчен корылма;

«су белән тәэмин итү чыганагы» - су белән тәэмин итү өчен кулланыла торган су объекты яисә жир асты сулары чыганагы;

«суның исәп-хисап чыгымнары» - нормативлар таләпләре нигезендә билгеләнгән су белән тәэмин итүнең төрле төрләре өчен су чыгымнары;

«су бүлеп бирү системасы» - су кабул итү җайланмалары, квартал эчендәге челтәрләр, коллекторлар, насос станцияләре, торбаүткәргечләр, су чыгаруны чистарту корылмалары, чистартылган суны әйләнә-тирә мохиткә илтү өчен корылмалар җыелмасы, алар халыкның, ижтимагый, сәнәгать һәм башка предприятиеләрнең яшәеш эшчәнлегеннән агым суларны чыгаруны тәэмин итә;

«предприятиенен эш зонасы» (эксплуатация зонасы) - су белән тәэмин итү

һәм (яисә) су чыгару белән тәэмин итүне гамәлгә ашыручы оешма объектарының урнашу зоналарын, шулай ук аның абонентлары (кулланучылары) объектарының урнашу зоналарын үз эченә алган территория;

«су белән тәэмин итү объектының эш зонасы» (технологик зонасы) - суүткәргеч челтәрнең бер өлеше, аның цикләрәндә корылма кулланучыларга суның

кирәкле чыгымнарын биргәндә басымның норматив күрсәткечләрен тәэмин итәргә сәләтле;

«канализация чистарту корылмасының эш зонасы» (канализация бассейны) - канализация челтәренең бер өлеше, аның чикләрендә корылма (турыдан-туры чыгарылыш) агып төшүче суларны кабул итәргә һәм/яисә чистартырга сәләтле;

«су белән тәэмин итү һәм су чыгару схемасы» - су белән тәэмин итү һәм су бүлөп бирү системаларының торышын һәм үсеш перспективаларын график күзаллау элементлары жыйелмасы һәм бер мәгънәле текст белән тулыландырып, исәп-хисап чорына;

«инженерлык инфраструктурасы схемасы» - исәп-хисап чорына инженерлык инфраструктурасының халәтен һәм үсеш перспективаларын график күрсәтү һәм тулы бер мәгънәле текстлы тасвирлау жыйелмасы.

1.1.3 Түбән Чыршылы авыл жирлегенең су белән тәэмин итүендәге булган техник һәм технологик проблемаларны тасвирлау:

Су белән тәэмин итү системасының халәтен анализлау түбәндәгеләрне күрсәтте:

1. а) Түбән Чыршылы авылы су белән тәэмин итү системалары канәгатьләнәрлек техник халәттә, 4000 м озынлыктагы гомуми суүткәргечне реконструкцияләү таләп ителә;
- б) Югары Чыршылы авылы су белән тәэмин итү системалары иске халәттә, 2000 м гомуми озынлыктагы суүткәргеч челтәрләрен реконструкцияләү таләп ителә;
- в) Мордва Ивановка авылы су белән тәэмин итү системалары канәгатьләнәрлек халәттә. 600 м су үткәргеч челтәрләрен салу кирәк.

Шуңа бәйле рәвештә, су белән тәэмин итүне яхшырту һәм халыкны тулы охвата үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү белән тәэмин итү өчен, шул исәптән тармакның техник һәм технологик үсеше юлы белән төп чаралар кирәк.

1 нче таблица

Чыганаclar буенча мәгълүмат.

Атамасы	Финанслау чыганагы (чишмә)	Халык (кеше)	Су чыгару (куб.м)
Түбән Чыршылы	Мәннәф	291	40
	Утән елга	26	15
	Боскын	8	12
	Умарталык асты	77	45
	Тау чишмәсе	28	20
	Мисбах чишмәсе	11	10
	Тукмак	98	40
	Заһид	42	35
Югары Чыршылы	Салкын чишмә	158	40
Мордва Ивановка	Югары	8	15
	Түбән	8	12

1.2 Су куллануның булган балансы

Су куллану барлык кулланучы төрләре буенча билгеләнә: халык, терлекчелек фермалары һәм комплекстарында терлекне тәрбияләү өчен су чыгымнары, ихата участокларын сугару, янгынга каршы тору.

Халыкны су белән тәмин итү күпчелек очракта су алу колонкалары аша башкарыла.

Халыкның хужалык-эчемлек ихтияжлары өчен су чыгымы халкы санына пропорциональ һәм биналарның уңайлылыгы дәрәжәсенә бәйле.

Исәпкә алынмаган чыгымнар терлекчелек фермалары һәм комплекстарында терлекне тәрбияләү өчен су чыгымнарын үз эченә ала.

2 нче таблица.

2026 ел өчен су куллану таблицасы*

№ т/б	Торак пунктларның исемнәре	Халык саны	Макс. тәүлекл. эк, м³/тәүлек	Исәпкә алынмаган чыгымнар (10%), м³/тәүлек	Сугару, м³/тәүлек	Янгынга каршы тору м³/тәүлек	Терлекчелек секторы, м³/тәүлек	Барысы, м³/тәүлек
1	Түбән Чыршылы ав.	581	26,50	2,21	127,2	54	40	249,91
2	Югары Чыршылы авылы	158	22,31	1,94	111,0	54	16,24	205,49
3	Мордва Ивановка авылы	16	8,5	0,34	16,8	42	2,3	69,94
	Түбән Чыршылы авыл җирлегенә	755	57,31	4,49	255	150	58,54	525,34

(* - мәгълүмат чыганагы Территориаль планлаштыру Схемасы)

Терлекчелек фермалары һәм комплекстарында терлек һәм кошларны тәрбияләү өчен су чыгымнары РФ авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгы тарафыннан эшлэнгән һәм расланган ВНТП-Н-97 ведомство технологик проектка нормаларына өстәп кабул ителә:

- КРС өчен (сыер савыты) – 30 л/тәүлек,
- КРС өчен (сөтле) – 100 л/тәүлек,
- КРС өчен (итле) – 55 л/тәүлек,
- дуңгызлар өчен – 25 л/тәүлек,
- сарыклар өчен – 5,5 л/тәүлек,
- атлар өчен – 60 л/тәүлек,
- йомырка токомлы тавыклары – 0,31 л/тәүлек,

- ит токымлы тавыклары – 0,36 л/тәүлек,
- чебиләр – 0,27 л/тәүлек,
- казлар – 1,68 л/тәүлек.

Янгынга каршы чаралар

Янгынга каршы торы торак пункт эчендә урнашкан су алу гидрантларыннан һәм сулардан планлаштырыла.

Читтә янгынга каршы торы өчен суның исәп-хисап чыгымы – 10 л/с;

Эчке янгынга каршы торы өчен суның исәп-хисап чыгымы – 2,5 л/с.

1.3 Су белән тәмин итү сферасында коммуналь ресурсларны перспектив куллану.

2035 елга кадәр су белән тәмин итү һәм су чыгару системаларын үстерү тулай торган территориянең зурлыгы артуны һәм халыкның тормыш сыйфатын яхшыртуны исәпкә ала.

Су белән тәмин итү системасын проектлауда кулланучылар өчен кирәкле су чыгымы билгеләнә. Халыкның хужалык-эчемлек ихтыяжлары өчен су чыгымы торак пунктның һәм яшәү районының санитар-техник уңайлылыгы дәрәжәсенә бәйле.

Түбән Чыршылы авыл җирлегенә яшәү төзелеше түбәндәгечә кабул ителде: 2035 елның исәплә чоры ахырына планланган яшәү төзелеше эчке су белән тәмин итү системалары белән җиһазландырылачак.

1.4 Су бирү системасы объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү тәкъдимнәре

Су белән тәмин итүне үстерүнең төп юнәлешләре - Түбән Чыршылы авыл җирлегенә халыкның эчемлек сыйфатындагы су белән өзлексез тәмин итү, системаларның ышанычлылыгын арттыру, чөпкәрдәгә аварияләр санын киметү, чөпкәрдәгә үткәрү сәләтен арттыру, су югалтуларын киметү.

Су үткәргеч чөпкәрдәгә авыл җирлегенә бөтен территориясен 100% капларга тиеш.

Яңа чөпкәрдәгә салуны иске чөпкәрдәгә бер үк вакытта алыштыру белән үткәргәгә киңәш ителә.

Су куллануны арттыру халыкның уңайлы һәм имин яшәү өчен планлаштырыла.

Хәзерге вакытта дәүләт программалары эшләп чыгарылган: «Чиста су» дәүләт программасы халыкның чиста эчем су белән тәмин итү өчен.

Программага кертелгән чараларны үтәү су белән тәмин итү секторында эффектив идарә итү системасын булдыруга мөмкинлек бирә:

- озак вакытлы финанслаштыруны тәмин итү һәм шәхси инвестицияләргә җәлеп итү, шәхси инвестицияләргә софинанслау һәм инвестицион фондлар механизмы нигезендә;

- җирле инновацион җиһазлар җитештерүен стимуллаштыру;

- су белән тәмин итү секторында региональ һәм җирле программаларны тормышка ашыру;

- су белән тәмин итү сферасында инновацион җирле җиһазлар җитештерүен стимуллаштыру чараларын тормышка ашыру;

- иҗтимаги инфраструктураның иң мөһим объектларын чиста эчке су белән тәмин итү программаларын тормышка ашыру.

Авыл җирлеген үстерү концепциясен тормышка ашыру рамакасында түбәндәгә чараларны үтәү карала:

1. эчщ торган су белән тээмин итү сыйфатын төзөтү, шул исәптән суны дистилляцияләү, тимерсезләндерү, деманганацияләү һәм йомшартуга юнәлдерелгән технологик алымнарны куллану;

2. су бирү челтәрләрен реконструкцияләү һәм алыштыру, хәзерге заман материалларыннан эшлэнгән трубаларны кулланып, хәзерге заман технологияләре нигезендә 2035 елга кадәр;

3. су бирү челтәрләрен төзү, хәзерге заман материалларыннан эшлэнгән трубаларны кулланып, хәзерге заман технологияләре нигезендә 2035 елга кадәр;

1.5. Үзәкләштерелгән су бирү системасы объектларын яңа төзелешкә, реконструкцияләүгә һәм модернизацияләүгә капитал җертемнәрне бәяләү

Хәзерге заман базар шартларында, инвестиция-төзелеш комплексы эшлэгән урында, затраталарның төрле төрләрен нормалаштырудагы карашларда төп үзгәрешләр булды, төзелеш сферасында икътисади нигез үзгәрде.

Хәзерге вакытта төзелеш бәясен билгеләүнең күп методлары һәм алымнары бар, бәяләрнең үзгәрүчәнлегенә һәм аларның төрлелегенә эшнәң бу этабында тулы күләмдә кирәкле чыгымнарны төгәл билгеләргә мөмкинлек бирми.

Моның белән бәйле рәвештә, проектлауның соңрак этапларында төзелеш параметрларын урындагы шартларны һәм төзелә торган объектның конкрет үзенчәлекле функцияләрен өйрәнү нигезендә детальләп төгәлләү таләп ителә.

Капиталь төзелеш объектларының проект документациясен эшләү бәясе «Төзелеш өчен проект эшләре өчен базис бәяләр кулланмасы» (Коммуналь инженер биналары һәм корылмалары, Су белән тээмин итү һәм канализация объектлары) нигезендә билгеләнә. Проект эшләре база бәясе (2026 елның 1 гыйнварына) проектланган объектларның төп табигый күрсәткечләренә бәйле рәвештә урнаштырыла һәм проект эшләре бәясен билгеләү вакытында инфляция процессларын чагылдыручы коэффициентка тапкырлап, хәзерге бәя дәрәжәсенә китерелә, Россия Федерациясе Төбәк үсеше Министрлыгының 2013 елның 12 февралендәге № 1951-ВТ/10 Хатына туры китерелә.

Проектлауның төрле этапларында бәяне билгеләү төрле методикалар белән башкарылырга тиеш. Инвестицияләргә нигезләүдә проект алды этабында предваритель (исәпләү) төзелеш бәясе билгеләнә. Бу этапта проект әле юк, шуңа күрә ул чиклэнгән эчтәлек күрсәткечләре буенча төзелә. Әгәр дә бундый күрсәткечләр булмаса, аналогик объектларның бәясе турында мәгълүматлар кулланылырга мөмкин. Капиталь төзелеш объектлары өчен эш документациясен эшләп чыгаруда проект-смета документациясен төзү юлы белән бәяне төгәлләү кирәк. Бәя проектлауның һәр этабында, аның этаплап детальләштерелүе һәм төгәлләнүе белән бәйле рәвештә, билгеләнә. Шулай итеп, база бәяләре проект документациясен эшләү һәм төзелеш өчен киләсе контракт бәяләрен формалаштыру максаты белән урнаштырыла.

Исәпләүләрдә исәпкә алынмаган:

- дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен җир участокларын һәм күчмәсез милеккә резервләү һәм сатып алу бәясе;
- төзелеш территорияләрендә топографо-геодезик һәм геологик эшләнүләр үткөрү бәясе;
- төзелеш территорияләрендә биналарны һәм корылмаларны сүтү һәм демонтажлау чаралары бәясе;
- булган объектларны реконструкцияләү чаралары бәясе;
- кирәкле җиһазлар белән җиһазландыру һәм терәк территориясен коралландыру;
- төзелеш территориясенә үзенчәлекләр.

2 бүлөк. Су чыгару схемасы.

2.1 Түбөн Чыршылы авыл жирлеге су чыгару өлкөсөндөгө хэзерге хэл

Хэзерге вакытта Түбөн Чыршылы авыл жирлеге территориясе канализацияләнмэгән. Жирлекләр үзәкләштерелгән көнкүреш һәм сәнәгать канализациясенәң юк. Халык гидроизоляция дәрәжәсе житәрлек түгел чокыр яки ишегалды әмбеләләрен куллана, бу территориянең пычрануына китерә.

Авылда жиләр канализациясе юк. Яңгыр һәм кар суларының чыгышы көйләнми һәм булган рельефның түбөн урыннарына агызыла.

2.2 Проект тәкъдимнәре.

Су чыгару нормалары СП 32.13330.2012 «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар» буенча халыктан су куллану нормаларына тигез кабул ителә, янғын сәүдәгәрлеген торгызу өчен су керемнәрен һәм территорияне сугаруны исәпкә алмыйча, көндәлек тигезсезлек коэффициентын исәпкә алып.

Су белән тәэмин итү планында әйтелгәннән чыгып, түбәндәгеләрне күздә тотарга кирәк: әйләндереп су белән тәэмин итү системасын кертү, сусыз житештерүләр булдыру һәм суны саклау технологияләре буенча чаралар үткөрү юлы белән су чыгаруны киметү чаралары.

Кече халык пунктларында үзәкләштерелгән системаларны төзү икътисади рәвештә табышсыз:

1. 1 м3 агызуны чистартуның бик зур бәясе аркасында;
2. төзелеш тыгызлыгының азлыгы аркасында;
3. урынның катлаулы рельефы аркасында.

Халык пунктлары хужалык-көнкүреш агызуларын төрле модификацияләрдәге биологик һәм тирән чистартуның автоном корылмалары белән жиһазландырыла ала. Чистарту һәм дезинфекцияләү нәтижәсендә барлыкка килгән агызу сулары шәхси йорт хужалыклары территориясенә сугару өчен кулланыла яки суагышка чыгарыла, ә актив болыт яки чүкелетке компостлау өчен кулланыла ала һәм соңрак ашлама итеп жиргә кертелә ала.

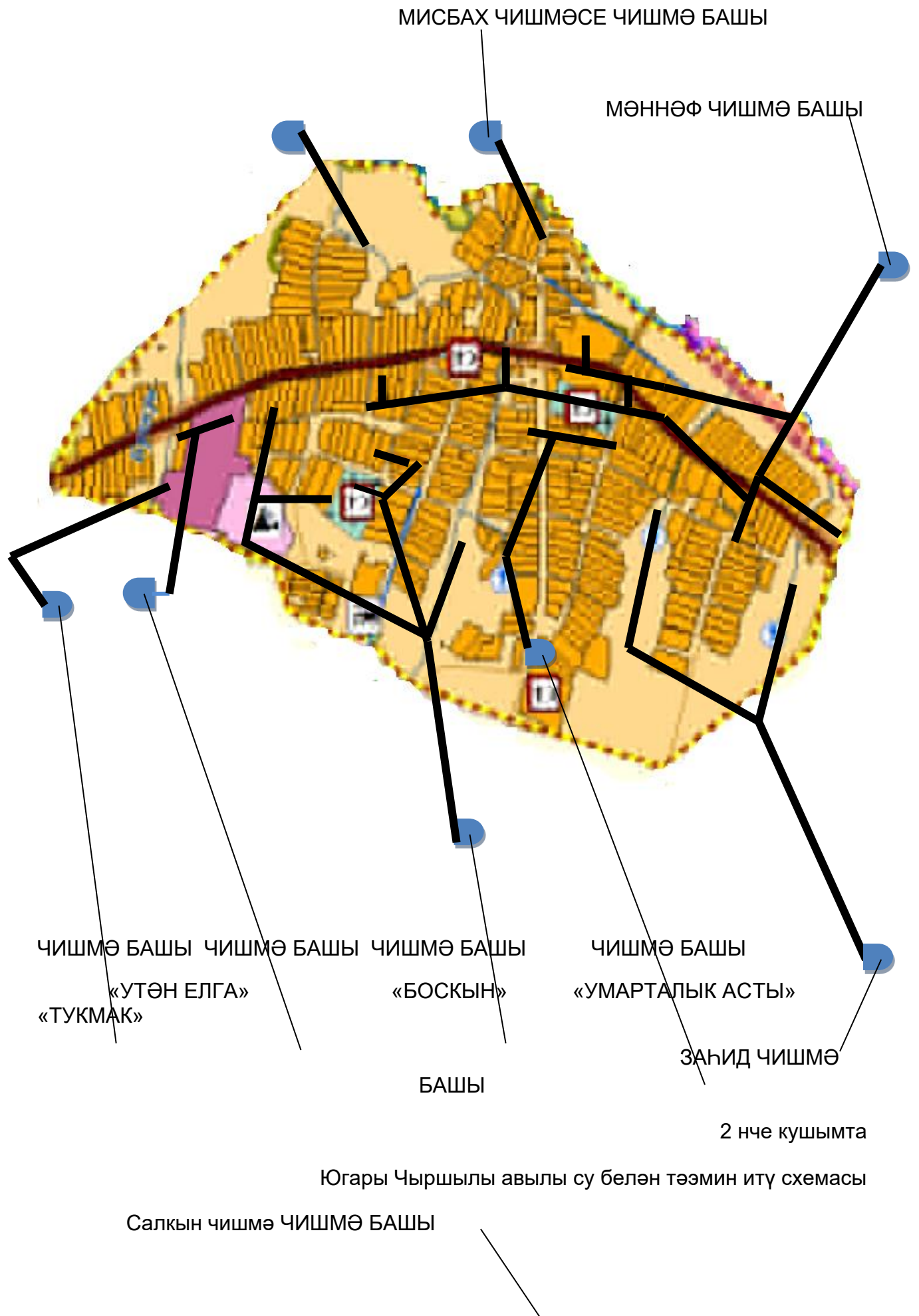
Явым-төшем һәм кар суларын халык пунктлары территориясеннән һәм сәнәгать майданнарыннан ачык каналлар һәм озынчалар системасы аша чыгарырга.

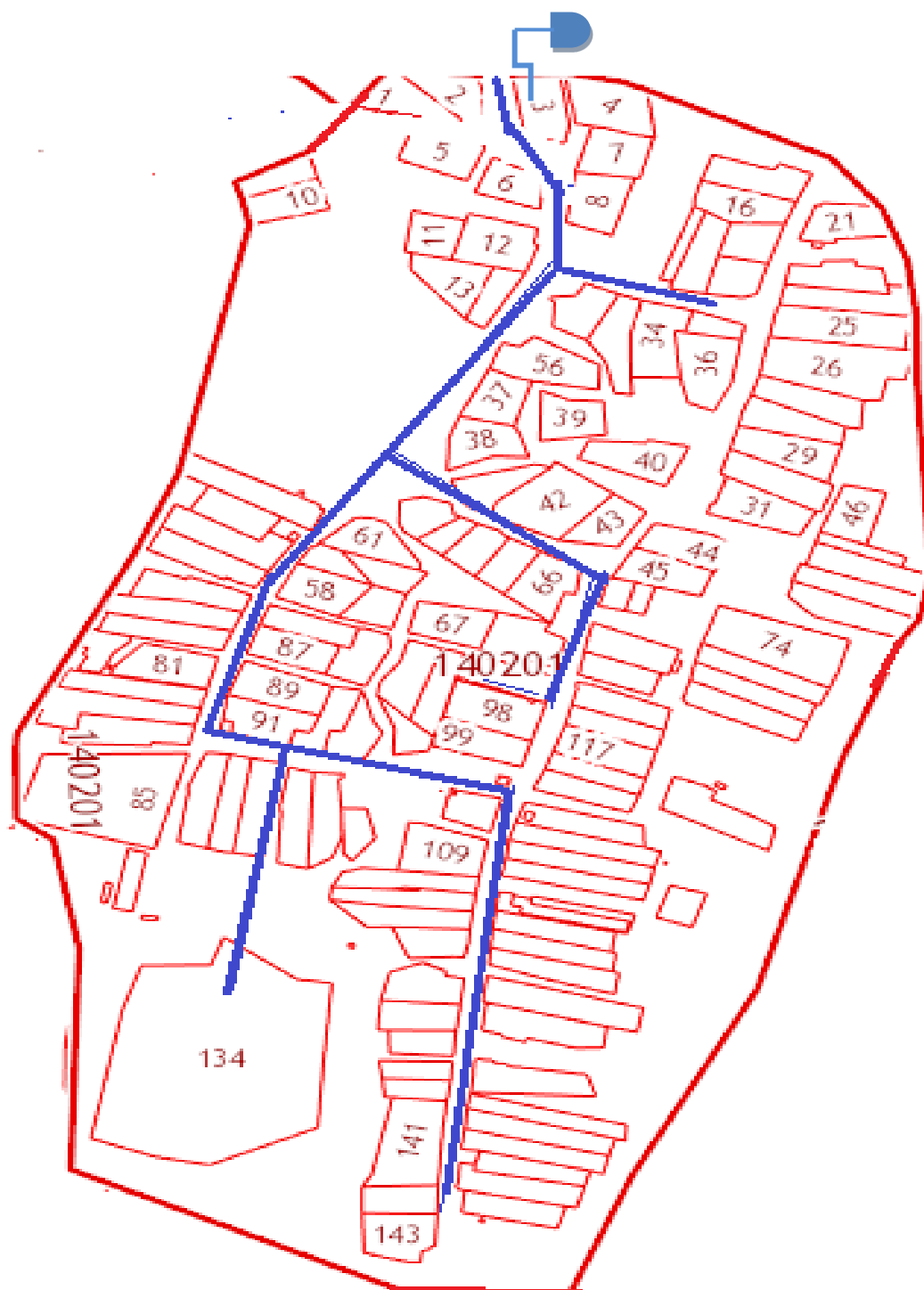
1 нче кушымта

Түбөн Чыршылы авылы су белән тәэмин итү схемасы

ТАУ ЧИШМӨСЕ ЧИШМӨ БАШЫ

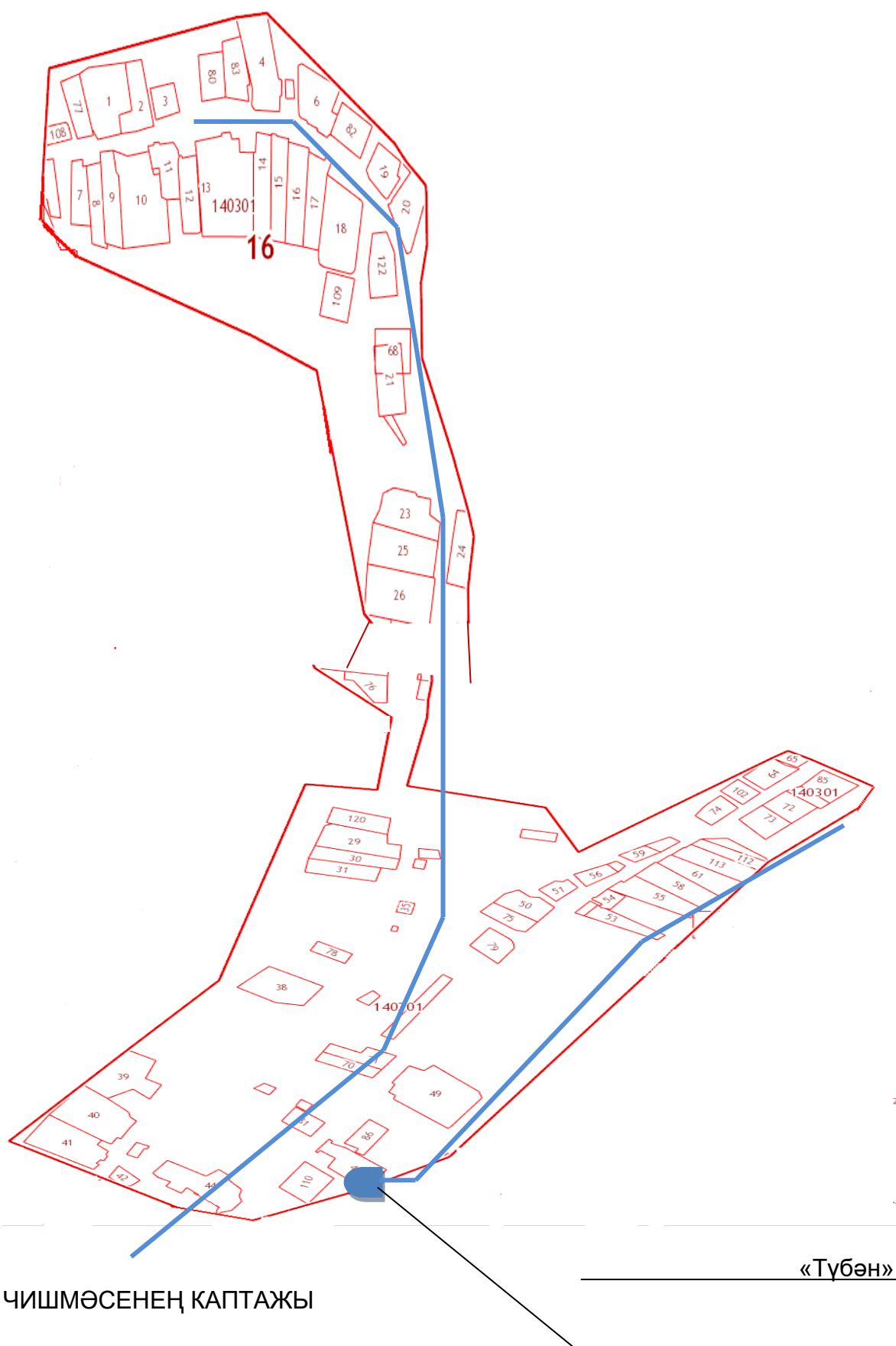

3 нче кушымта

Мордва Ивановка авылы су белән тәэмин итү схемасы

«Югары» ЧИШМӨСЕНЕҢ КАПТАЖЫ

4 нче кушымта

Исемлек

программа чаралары

мең сум

№ n/n	Чараның атамасы	Объектның адресы:	Эшләрне башлау срогы	Эшләрне тәмамлау срогы	Көч, озынлык	Эшләр бәясе мең сум
Чаралар планы буенча барлыгы						
1	Түбән Чыршылыавылында су үткәргеч челтәрләрен реконструкцияләү		2027	2036 ел	4,0 км	9 800,0
2	Мордва Ивановка авылында су үткәргеч челтәрләрен төзү		2030.	2036 ел	0,6 км	3 495,0
3	Югары Чыршылы авылында су үткәргеч челтәрләрен реконструкцияләү		2026 ел	2036 ел	2,0 км	4 850,0
					барлыгы	18 145,0

Расланды

"Лениногорск муниципаль
районы" муниципаль берәмлеге
Башкарма комитетының 2026
елның 20 июлендәге 513
номерлы карары белән

2036 елга
Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы
Яңа Иштирәк авыл җирлеге
су белән тәэмин итү һәм су чыгару
схемасы

Яңа Иштирәк ав.
2026 ел

Эчтөлөк

Схема паспорты.....	4
Кереш.....	6
1 бүлөк. Су белән тээмин итү схемасы.....	7
1.2 Климатик шартлар.....	7
1.2.1 Яңа Иштирэк авыл жирлеге авыл жирлеге су белән тээмин итү системасы структурасын тасвирлау.....	6
1.2.2 Су белән тээмин итү системалары эшчәнлеген тасвирлау.....	9
1.2.3 Яңа Иштирэк авыл жирлеген су белән тээмин итүдә булган техник һәм технологик проблемаларны тасвирлау.....	10
1.3 Булган су куллану баланслары.....	11
1.4 Коммуналь ресурсларны су белән тээмин итү өлкәсендә перспективалы куллану.....	12
1.5 Төзү, реконструкцияләү һәм су белән тээмин итү системасы объектларын модернизацияләү тәкъдимнәре.....	12
1.6 Яңа төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләүгә капитал салымнарны бөялөү үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системасы.....	13
1.7 Үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системасы объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү чараларының экологик аспектлары....	15
1.8 Үзәкләштерелгән системаларны үстерүнең максатчан күрсәткечләре су белән тээмин итү	17
1.7.1 Эчмлек суының сыйфат күрсәткечләре.....	17
1.7.2 Су белән тээмин итү буенча коммуналь инфраструктураны үстерүнең максатчан күрсәткечләре.....	19
2 бүлөк. Су чыгару схемасы.....	20
2.1 Муниципаль берәмлекнең су чыгару өлкәсендә булган хәл.....	20
2.1.1 Муниципаль берәмлекнең канализация суларын жыю, чистарту һәм чыгару системасы структурасын тасвирлау.....	20
2.1.2 Үзәкләштерелгән су чыгару системасын техник тикшерү нәтижәләре.....	21
2.1.3 Су чыгаруның технологик зоналары. Үзәкләштерелгән һәм үзәкләштерелмәгән су чыгару зоналары.....	21

2.1.4 Булган үзәкләштерелгән су чыгару системасы чистарту корылмаларында канализация сулары лайыкларын файдалануның техник мөмкинлекләре.....	21
2.1.5 Канализация челтәрләренең халәте һәм эшчәнлегенә.....	21
2.1.6 Үзәкләштерелгән су чыгару системасының куркынычсызлыгы һәм ышанычлылыгы.....	21
2.1.7 Үзәкләштерелгән су чыгару системасы аша канализация суларын чыгаруның тирә-юнь мохитенә йогынтысы.....	21
2.1.8 Муниципаль берәмлек территориясе, үзәкләштерелгән су бүлүп бирү системасы белән капланмаган.....	22
2.1.9 Су бүлүп бирүдәге муниципаль берәмлектәге булган техник һәм технологик проблемаларның тасвирламасы.....	22
2.2 Су бүлүп бирү системасында агызым сулар балансы.....	22
2.2.1 Үзәкләштерелгән су бүлүп бирү системасына агызым сулар керү балансы.	
2.2.2 Оешмаган агымның (жир өслеге рельефы буенча килүче агызым сулар) фактическе агымын бәяләү.....	23
2.3 Агызыла торган сулар күләме фаразы.....	23
2.3.1 Үзәкләштерелгән су бүлүп бирү системасына агызым суларның фактическе һәм көтелгән керүе турында мәгълүмат.....	23
2.3.2 Чистарту корылмаларының кирәкле күәтен исәпләү.....	24
2.4 Үзәкләштерелгән су бүлүп бирү системасы объектларын төзү, яңарту һәм модернизацияләү (техника белән яңарту) буенча тәкъдимнәр.....	24
2.4.1 Үзәкләштерелгән су бүлүп бирү системасын үстерүнең төп юнәлешләре, принциплары, бурычлары һәм максатлы күрсәткечләре.....	24
2.4.2 Су бүлүп бирү схемаларын гамәлгә ашыру буенча төп чараларның техник нигезләмәсе.....	25
2.4.3 Торак пункт территориясендә һәм су бүлүп бирү корылмаларын төзү өчен билгеләнгән участокларны урнаштыру урынында трубопроводлар үтү маршрутлары вариантлары һәм аларның нигезләмәсе.....	25
2.4.4 Үзәкләштерелгән су бүлүп бирү системасы объектларын урнаштыру өчен планлаштырылган зоналарның чикләре.....	25
2.5 Үзәкләштерелгән су бүлүп бирү системасы объектларын төзү һәм яңарту чараларының экологик аспекты.....	26

2.5.1 Жир өсте су объектларына, жир асты су объектларына һәм су алу участокларына загрязняющее матдәләр чыгаруны киметү буенча планнарда булган чаралар турында мәгълүмат.....	26
2.6 Үзәкләштерелгән су бүлөп бирү системасы объектларын төзү, яңарту һәм модернизацияләүгә капитал салымнарның кирәклелеген бәяләү	26
2.7 Үзәкләштерелгән су бүлөп бирү системасын үстерүнең максатлы күрсәткечләре.....	27
2.7.1 Су бүлөп бирүнең ышанычлылыгы һәм өзлексезлеге күрсәткечләре.....	27
2.7.2 Абонентларга хезмәт күрсәтү сыйфаты күрсәткечләре.....	27
2.7.3 Агынты суларны чистарту сыйфаты күрсәткечләре.....	27
2.7.4 Агынты суларны транспортировкада ресурсларны файдалануның эффективлыгы күрсәткечләре.....	27
2.7.5 Инвестицион программа чараларын тормышка ашыру бәясе һәм аларның эффективлыгы нисбәте.....	28
2.7.6 Федераль башкарма хакимият органы тарафыннан урнаштырылган башка күрсәткечләр.....	28
2.8 Үзәкләштерелгән су агызу системасының ачылган хужасыз объектлары исемлеге.....	28
Кушымта.....	29

Яңа Иштирәк авыл җирлеге

Атамасы	Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Яңа Иштирәк авыл җирлегенең 2025 елга кадәр су белән тәэмин итү һәм су чыгару схемасы.
Проект инициаторы (муниципаль заказчы).	Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының "Яңа Иштирәк авыл җирлеге" башкарма комитеты
Объектның урнашу урыны	Россия, Татарстан Республикасы, Лениногорск районы, Яңа Иштирәк авылы.

Схеманы эшлөү өчен норматив-хокукий база.	– «Гавами хакимиятнең бердәм системасында жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20.03.2025 33-ФЗ номерлы Федераль закон; – «Су белән тээмин итү һәм су бүлеп бирү турында» 2011 елның 07.12.2011 416-ФЗ номерлы Федераль закон; – «Су белән тээмин итү һәм су бүлеп бирү схемалары турында» 2013 елның 05 сентябрдәгә 782 номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәте карары; - Россиянең Төзелеш министрлыгының 27.12.2021 N 1016/пр «СНИП 2.04.02-84* "Су белән тээмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар" СП 31.13330.2021 раслый» боерыгы -Россиянең Төзелеш министрлыгының 25.12.2018 N 860/пр «СНИП 2.04.03-85 "Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар" СП 32.13330.2018 раслау турында» боерыгы -Россиянең ГЧС ның 27.07.2020 N 559 «"Уттан саклау системасы. Эчке уттан саклау су трубопроводы. Нормалар һәм кагыйдәләр" СП 10.13130 кагыйдәләр җыентыгын раслау" боерыгы -Россиянең ГЧС ның 30.03.2020 N 225 (25.12.2023 төзәтмәсе) «"Уттан саклау системасы. Тышкы уттан саклау су белән тээмин итү. Ут куркынычсызлыгы таләпләре" СП 8.13130 кагыйдәләр җыентыгын раслау" боерыгы
Схеманың максатлары	Схеманың максатлары булып тора: - 2036 елга кадәр булган чорда хәзерге һәм яңа төзелгән торак фонды өчен үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системаларын үстерү; - коммуналь продукция күләмнәрен арттыру, аерым алганда, хезмәт күрсәтү сыйфатын арттырып, су белән тээмин итү хезмәтләрен күрсәтү, шулай ук хәзерге бәя сәясәтен саклау; - су белән тээмин итү системасы эшен яхшырту; - эчә торган суның сыйфатын күтәрү.

Куелган максатларга ирешу ысулы	- гамәлдәге су алу узелларын реконструкцияләү; — Яңа Иштирәк авыл жирлеген бөтенләй даими су белән тәэмин итү мөмкинлеген тәэмин итүче магистраль су трубопроводлары челтәрләрен төзү; - исәп приборларын урнаштыру; - индивидуаль торакларны урындагы чистару корылмалары белән жиһазландыру; - терлекчелек предприятиеләрендә урындагы чистару корылмаларын төзү; - әйләнә-тирә мохиткә зарарлы тәэсирне киметү.
Схеманы гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары	Схема 2026 елдан 2036 елга кадәр гамәлгә ашырылачак. Проектта һәрберсендә коммуналь инфраструктураның производство куәтләрен яңарту планлаштырылган 2 этап аерыла.
Схема чараларын гамәлгә ашырудан көтелә торган нәтижеләр	1.Торак пунктның заманча коммуналь инфраструктурасын булдыру. 2.Коммуналь хезмәтләр күрсәтү сыйфатын күтәрү. 3. Су белән тәэмин итү объектларының износ дәрәжәсен киметү. 4. Яңа Иштирәк авыл жирлеге территориясендә экологик ситуацияне яхшырту. 5. Яңа төзелә торган торак фонд һәм житештерү, ял һәм социаль-мәдәни максатлы объектлар өчен билгеләнгән жир участкаларын су белән тәэмин итү челтәрләре белән тәэмин итү..
Схеманы тормышка ашыру өчен кирәкле финанс ресурслары	Схеманы финанслауның гомуми күләме 9195,9 мең сум тәшкил итә.

Кереш өлөш

Яңа Иштирэк авыл жирлегенең 2035 елга кадәр су белән тээмин итү схемасы түбөндөгө документлар нигезендә эшлэнгән:

☐ территорияне планлаштыру схемасы;

☐ РФның 2011 елның 07.12. 416-ФЗ номерлы «Су белән тээмин итү һәм су агызу турында» Федераль законы (2012 елның 30 декабре, 2013 елның 7 мае, 23 июле, 28 декабре, 2014 елның 23, 28 июне, 21 июле, 14 октябре, 29 декабре, 2015 елның 13 июле, 3, 28 ноябре, 2016 елның 3 июле, 19 декабре, 2017 елның 29 июле, 2018 елның 29 июле, 25 декабре, 2020 елның 1 апреле, 2021 елның 11 июне, 1, 2 июле, 2022 елның 28 гыйнвары, 1 мае, 19 декабре үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән). Схема үз эчендә су белән тээмин итү системаларын булдыру буенча беренче чираттагы чараларны, бу системаларның эшләү ышанычлылыгын арттырырга юнәлгән, шулай ук кешеләр яшәү өчен куркынычсыз һәм уңайлы шартларны үз эченә ала.

Су белән тээмин итү схемасы үз эченә ала:

☐ үзәкләштерелгән су белән тээмин итү һәм су чыгару системасын үстерүнең төп юнәлешләре, принциплары, бурычлары һәм максатлы күрсәткечләр; ☐ жирлекнең үсешен исәпкә алып, эчемлек, техник суны куллануның 10 елдан ким булмаган прогноз баланслары;

☐ үзәкләштерелгән су белән тээмин итү зоналары (тиресән үзәкләштерелгән, системалар кулланып су белән тээмин итү башкарыла торган территорияләр) һәм үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системасы исемлеге;

☐ үзәкләштерелгән салкын су белән тээмин итү системасы объектларын планлаштырылган урнаштыруның карталары (схемалары);

☐ үзәкләштерелгән салкын су белән тээмин итү системасы объектларын урнаштыруның планлаштырылган зоналары чикләре;

☐ этаплар буенча бүленгән су белән тээмин итү схемаларын тормышка ашыру буенча төп чаралар исемлеге, шул исәптән бу чараларның техник нигезләмәсе һәм аларның тормышка ашыру бәясен бәяләү.

Чаралар коммуналь инфраструктура системасының түбөндөгө объектларын жәмит:

1) Су белән тээмин итү:

- су белән тээмин итү челтәрләре;

- су алу урыннары.

2) Су чыгару:

- торак төзелеш зонасындагы аерым йортларны урынлы чистарту корылмалары (УЧК) белән жиһазландыру;

- терлекчелек комплекслары агымы өчен ЛОС.

1 бүлек.**Су белән тәэмин итү схемасы****1.2 Климат шартлары**

Яңа Иштирәк авыл җирлегенә Татарстан Республикасының көньяк-көнбатышында урнашкан. Рельеф буенча республикада иң югары урыннарның берсе. Климаты уртача-континенталь. Явым-төшем ел саны 480 мм. Авыл җирлегенә территориясә 13,08 кв.км, шул исәптән: Яңа Утямыш авылы – 6,36 кв.км, Чияле-Тау авылы – 12 кв.км, Яңа Иштирәк авылы – 3,60 кв.км. Рельеф буенча республикада иң югары урыннарның берсе. Климаты уртача-континенталь. Ел саны явым-төшем нормасы 432 мм.

Кышның дәвамлылыгы, урта көндәлек температураның $^{\circ}\text{C}$ аша күчү даталары арасында, уртача 5,5 ай (28.10-06.04) тәшкил итә.

Жәйнең дәвамлылыгы һаваның урта көндәлек температурасы $+10^{\circ}\text{C}$ югары булганда 4,5 ай.

Күчү чорларының (көз һәм язы) һәрберсенен дәвамлылыгы уртача 1 ай тәшкил итә. Көз өчен – ноябрь, язы өчен – апрель.

Жәйдә максималь температура $+38^{\circ}\text{C}$ ка җитә, ә җирлек территориясендә теркәлгән температураның абсолют минимумы -36°C .

Территория нефть ятмалары, урынлы төзелеш материаллары бай: ком-гравий катнашмасы, балчык, урман массивлары. Яңа Иштерәк аша Шешма елгасы ага.

Бу районда балчыклы туфраклар өчен сезонлы туңуның норматив тирәнлегенә 1.8 м тәшкил итә. Исәпкә алып, су үткәргеч чөтәкләренен түбәсә 2 – 2.5 м тирәнлектә урнашкан, бу туңу тирәнлегеннән түбрәк, чөтәкләренен туңу куркынычлыгы юк.

1.2.1 Су белән тәэмин итү системасы структурасы тасвирламасы

Яңа Иштирәк авыл җирлегенә.

Җирлек территориясендә Яңа Иштирәк, Яңа Үтәмеш, Чиялотау торак пунктлары урнашкан.

Яңа Иштирәк авыл җирлегенә Иске Иштирәк, Иске Шөгәр, Зеленая Роща авыл җирлекләренә һәм Самара өлкәсә белән чиктәш.

Җирлек территориясә фатир участкалары белән бер катлы төзелешне тәшкил итә.

Торак пунктының, агросәнәгать комплексы предприятиеләренен су белән тәэмин итү чыганакалары буларак, җир асты сулары - чишмәләр кулланыла. Чишмә сулары су белән тәэмин итүнең төп чыганакалары булып тора. Өслек чыганакалары (елгалар, күлләр) аларның югары пычранганлыгы сәбәпле, су белән тәэмин итү ихтыяҗлары өчен кулланылмый.

Җирлек территориясендә хужалык-эчке янгын сүндерү су белән тәэмин итүнең төп чыганакалары булып хәзерге вакытта җир асты артезиан сулары тора. Яңа Иштирәк авыл җирлегенә территориясендә 11 чыганак теркәлгән.

Су белән тәэмин итү чөтәкләренә характеристикасы

Яңа Иштирәк авылы

Су җыю Хәлил чишмәсә, Тау асты чишмәсә, Муса чишмәсә каптажларыннан башкарыла, аннан су үзеннән-үзе су үткәргеч чөтәкләренә аша кулланыучыларга керә.

Су үткәргеч чөтәкләренә озынлыгы 10 км

шул исәптән:

- ПЭ Ду-60 – 3,95 км

Суүткәргеч челтәрләре схемасын 1 нче

кушымтадан карагыз

Яңа Үтәмеш авылы

Су үткәргеч системасы, хужалык-эчү һәм янгынга каршы ихтыяжларны канәгәтләндерүне исәпкә алып, түбән басым кабул ителгән. Суны «Салкын чишмә» чишмәсенең каптажыннан жыялар, аннары су үзеннән-үзе жирлекнең суүткәргеч челтәренә керә. Суүткәргеч челтәрләренең озынлыгы 0,5 км.

Суүткәргеч челтәрләре схемасын 2 нче кушымтадан карагыз

Чиялэтау авылы

Су үткәргеч системасы түбән басымлы итеп кабул ителгән, хужалык-эчемлеккә һәм янгыннан саклану ихтыяжларын канәгәтләндерүне исәпкә алып. Су жыю Яңа Үтәмеш авылында урнашкан Салкын Чишмә чишмәсенең каптажыннан башкарыла, аннан су үткәргеч челтәрләре аша үз агымы белән кулланучыларга китә.

Су үткәргеч челтәрләре озынлыгы 1 км.

Суүткәргеч челтәрләре схемасын 3 нче кушымтадан карагыз

1.2.2 Су белән тәэмин итү системасы эшләве тасвирламасы.

Лениногорск муниципаль районының Яңа Иштирәк авыл жирлегендә су белән тәэмин итү һәм су чыгаруның хәзерге схемасында түбәндәге терминнар һәм билгеләмәләр кулланыла:

«суүткәргеч» - суны куллану урынына үткәрү (бирү) өчен корылма;

«су белән тәэмин итү чыганагы» - су белән тәэмин итү өчен кулланыла торган су объекты яисә жир асты сулары чыганагы;

«суның исәп-хисап чыгымнары» - нормативлар таләпләре нигезендә билгеләнгән су белән тәэмин итүнең төрле төрләре өчен су чыгымнары;

«су бүлеп бирү системасы» - су кабул итү җайланмалары, квартал эчендәге челтәрләр, коллекторлар, насос станцияләре, торбаүткәргечләр, су чыгаруны чистарту корылмалары, чистартылган суны әйләнә-тирә мохиткә илтү өчен корылмалар җыелмасы, алар халыкның, иҗтимагый, сәнәгать һәм башка предприятиеләрнең яшәеш эшчәнлегеннән агым суларны чыгаруны тәэмин итә;

«предприятиенең эш зонасы» (эксплуатация зонасы) - су белән тәэмин итү

һәм (яисә) су чыгару белән тәэмин итүне гамәлгә ашыручы оешма объектларының урнашу зоналарын, шулай ук аның абонентлары (кулланучылары) объектларының урнашу зоналарын үз эченә алган территория;

«су белән тәэмин итү объектынның эш зонасы» (технологик зонасы) - суүткәргеч челтәрнең бер өлеше, аның цикләрендә корылма кулланучыларга суның кирәкле чыгымнарын биргәндә басымның норматив күрсәткечләрен тәэмин итәргә сәләтле;

«канализация чистарту корылмасының эш зонасы» (канализация бассейны) - канализация челтәренең бер өлеше, аның цикләрендә корылма (турыдан-туры чыгарылыш) агып төшүче суларны кабул итәргә һәм/яисә чистартырга сәләтле;

«су белән тәэмин итү һәм су чыгару схемасы» - үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин итү, салкын су белән тәэмин итү һәм (яисә) су чыгару системасының техник-икътисади халәтен график (топографо-геодезик нигездәге коммуникацияләр планы, космо- һәм аэрофотосурәт материаллары) һәм текстлы тасвирлау җыелмасы;

су белән тээмин итү һәм су бүлөп бирү системасының халәтен һәм үсеш перспективаларын график күрсәтү элементлары һәм бер мәгънәле тулы текстлы тасвирлау жыелмасы.

«инженерлык инфраструктурасы схемасы» - исәп-хисап чорына инженерлык инфраструктурасының халәтен һәм үсеш перспективаларын график күрсәтү һәм тулы бер мәгънәле текстлы тасвирлау жыелмасы.

1.1.3 Яңа Иштирәк авыл җирлегендә су белән тээмин итүдәге булган техник һәм технологик проблемаларны тасвирлау

Су белән тээмин итү системасының халәтен анализлау түбәндәгеләрне күрсәтте:

2. 1. а) Яңа Иштирәк авылы су белән тээмин итү системалары канәгатьләнерлек техник халәттә, 1800 м. озынлыктагы гомуми суүткәргечне реконструкцияләү таләп ителә;
- б) Чиялетау авылының су белән тээмин итү системасы яхшы халәттә, суүткәргеч челтәрләрен реконструкцияләү таләп ителми
- в) Яңа Үтәмеш авылының су белән тээмин итү системасы яхшы халәттә, суүткәргеч челтәрләрен реконструкцияләү таләп ителми

Шуңа бәйле рәвештә, су белән тээмин итүне яхшырту һәм халыкны тулы охвата үзәкләштерелгән су белән тээмин итү белән тээмин итү өчен, шул исәптән тармакның техник һәм технологик үсеше юлы белән төп чаралар кирәк.

1 нче таблица

Чыганаclar буенча мәгълүмат.

Атамасы	Финанслау чыганагы (чишмә)	Халык (кеше)	Су чыгару (куб.м)
Яңа Иштирәк	Муса Чишмәсе Халик Чишмәсе Тау Асты чишмәсе	531	133
Яңа Утямыш	Салкын чишмә	7	2
Чиялетау	Салкын чишмә	4	1

1.2 Су куллануның булган баланслары

Су куллану барлык кулланучы төрләре буенча билгеләнә: халык, терлекчелек фермалары һәм комплекстарында терлекне тәрбияләү өчен су чыгымнары, ихата участокларын сугару, янгынга каршы тору.

Халыкны су белән тээмин итү күпчелек очракта су алу колонкалары аша башкарыла.

Халыкның хужалык-эчемлек ихтыяжлары өчен су чыгымы халкы санына пропорциональ һәм биналарның уңайлылыгы дәрәжәсенә бәйле.

Исәпкә алынмаган чыгымнар терлекчелек фермалары һәм комплекстарында терлекне тәрбияләү өчен су чыгымнарын үз эченә ала.

2 нче таблица.

2026 ел өчен су куллану таблицасы*

№ т/б	Торак пунктларның исемнәре	Халык саны	Макс. тәүлекл. эк, м³/тәүлек	Исәпкә алынмаган чыгымнар (10%), м³/тәүлек	Сугару, м³/тәүлек	Янгынга каршы тору м³/тәүлек	Терлекчелек секторы, м³/тәүлек	Барысы, м³/тәүлек
1	Яңа Иштирәк ав.	531	22,35	1,86	107,2	45	34	210,41
2	Чиялетау авылы	4	0,4	0,03	1,9	1	-	3,33
3	Яңа Утямыш авылы	7	2,4	0,1	4,8	12	-	19,3
	Яңа Иштирәк авыл жирлегә	542	25,15	1,99	113,9	58	34	233,04

(* - мәгълүмат чыганагы Территорияне планлаштыру схемасы)

Терлекчелек фермалары һәм комплекстарында терлек һәм кошларны тәрбияләү өчен су чыгымнары РФ авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгы тарафыннан эшлэнгән һәм расланган ВНТП-Н-97 ведомство технологик проектка нормаларына өстәп кабул ителә:

- КРС өчен (сыер савыгы) – 30 л/тәүлек,
- КРС өчен (сөтле) – 100 л/тәүлек,
- КРС өчен (итле) – 55 л/тәүлек,
- дуңгызлар өчен – 25 л/тәүлек,
- сарыклар өчен – 5,5 л/тәүлек,
- атлар өчен – 60 л/тәүлек,
- йомырка токомлы тавыклары – 0,31 л/тәүлек,
- ит токомлы тавыклары – 0,36 л/тәүлек,
- чебиләр – 0,27 л/тәүлек,
- казлар – 1,68 л/тәүлек.

Янгынга каршы чаралар

Янгынга каршы тору торак пункт эчендә урнашкан су алу гидрантларыннан һәм суклардан планлаштырыла.

Читтә янгынга каршы тору өчен суның исәп-хисап чыгымы – 10 л/с;

Эчке янгынга каршы тору өчен суның исәп-хисап чыгымы – 2,5 л/с.

1.3 Су белән тәэмин итү сферасында коммуналь ресурсларны перспектив куллану.

2035 елга кадәр су белән тәэмин итү һәм су чыгару системаларын үстерү тулай торган территориянең зурлыгы артуны һәм халыкның тормыш сыйфатын яхшыртуны исәпкә ала.

Су белән тәэмин итү системасын проекткада кулланучылар өчен кирәкле су чыгымы билгеләнә. Халыкның хужалык-эчемлек ихтыяжлары өчен су чыгымы торак пунктның һәм яшәү районының санитар-техник уңайлылыгы дәрәжәсенә бәйле.

Яңа Иштирэк авыл җирлегендә яшәү төзелеше түбәндәгечә кабул ителде: 2035 елның исәпле чоры ахырына планланган яшәү төзелеше эчке су белән тәмин итү системалары белән җиһазландырылачак.

1.4 Су бирү системасы объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү тәкъдимнәре

Су белән тәмин итүне үстерүнең төп юнәлешләре - Яңа Иштирэк авыл җирлеге халкын эчемлек сыйфатындагы су белән өзлексез тәмин итү, системаларның ышанычлылыгын арттыру, челтәрләрдәге аварияләр санын киметү, челтәрләрнең үткәрү сәләтен арттыру, су югалтуларын киметү.

Су үткәргеч челтәрләре авыл җирлегенә бөтен территориясен 100% капларга тиеш.

Яңа челтәрләр салуны иске челтәрләрне бер үк вакытта алыштыру белән үткәргә киңәш ителә.

Су куллануны арттыру халыкны уңайлы һәм имин яшәү өчен планлаштырыла.

Хәзерге вакытта дәүләт программалары эшләп чыгарылган: «Чиста су» дәүләт программасы халыкны чиста эчем су белән тәмин итү өчен.

Программага кертелгән чараларны үтәү су белән тәмин итү секторында эффектив идарә итү системасын булдыруга мөмкинлек бирә:

- озак вакытлы финанслаштыруны тәмин итү һәм шәхси инвестицияләрне җәлеп итү, шәхси инвестицияләрне софинанслау һәм инвестицион фондлар механизмы нигезендә;

- җирле инновацион җиһазлар җитештерүен стимуллаштыру;

- су белән тәмин итү секторында региональ һәм җирле программаларны тормышка ашыру;

- су белән тәмин итү сферасында инновацион җирле җиһазлар җитештерүен стимуллаштыру чараларын тормышка ашыру;

- иҗтимаги инфраструктураның иң мөһим объектларын чиста эчке су белән тәмин итү программаларын тормышка ашыру.

Авыл җирлеген үстерү концепциясен тормышка ашыру рамкасында түбәндәге чараларны үтәү карала:

1. эчщ торган су белән тәмин итү сыйфатын төзәтү, шул исәптән суны дистилляцияләү, тимерсезләндерү, деманганацияләү һәм йомшартуға юнәлдерелгән технологик алымнарны куллану;

2. су бирү челтәрләрен реконструкцияләү һәм алыштыру, хәзерге заман материалларыннан эшләнгән трубаларны кулланып, хәзерге заман технологияләре нигезендә 2036 елга кадәр;

3. су бирү челтәрләрен төзү, хәзерге заман материалларыннан эшләнгән трубаларны кулланып, хәзерге заман технологияләре нигезендә 2036 елга кадәр;

1.5. Үзәкләштерелгән су бирү системасы объектларын яңа төзелешкә, реконструкцияләүгә һәм модернизацияләүгә капитал кертемнәрне бәяләү

Хәзерге заман базар шартларында, инвестиция-төзелеш комплексы эшләгән урында, затраларның төрле төрләрнә нормалаштырудагы карашларда төп үзгәрешләр булды, төзелеш сферасында икътисади нигез үзгәрде.

Хәзерге вакытта төзелеш бәясен билгеләүнең күп методлары һәм алымнары бар, бәяләрнең үзгәрүчәнлегенә һәм аларның төрлегенә эшнәң бу этабында тулы күләмдә кирәкле чыгымнарны төгәл билгеләргә мөмкинлек бирми.

Моның белән бәйлә рәвештә, проектлауның соңрак этапларында төзелеш параметрларын урындағы шартларны һәм төзелә торган объектның конкрет үзенчәлекле функцияләрен өйрәнү нигезендә детальләп төгәлләү таләп ителә.

Проектлауның төрле этапларында бәяне билгеләү төрле методикалар белән башкарылырга тиеш. Инвестицияләргә нигезләүдә проект алды этабында предваритель (исәпләү) төзелеш бәясе билгеләнә. Бу этапта проект әле юк, шуңа күрә ул чикләнгән эчтәлек күрсәткечләргә буенча төзелә. Әгәр дә бундый күрсәткечләр булмаса, аналогик объектларның бәясе турында мәгълүматлар кулланылырга мөмкин. Капиталь төзелеш объектлары өчен эш документациясен эшләп чыгаруда проект-смета документациясен төзү юлы белән бәяне төгәлләү кирәк. Бәя проектлауның һәр этабында, аның этаплап детальләштереләүе һәм төгәлләнүе белән бәйлә рәвештә, билгеләнә. Шулай итеп, база бәяләргә проект документациясен эшләү һәм төзелеш өчен киләсе контракт бәяләрен формалаштыру максаты белән урнаштырыла.

Исәпләүләрдә исәпкә алынмаган:

- дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен жир участокларын һәм күчмәсез милеккә резервлау һәм сатып алу бәясе;
- төзелеш территорияләрендә топографо-геодезик һәм геологик эзләнүләр үткәргү бәясе;
- төзелеш территорияләрендә биналарны һәм корылмаларны сүтү һәм демонтажлау чаралары бәясе;
- булган объектларны реконструкцияләү чаралары бәясе;
- кирәкле җиһазлар белән җиһазландыру һәм терәк территориясен коралландыру;
- төзелеш территориясенең үзенчәлекләре.

Исәпләү нәтиҗәләре (эшләрнең бәясе буенча свод ведомостисы) **4 нче Жөмһүрияткә** китерелгән.

1.6 Үзәкләштерелгән су биру системасы объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү чараларының экологик аспекты

Яңа Иштирәк авыл җирлегенең генераль планында авылны су белән тәэмин итү схемасын үзгәртү, перспективалы объектларны су белән тәэмин итү каралмаган, аларны гамәлдәге су белән тәэмин итү системасы гамәлдә булган зонада урнаштыру планлаштырыла. Яңа Иштирәк авылының Елга аръягы урамында суүткәргечләр төзү планлаштырыла, чөнки суүткәргеч юк, Совет урамында бөтен озынлыгы буенча торбаүткәргеч алыштыру таләп ителә.

Муниципаль берәмлеккә су белән тәэмин итүдә төп экологик аспектлар булып тора:

- эчәргә яраклы су куллану;
- су үткәргечләрен төзү һәм реконструкцияләү.

Ресурсларны рациональ кулланмау кулланылган су горизонтының бетерүенә китерә. Су куллануны исәпләү, резерв чыганаclarын эзләү кирәкле күләмнәрдә эчәргә яраклы су булмау куркынычын киметергә мөмкинлек бирә.

Схемада тирә-юнь мохиткә саклауны тәэмин итүче чаралар күздә тотылган.

Табиғаткә саклау буенча болай чараларга карый:

- туфракны һәм су ресурсларын саклау;
- табиғый экологик тигезлеккә тәэмин итү;
- атмосфера һавасының чисталыгын саклау.

Туфрак-үсемлек катламына эшләр вакытында тәэсир технология белән, урын шартлары белән, җирләрне алу дәвамлылыгы белән, эшләрне сезон буенча үткәргү һәм проектланган табиғаткә саклау чараларын үтәү белән билгеләнә.

Жир участокларына тискәре тәэсирне киметү максатында түбәндәге чаралар карала:

- бөтен кызыксынучы оешмалар белән жир участокларын чыгаруны килештерү;
- барлык төзелеш эшләрен чыгару полосасында генә үткәрергә, билгеләнгән территория чикләрен каты саклап;
- техниканы төзәтү мәйданында (реконструкция) ягулык белән тутыру рөхсәт ителми;
- төзелеш вакытында бозылган жирләренә техник һәм биологик рекультивацияләү.

Үлэт базлары һәм көнкүреш калдыкларының стихияле чүплекләре территорияләренәң экологик торышы өчен шактый куркыныч тудыра.

Муниципаль берәмлекнең су үткәргеч челтәрен төзү (реконструкцияләү) вакытында су үткәргечен чистарту, юу һәм дезинфекцияләү үткәрергә кирәк. Чистарту һәм юудан соң, СНиП 3.05.04-85 «Су белән тәэмин итү һәм канализациянең тышкы челтәрләре һәм корылмалары» буенча басымлы су үткәргече су белән дезинфекцияләп юылырга тиеш, соңрак су үткәргечләренә (корылмаларны) хужалык-эчемлек су белән тәэмин итүдә юу һәм дезинфекцияләү үткәрү турында акт төзөлеше белән.

Эшкөртелгән суны чыгару урыны һәм шартлары һәм аны күзәтү тәртибе урындагы санэпидемиология службасы органнары белән килешелергә тиеш.

Югарыда күрсәтелгән таләпләренә үтәгәндә, юу суларын чыгару (утилизацияләү) вакытында су бассейнына тискәре тәэсир күрсәтелмәячәк.

Химик реагентлар запасын булдыру кирәклегә юк. Кулланыш монтаж участкалары буенча һәм төрле вакытларда планлаштырыла.

Тирән су ятмаларын вакытында күзәтү, су әзерләү һәм суны тазарту төеннәрен норматив документлар таләпләре буенча үтәү, әйләнә-тирә мохитне саклау таләпләрен саклау табигатьне саклау чараларын үтәүне тәэмин итә һәм кешеләр сәламәтлегенә тискәре тәэсирләренә бетерә.

1.7 Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасын үстерүнең максатлы күрсәткечләре

1.7.1 Су белән тәэмин итү буенча коммуналь инфраструктураны үстерүнең максатлы күрсәткечләре

3 нче таблица.

Күрсәткеч характеристикасы	Күзәтү индикаторлары (чыгыш информация) үлчәү берәмлекләре	Индикаторны исәпләү механизмы
Товар һәм хезмәтләренә сату күләме, мең м ³	35,194	
- Югалту күләме, мең м ³	6,7	Югалту дәрәжәсе – 15,99%
- Челтәргә бирү күләме, мең м ³	41,894	
- Югалту күләме, мең м ³	6,7	Югалту коэффициенты – 160,27 м ³ /км
- Челтәрләренәң озынлыгы, км	11,8	

Халыкка товарлар һәм хезмәтләрне сату күләме, мең м ³	34,325	Үзәк су куллану 0,0723 м ³ /кеше. көндә.
Оешма хезмәтләрән алуучы халык саны, мең кеше.	1,041	
Хисап чорында хезмәт күрсәтү сәгатъләре саны, сәгать	8760	Товарлап һәм хезмәтләрне тапшыруның дәвамлылыгы (турыдан-туры) - 24сәгать/көн
Хисап чорында көннәр саны, көн	365	
Кулланучыларны товарлар (хезмәтләр) белән тәэмин итү ышандырышлылыгы		
Коммуналь инфраструктура системасында аварияләр саны, бер.	16	Коммуналь инфраструктура системасы авариялелеге – 0,38 бер./км
Челтәрләрнең озынлыгы, км	10	
Алыштырырга кирәк булган челтәрләрнең озынлыгы, км	4,6	Үзгәрешкә мохтаж челтәрләрнең чагыштырма авырлыгы – 99,6%
Челтәрләрнең озынлыгы, км	10	

2 бүлек. Су чыгару схемасы

2.1 Муниципаль берәмлектә су чыгару өлкәсендәге хәзерге хәл

2.1.1 Муниципаль берәмлекнең агызу суларны жыю, тазарту һәм чыгару системасы структурасын тасвирлау.

Муниципаль берәмлектә хужалык-көнкүреш канализациясе юк. Авылны үсешен чикләүче мәжбүри проблемалар, шәхси секторның күпчелек өлешендә хужалык-көнкүреш канализациясе һәм бердәм явым-төшем канализациясе системасы булмаудан гыйбарәт. Явым-төшем канализациясе өчен махсус тазарту корылмалары юк, бу авылларның экологик халәтенә, су объектлары системасына (туфракның һәм тирән суларның биологик пычрандыру, нефтепродуктлар, химикатлар һ.б. белән пычрандыру) уңайсыз тәэсир итә.

Торак төзелеше, ижтимагый биналар һәм башка торак пунктларның коммуналь биналары ишегалды атый торган яки агызу суларын соңрак санэпидемиология күзәтчелеге органнары белән килешелгән урыннарда чыгару өчен аккумуляторлы һавалар белән жиһазландырылган. Төп ысул булып тора:

Агып төшүче суларны туплаучылар (сыгып алу):

Агып төшүче суларны туплаучыларны файдаланыла торган туплаучының күләмен арттыру өчен, агып төшүче суларны мөмкин кадәр югарырак китерүче коелар рәвешендә проектлау максатка ярашлы; агып төшүчеләрне ассенизация машинасы белән алу мөмкинлеген булсын өчен, туплаучы төбенең жир өслегеннән салынган тирәнлегенә 3 м дан артмаска тиеш.

Туплагыч жыелма тимер-бетон божралардан, монолит бетоннан яисә тоташ балчык кирпичтән эшләнә. Тупланма эчке һәм тышкы (грунт сулары булганда) гидроизоляция белән тәэмин ителергә тиеш, ул фильтрация чыгымын 3 л/(м²сут) дан артмаска тиеш.

Туплагыч жылытылган капкач белән тәэмин ителә, аның минераль мамыктан яисә күбекле пластмассадан жылылык изоляцияләүче катламы була. Тупланманың эш күләме агып төшүче суларның ике атналык чыгымы сыйдырышлыгынан һәм ассенизация цистернасы сыйдырышлыгынан ким булмаска тиеш. Туплагычның

күләмен арттырырга кирәк булганда, патрубкалар белән тоташтырылган берничә сыешлык урнаштыру күздә тотыла. Туплагычка ассенизация машинасының килү мөмкинлегенә каралырга тиеш; туплагычны тутыру дәрәжәсендәге калкавыч сигнализатор белән тәэмин итү максатка ярашлы.

Тупланма өстенә диаметры 100 мм дан да ким булмаган вентиляция баганасы куярга һәм аны жирнең планлаштырылган билгесеннән 700 мм га югарырак куярга кирәк. Тупланманың эчке өслеген вакыт-вакыт су агымы белән юарга кирәк.

2.1.2 Үзәкләштерелгән су чыгару системасын техник тикшерү нәтижеләре.

Яңа Иштирәк авыл жирлегендә канализация чистарту корылмалары юк.

Муниципаль берәмлекнең канализация системасын төзү турында карар кабул ителгәндә, канализация чөтләрләрән төзү өчен проект-смета документациясен әзерәргә кирәк (гидравлик исәп белән).

Канализация системасын булдыру турында карар кабул ителгәч, проект ясау вакытында торак зона билгеләнә, чөтләрләр салу маршруты билгеләнә, абонентлар билгеләнә (халык санының киләчәктә артуы исәпкә алына). Үзәкләштерелгән канализацияне проектлауда, белем бирү учреждениеләре (балалар бакчалары һәм мәктәпләр, административ биналар) кертелгән абонентлар исемлеген төзәргә кирәк.

СНиП 2.04.03-85 буенча, авыл жирлегенә өчен канализация агымы күләме көненә 150 л/тәшкил итә. Канализация чөтләрләрән проектлауда, жирнең рельефын исәпкә алырга кирәк. Муниципаль берәмлекнең төп өлешен шәхси йорт хужалыклары тәшкил итә.

2.1.3 Технологик су ташучы зоналар. Үзәкләштерелгән һәм үзәкләштерелмәгән су ташучы зоналар.

Үзәк канализация бөтен муниципаль берәмлектә юк. Яңгыр канализациясе юк. Явым-төшемнәрдән барлыкка килгән агымнар урынның рельефы буйлап агып төшә.

2.1.4 гамәлдәге үзәкләштерелгән су агызу системасының чистарту корылмаларында агып төшүче су явым-төшемнәрен утильләштерүнең техник мөмкинлекләре.

Канализация системасының башлангыч мәгълүматлары булмаганлыктан, агу суларының чөгү утырмаларын куллануның техник мөмкинлекләрен бәяләү мөмкин түгел.

2.1.5 Канализация чөтләрләре торышы һәм эшләве.

Бөтен муниципаль берәмлектә үзәк канализация юк.

2.1.6 Үзәкләштерелгән су үткәрү системасының куркысызлыгы һәм ышанычлылыгы.

Бөтен муниципаль берәмлектә үзәк канализация юк.

2.1.7 Үзәкләштерелгән су чыгару системасы аша чистартылмаган суларны чыгаруның әйләнә-тирә мохиткә тәэсире.

Муниципаль берәмлегендә үзәк канализация юк.

Хәзерге вакытта авылларда чистарту корылмалары булмау сәбәпле, канализация сулары чистартылмыйча туфракка үтеп, тирә-як мохитне пычрата. Авылда канализация чөтләре булмау халкка билгеле авырлыктар китерә һәм аларның көнкүреш шартларын начарлата.

2.1.8 Үзекләштерелгән су чыгару системасы белән тәмин ителмәгән муниципаль берәмлек территориясе.

Яңа Иштирәк авыл жирлегә территориясендә үзекләштерелгән су чыгару системасы юк.

2.1.9 Муниципаль берәмлегендә суны ташлаудагы булган техник һәм технологик проблемаларның тасвирламасы.

Муниципаль берәмлеге сундыру системасында бар булган техник һәм технологик проблема:

1. Чистарту корылмаларының булмавы.
2. Эчке эчү суын кулланучылардан канализация суларын чыгару системасының булмавы.
3. Урта су объектларының өслек суларынның пычрандырылуы. Сәбәбе – коммуналь, авыл хужалыгы объектларыннан чистартылмаган, житәрлек дәрәжәдә чистартылмаган һәм дезинфекцияләнмәгән канализация суларын ташлау, шулай ук явым-төшем, кар эрегән суларын һәм сугару системаларыннан дренаж суларын ташлау.
4. Канализация корылмалары булмау һәм аның агызу суларын дезинфекцияләү әзерләнмәү сәбәпле, аларның сыйфаты микробиологик һәм паразитологик күрсәткечләр буенча гигиена нормативларына туры килми һәм сулы катламнарны пычрандыру куркынычы тудыра.
5. Канализация системасы булмау сәбәпле, халыкның яшәү уңайлылыгы үсми.
6. Авылның барлык канализацион хужалыгын хезмәтләндерү өчен заманча матди-техник базага ия махсус коммуналь структура булдырырга кирәк.
7. Чисталау корылмалары көчен билгеләү өчен тиешле тикшеренүләр үткәргә кирәк.

2.2 Су агызу системасында агып төшүче суларның Балансы.

2.2.1 Үзәк канализация системасына калдык суларның керү балансы.

Калдык сулар күләме кулланылган суның 84% дәрәжәсендә билгеләнгән. Яңа Иштирәк авыл жирлегә территориясендә үзекләштерелгән канализация системасы юк.

2.2.2 Тәртипсез агымының (жир өсте аркылы килүче калдык сулар) фактические керүе бәяләү.

Кечкенә һәм уртача явым-төшләр вакытында жир өслегеннән агып төшкән сулар туфракка сеңә, ә күп явым-төшләр вакытында агып төшкән сулар жир рельефы буенча асуларга ага һәм кырларга таралып, туфракка сеңә.

2.3 Агып төшүче сулар күләме фаразы.

2.3.1 Үзекләштерелгән су агызу системасына агып төшүче суларның фактта һәм көтелгәндә керүе турында белешмәләр.

2035 ел ахырынача авыл жирлегендәге халыкны канализация белән 100% тәэмин итү тәкъдим ителә.

Проектлау өчен йорт коралтыннан чыгарылган канализация суларының нормалары СП 31.13330.2021 "СНиП 2.04.02-84* Су белән тәэмин итү. Тышкы чөлтәрләр һәм корылмалар" буенча исәпләнгән уртача көндәлек су куллануга тигез кабул ителә, су сибү өчен су күләме исәпкә алынмый. Авыл жирләре өчен уртача көндәлек норма 150 л/көн/кеше буларак кабул ителә. Көндәлек тигезсезлек коэффициенты 1,2 буларак кабул ителә.

Предприятиелардан чыккан канализация сулары саны һәм исәпкә алынмаган башка чыгымнар 5% микъндарында кабул ителде. Икътисади торышның тотрыксызлыгын исәпкә алу, перспектив су чыгару күләмнәре дәрәсләге тәэмин ителми – исәпләүләр проектлауның соңгы этапларында төгәлләнгә һәм төзәтүләргә дучар ителәчәк.

Канализация суларының сыйфаты СНиП 2.1.5.980-00 «Халык пунктларының су чыгаруы. Су объектларының санитар саклануы. Өслек суларын саклауга гигиеник таләпләр» таләпләренә туры килергә тиеш.

Авыл хужалык-көнкүреш канализациясә схемасы проектированиенң барлык этапларында саклана. Система агызу-жыю кына булмаган, катнаш төрдә. Канализация системасына торлак һәм ижтимагый биналардан, коммуналь хужалык предприятиеләре һәм сәнәгатьтән агызу сулары керергә тиеш. Промышленностьнең пычрак агызу сулары авыл канализациясенә чыгарылганчы, "Шәһәр хужалык канализациясенә промышленность агызу суларын кабул итү буенча Инструкция" белән билгеләнгән сыйфатта жирле чистару корылмаларында алдан чистартылырга тиеш.

Су китерү схемасы проектлауның алдагы этапларында коррекцияләнгән торган булырга тиеш.

СНиП 2.04.03-85 п.2.1. буенча, торақларның көнкүреш канализация суларыннан исәпләнгән уртача көнлек үзәк су куллану нормасына тигез кабул ителә, СНиП 2.04.02-85* буенча кабул ителгән, яшел үсентеләрне сугару өчен су сарыфы исәпкә алынмый.

1. Исәпләнгән хужалык-көнкүреш канализация суларының чыгымы $Q_{\text{сут.}}$ 1225,6 мең л/сут тәшкил итә.
2. Урындагы предприятиеләрдән килә торган канализация сулары саны һәм исәпкә алынмаган чыгымнар, гомуми уртача көнлек су чыгару суммасының 10% үлчәмендә кабул ителә (СНиП 2.04.03-85 п.2.5) һәм түбәндәгечә тәшкил итә:

$$Q_{\text{пр.}} = (1114,2 \text{ мең л/сут}) \times 10/100 = 111,4 \text{ мең л/сут};$$

Канализация суларының исәпкә алынган вакыт өчен гомуми чыгымы түбәндәгечә тәшкил итә:

$$Q_{\text{сут.}} = 1114,2 \text{ мең л/сут} + 111,4 \text{ мең л/сут} = 1225,6 \text{ мең л/сут}.$$

Жирлек буенча агып төшүче суларның гомуми чыгымы тәүлегенә 1225,6 мең литр тәшкил итәчәк.

Үзәк канализацияне, урынның табигый рельефын кулланып, Ø250 мм трубалар белән салырга тәкъдим ителә.

2.3.2 Чистарту корылмаларының кирәкле куәтен исәпләү.

Чистарту корылмаларының кирәкле куәте, исәпкә алынмаган чыгымнарны исәпкә алып, канализация сулары килү күләме прогнозына туры китереп, билгеләнә.

2.4 Үзәкләштерелгән су чыгару системасы объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү (техник яңарту) буенча тәкъдимнәр.

2.4.1 Үзәкләштерелгән су чыгару системасын үстерүнең төп юнәлешләре, принциплары, бурычлары һәм максатлы күрсәткечләре.

Яңа Иштирәк авыл жирлегә муниципаль берәмлеге эшләп килүче үзәк канализациягә ия түгел. Муниципаль берәмлекнең экологик куркынычсызлыгын тәмин итү өчен тәкъдим ителә: биналардан хужалык-көнкүрез канализация суларын чыгару өчен, ГОСТ 539-80 буенча 150-300 мм диаметрлы асбест-цемент трубалардан яки ГОСТ 18599-2001 буенча полиэтилен трубалардан үз-үзеннән ага торган канализация челтәрләрен проектлау; канализация суларын күчергәндә, ГОСТ 18599-2001 буенча 63-75-90 мм диаметрлы басымлы полиэтилен трубалардан эшләнгән басымлы канализация челтәрләрен карау; үз-үзеннән ага торган канализация челтәренә трубалар диаметрына бәйле рәвештә 35-50 метр аралыкта карау тиешле тимер-бетон колодецлар урнаштырыла; басымлы трубопроводлардан канализация суларын үз-үзеннән ага торган коллекторларга ташлаганда, басымны югалтучы колодецлар урнаштырыла.

Үзәкләштерелгән су чыгару системасы проекты түбәндәге мәсьәләләрне үз эченә алырга тиеш:

- чистарту корылмаларын проектлау;
- хужалык-көнкүрез канализациясенең яңа челтәрләрен төзү;
- әгәр тулы биологик чистартудан соң агызулар СанПиН таләпләренә туры килмәсә, канализация суларын өстәмә тазартуны карарга кирәк: кварц фильтрларында фильтрлау, хлорлау яки ультрафиолет белән эшкәртү;
- урынның рельефына чистартылмаган агызуларның бөтен чыганаclarын бетерү;
- гидрологик тикшеренүләр үткәргү һәм барлык һәм проектлана торган агызуларның фон концентрацияләрен исәпләү. Насосның житештерүчәнлеген билгеләү максатында канализация тазарту корылмаларында су санагычлары куелу;
- халык пунктында булган агызуларның химик анализларын үткәреп, агызуларны тазарту мәсьәләсен хәл итү.

Авыл бистәсе объектларын су чыгару системасы белән тәмин итү буенча төп карарлар, аларның яшәлләндерү дәрәжәсен күтәрүне һәм чистартылмаган яки житәрлек дәрәжәдә чистартылмаган канализация суларын ташлаудан тирә-юнь мохитне саклауны күздә тоталар. Яз-жаңа чорында чистартылган суларны, исәпләнгән вакытка утыртырга планлаштырылганнарын да, барлык булганнарын да, авылның яшел үсенлекләрен сугару өчен кулланырга тәкъдим ителә.

РФ Хөкүмәтенең 05.09.2013 №782 «Су белән тәмин итү һәм су чыгару схемалары турында» карарына туры китереп («Су белән тәмин итү һәм су чыгару схемаларын эшләү һәм раслау кагыйдәләре», «Су белән тәмин итү һәм су чыгару схемаларын эченә алу таләпләре» белән бергә), үзәкләштерелгән су чыгару системасын үстерүнең максатлы күрсәткечләренә түбәндәгеләр керә:

- абонентларга хезмәт күрсәтү сыйфаты күрсәткечләре;
- канализация суларын тазарту сыйфаты күрсәткечләре;
- канализация суларын транспортлауда ресурсларны файдалану нәтижәлегә күрсәткечләре;
- капитал төзелеш объектын һәм, техник мөмкинлек булган очракта, шундый тоташтыруны үткәргә тиешле оешманы су белән тәмин итү һәм су чыгару челтәрләренә тоташтыру мөмкинлеген билгеләү;

- терлек-коммуналь хужалыгы өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукий көйләүне тормышка ашыручы федераль башкарма власть органы тарафыннан билгеләнгән башка күрсәткечләр.

2.4.2 Су чыгару схемасын тормышка ашыру буенча төп чараларның техник нигезләмәсе.

1. Халыкның тормыш дәрәжәсен күтөрү һәм тирә-юнь мохиткә зарарлы тәэсирне киметү өчен канализация төзү.
 2. Кар һәм яңгыр суларын оештырылган һәм җитәрлек тизлектә чыгару өчен ливневая канализациясе төзү.
- Яңа Иштирәк авыл җирлеге муниципаль берәмлегендә тазарту корылмаларын төзүне башлау өчен, тазарту корылмаларын төзү өчен проект-исәп документларын эшләү карарын кабул итәргә кирәк.

2.4.3 Җирлек территориясе буенча торбаүткәргечләр үтү маршрутлары варианты һәм су чыгару корылмаларын төзү өчен билгеләнгән урыннарның урнашуы һәм аларның нигезләмәсе.

Җирлек территориясе буенча торбаүткәргечләр үтү маршрутлары һәм су чыгару корылмаларын төзү өчен билгеләнгән урыннарның урнашуы һәм аларның нигезләмәсе су чыгару системасын проектка стадиясендә эшләнәчәк.

2.4.4 Үзәкләштерелгән су чыгару системасы объектларын урнаштыруның планлаштырылган зоналары чикләре.

Үзәкләштерелгән су чыгару системасы объектларын урнаштыруның планлаштырылган зоналары чикләре су чыгару системасын проектка стадиясендә эшләнәчәк.

2.5. «Үзәкләштерелгән су чыгару системасы объектларын төзү һәм реконструкцияләү чараларының экологик аспекты» бүлеге

2.5.1 Өске су объектларына, җир асты су объектларына һәм су алу майданнарына пычраткыч матдәләр чыгаруны киметү планнарындагы чаралар турында белешмәләр.

Үзәкләштерелгән су чыгару системасы объектларын төзү чараларының экологик аспекты, проект-исәп документларын эзәрләгәндә, булган таләпләргә һәм нормаларга туры китереп, каралачак.

Индивидуаль канализациянең булуы, канализация агызуларын чыгару мәсьәләсен чишмәгән хәлдә калдыра. Хәзерге вакытта Яңа Иштирәк авыл җирлегендә тазарту корылмалары юк. Чистартылмаган канализация суларын чыгару башында үтми, шуның белән тирә-юнь мохитне пычрата.

«Биокси» установкасын кулланганда, ассенизацион машинаны куллану кирәк түгел, установка урнашкан урынга юлны планлаштыруның кирәклелеге юк, чөнки чистартылган суны дренаж коесына үз-үзеннән агып кертәргә яки урынның рельефына, яки җитештерүченең тәкъдире буенча, фатир яны участогын сугару өчен кулланырга мөмкин.

2.6 Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасы объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләүгә капитал кертүләр ихтыяжын бәяләү.

Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасын төзү өчен кирәк булган капитал кертүләр:

- Яңа Иштирәк авыл жирлегендә экологик ситуацияне яхшырту өчен;
- Чистартылмаган су чыгарулары аркасында килеп чыккан авыруларның барлыкка килү һәм таралу куркынычын киметү өчен;
- Су белән тәэмин итү системаларының ышандырырлыклығын тәэмин итү өчен;
- Халыкка торак-коммуналь хезмәтләр сферасында уңайлы шартлар тудыру өчен.

Яңа төзелешкә капитал салуларны эреләштерелгән смета нормативлары нигезендә башкарылган бәяләү чистарту корылмалары төзелешенә проект-смета документлары әзерләнгәннән соң башкарылачак.

Территориаль белешмә китаплары белән билгеләнгән бәяләрдә үтәлгән капитал йомышларны бәяләү, программаны үтәү вакытында урнаштырылган бәяләр буенча, тазарту корылмаларын төзү өчен проект-смета документларын әзерләгәннән соң хәзерге прогноз бәяләренә туры китереп күрсәтелчәк.

2.7 Үзәкләштерелгән су чыгару системасын үстерүнең максатлы күрсәткечләре.

2.7.1 Су чыгаруның ышанычлылыгы һәм өзлексезлеге күрсәткечләре.

Үзәкләштерелгән су чыгару системаларының авариялелек максатле күрсәткече, үзәкләштерелгән су тәэмин итү һәм су чыгару системаларында аварияләр санының чөлтәр озынлыгына чагыштырмасы буларак билгеләнә һәм 1 км чөлтәргә берәмлекләрдә билгеләнә.

Су тәэмин итү һәм су чыгаруның өзлексезлек озынлыгы максатле күрсәткече, су тәэмин итү (су чыгару) өзелеше вакытында бирелмәгән су күләме (куб метрларда) күплегеннән чыгып билгеләнә, шул исәптән, абонентларны алдан хәбәр ителеп (24 сәгатькә кадәр түгел) һәм бу хәбәр ителмәгән су тәэмин итү һәм су чыгару өзелешләре өчен аерым исәпләнгән.

2.7.2 Абонентларга хезмәт күрсәтү сыйфаты күрсәткечләре.

Клиентларга хезмәт күрсәтү сыйфатының максатчан күрсәткечләренә карый:

- а) су белән тәэмин итүне тормышка ашыручы оешманың эшчәнлеге турында мәгълүмат ачу таләпләрен саклау;
- б) тоташтыру өчен каралган үтенечләрнең, билгеләнгән вакыт эчендә каралган өлеше.

2.7.3 Агым суларын чистарту сыйфаты күрсәткечләре.

Агым төшүче суларны чистартуның максатчан күрсәткече:

- а) чыгарыла торын агым суларының гомуми күләмендә тазартылган агым сулары өлеше (процентларда), шул исәптән, чистартылган (чистартылмаган) өслек (яңгыр, эретеп, инфильтрацион) һәм дренаж агымы өлешен аерып;
- б) су объектына чыгарыла торын агым суларының, рөхсәт ителгән чыгарулар нормативлары чикләрендә чыгарыла торын агым сулары өлеше.

Агып төшүче суларны чистартуның максатчан күрсәткече жайга салынучы оешма эшчәнлегенң жайга салу чоры башына факттагы күрсәткечләрәнә карата процент чагыштырмасында билгеләнә.

2.7.4 Агым суларын ташуда ресурсларны файдалану эффективлыгы күрсәткечләрә.

Ресурсларны файдалану эффективлыгының максатле күрсәткечләрә, шул исәптән, ташуда су югалтуларын кыскарту түбәндәгеләр буенча урнаштырыла:

- а) канализация суларын транспортировкада югалтулар дәрәжәсе;
- б) исәп приборлары буенча алынган су өчен түләү ясый торган абонентларның өлеше□.

Сарык суы, жылы су югалтуларының максатчан күрсәткече су белән тәэмин итүне тормышка ашыручы оешманың исәп приборлары буенча суны чыгару (куллану) турында мәгълүматларыннан чыгып билгеләнә һәм регулируемый оешманың регуляцияләү чоры башында эшчәнлеге фактические күрсәткечләрәнә процент чагыштырмасында урнаштырыла.

2.7.5. Инвестицион программа чараларын тормышка ашыру бәясе һәм аларның эффективлыгы чагыштырмасы.

Инвестиция программасы чараларын гамәлгә ашыруның бәя һәм нәтижәлелек (агынты суларны чистарту сыйфатын яхшырту) чагыштырмасының максатчан күрсәткечләрә түбәндәгеләрдән чыгып билгеләнә: чистартылган һәм норматив таләпләргә туры килә торган агынты сулар өлешен арттырудан чыгып билгеләнә.

2.7.6 Торак-коммуналь хужалыгы сферасында дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукый тәртипкә салу функциясен башкаручы федераль башкарма хакимият органы тарафыннан урнаштырылган башка күрсәткечләр.

Башка күрсәткечләр юк.

2.8 «Үзәкләштерелгән су агызу системасының ачыкланган хужасыз объектлары исемлеге» бүлеге

Яңа Иштирәк авыл җирлеге территориясендә хужасыз су агызу челтәрләрә юк.

СХЕМА водоснабжения с.Новый Иштерьяк

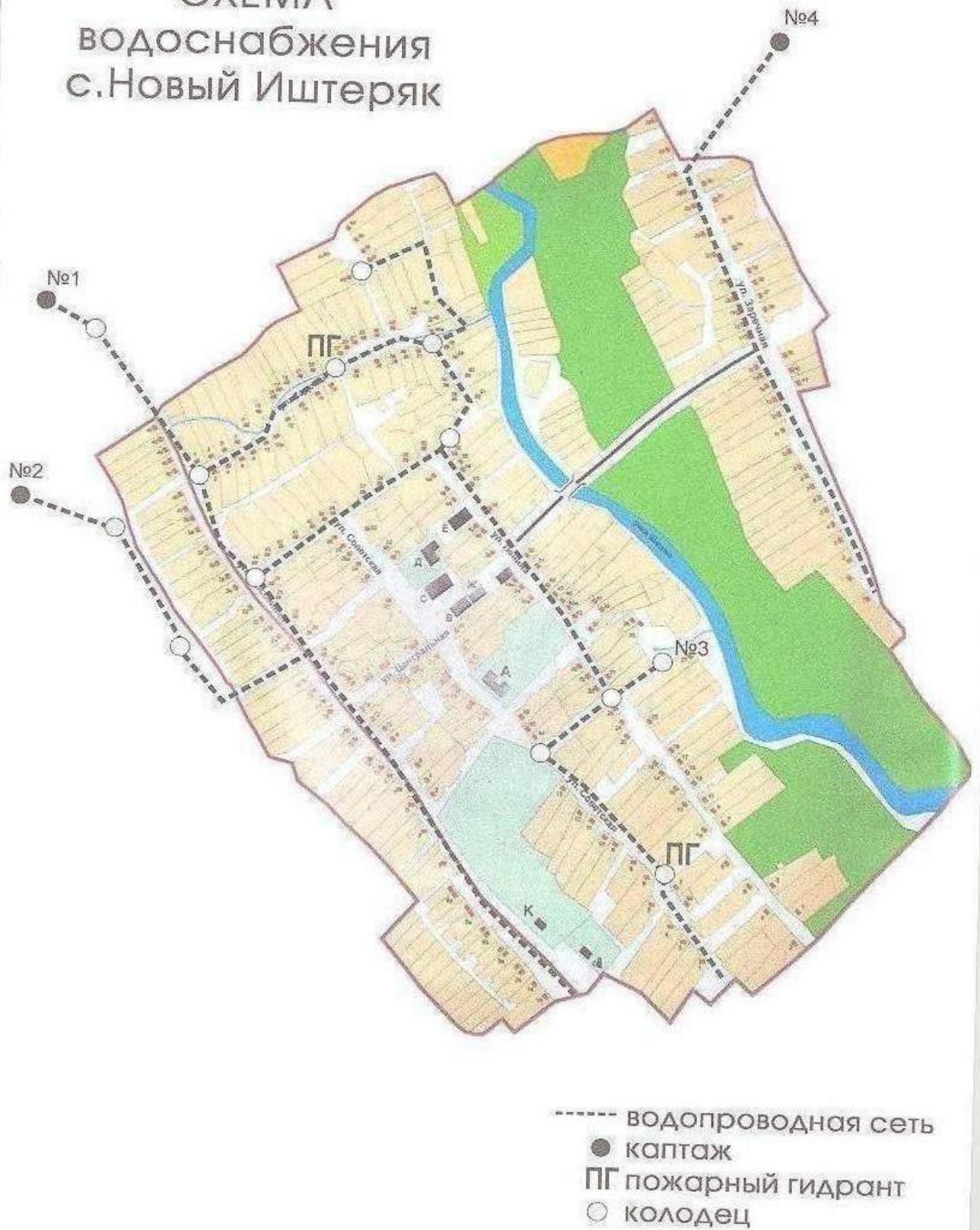

СХЕМА водоснабжения д.Новый Утямыш

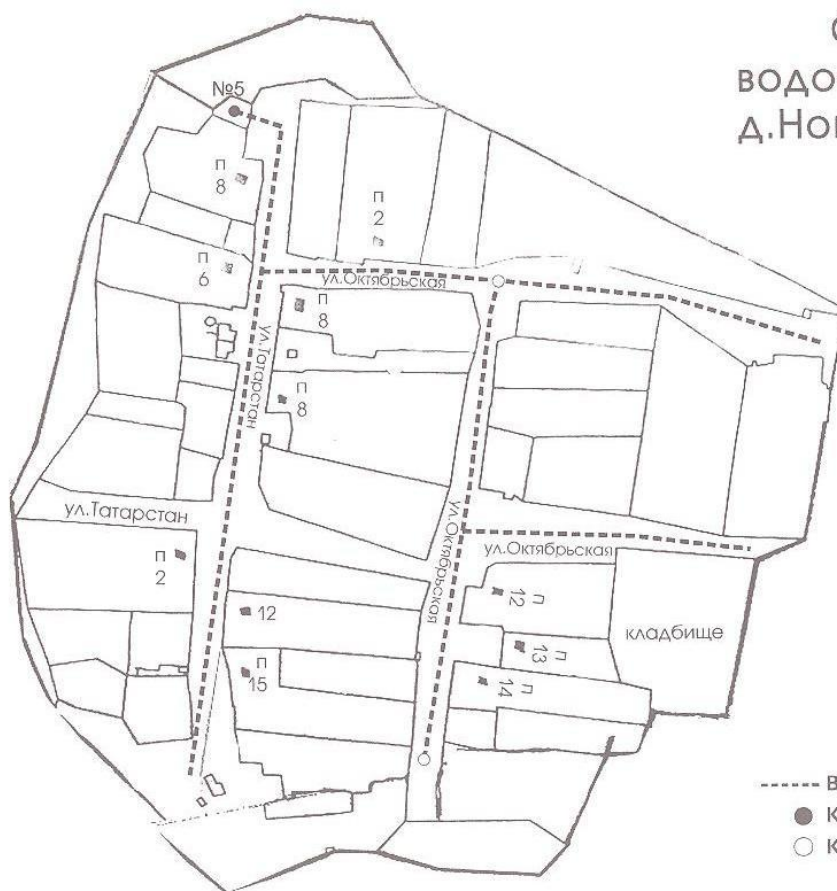
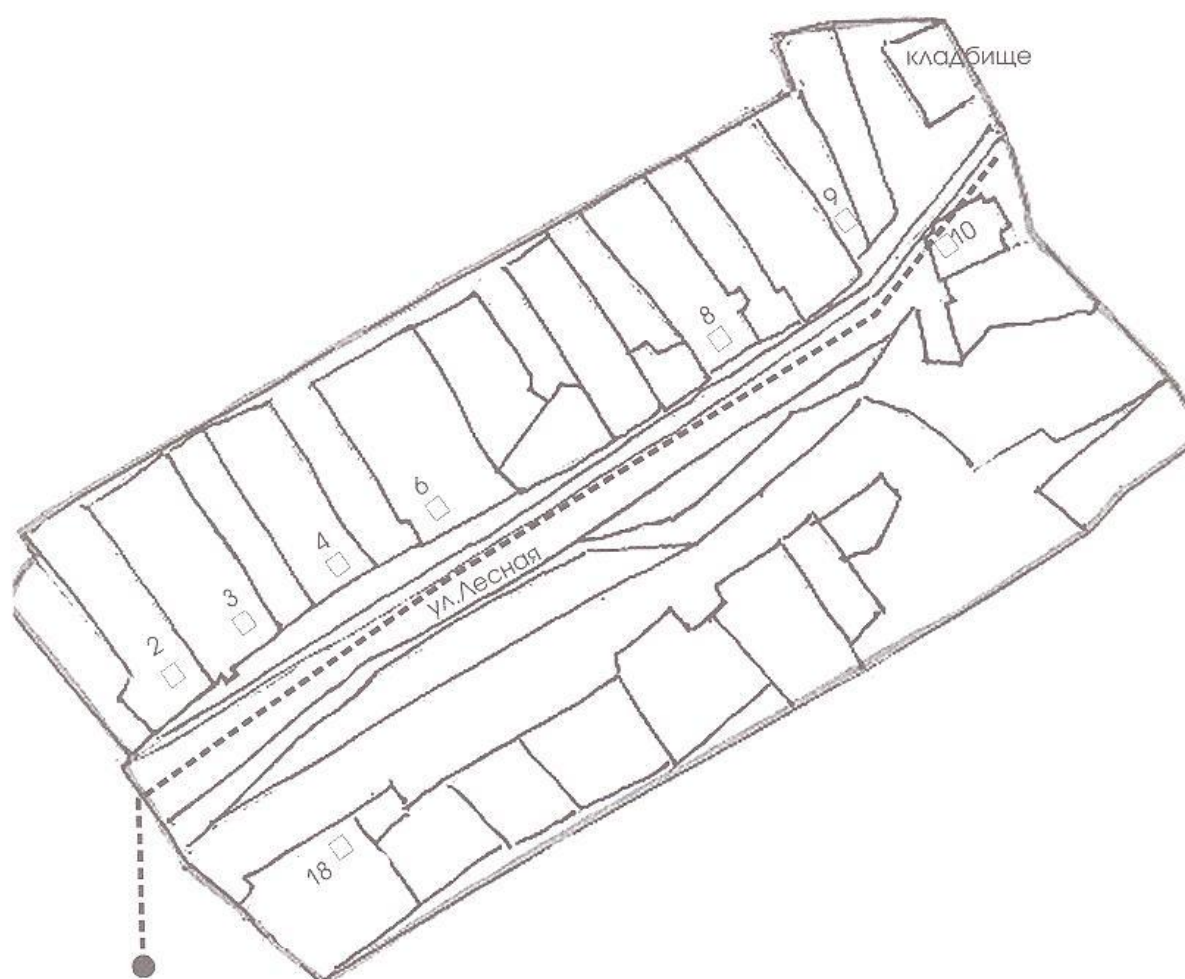

СХЕМА водоснабжения д. Чиял Тау

----- водопроводная линия
● каптаж

№ п/ п	Чараның атамасы	Объектны ң адресы:	Эшләрн е башлау срогы	Эшләрне төмамла у срогы	Көч, озынлы к	Эшләр бәясе мең сум
Чаралар планы буенча барлыгы						
1	Яңа Иштирәк авылында су үткәргеч челтәрләрен реконструкциялә ү	Яңа Иштирәк авылы. Заречная урамы, Совет урамы	2027 ел	2036 ел	1,7 км	3700,1
2	Яңа каптажлар төзү	Яңа Иштирәк авылы	2019 ел	2028 ел	2 шт	1494,9
3	Су башнясы төзү	Яңа Иштирәк	2026 ел	2036 ел	(1 данә)	4000,9
						9195,9

Расланды

"Лениногорск муниципаль
районы" муниципаль берәмлеге
Башкарма комитетының 2026
елның 20 июлендәге 513
номерлы карары белән

2036 елга

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы
«Иске Куак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге су белән тәэмин итү һәм су
чыгару схемасы

Иске Куак

2026 ел

Эчтәлек

Кереш өлеш.....	5
1 бүлек.....	6

Су белән тәэмин итү схемасы	6
1.1 Климат шартлары	6
1.1.1 Су белән тәэмин итү системасы структурасы тасвирламасы	6
Түбән Чыршылы авыл җирлеге.	6
Түбән Чыршылы авылы	7
Су жыю чишмәләр каптажында башкарыла, аннан су үткәргеч челтәрләре аша үз агымы белән кулланучыларга китә.	7
Суүткәргеч челтәрләре схемасын 1 нче кушымтадан карагыз.....	7
Югары Чыршылы авылы	7
Су үткәргеч системасы түбән басымлы итеп кабул ителгән, хужалык-эчемлекле һәм янгыннан саклану ихтыяжларын канәгатьләндерүне исәпкә алып. Су жыю авылның төньяк-көнбатыш өлешендәге калкулыкта урнашкан «Салкын чишмә» каптажыннан башкарыла. Аннары су үз агымы белән җирлекнең су үткәргеч челтәренә керә... 7	
Су үткәргеч челтәрләре озынлыгы 2,8 км.	7
Суүткәргеч челтәрләре схемасын 2 нче кушымтадан карагыз.....	7
Мордва Ивановка авылы	7
Су үткәргеч системасы түбән басымлы итеп кабул ителгән, хужалык-эчемлекле һәм янгыннан саклану ихтыяжларын канәгатьләндерүне исәпкә алып. Су жыю чишмәләр каптажында башкарыла, аннан су үткәргеч челтәрләре аша үз агымы белән кулланучыларга китә.	7
1.1.2 Су белән тәэмин итү системалары эшчәнлеген тасвирлау.....	7
1.2 Су куллануның булган балансы	9
(*- мәгълүмат чыганагы Территориаль планлаштыру Схемасы).....	9
1.3 Су белән тәэмин итү сферасында коммуналь ресурсларны перспектив куллану.	10
1.4 Су бирү системасы объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү тәкъдимнәре	10
1.5. Үзәкләштерелгән су бирү системасы объектларын яңа төзелешкә, реконструкцияләүгә һәм модернизацияләүгә капитал кертемнәренә бәяләү	11
2.1 Түбән Чыршылы авыл җирлеге су чыгару өлкәсендәге хәзерге хәл	12
Кереш өлеш	7
1 бүлек.	8
Су белән тәэмин итү схемасы	8
1.2 Климат шартлары	8
1.2.1 Су белән тәэмин итү системасы структурасы тасвирламасы	8
Яңа Иштирәк авыл җирлеге.....	8
Яңа Иштирәк авылы.....	8

Су жыю Хәлил чишмәсе, Тау асты чишмәсе, Муса чишмәсе каптажларыннан башкарыла, аннан су үзеннән-үзе су үткәргеч челтәрләре аша кулланучыларга керә.	8
Яңа Үтәмеш авылы	9
Су үткәргеч системасы, хужалык-эчү һәм янгынга каршы ихтыяжларны канәгатьләндерүне исәпкә алып, түбән басым кабул ителгән. Суны «Салкын чишмә» чишмәсенә каптажыннан жыялар, аннары су үзеннән-үзе жирлекнең суүткәргеч челтәренә керә. Суүткәргеч челтәрләренә озынлыгы 0,5 км.	9
Суүткәргеч челтәрләре схемасын 2 нче кушымтадан карагыз.....	9
Чиялэтау авылы.....	9
Су үткәргеч системасы түбән басымлы итеп кабул ителгән, хужалык- эчемлеккә һәм янгыннан саклану ихтыяжларын канәгатьләндерүне исәпкә алып. Су жыю Яңа Үтәмеш авылында урнашкан Салкын Чишмә чишмәсенә каптажыннан башкарыла, аннан су үткәргеч челтәрләре аша үз агымы белән кулланучыларга китә.....	9
Суүткәргеч челтәрләре схемасын 3 нче кушымтадан карагыз.....	9
1.2.2 Су белән тәэмин итү системасы эшләве тасвирламасы.....	9
1.2 Су куллануның булган баланслары.....	10
(*- мәгълүмат чыганагы Территорияне планлаштыру схемасы).....	11
1.3 Су белән тәэмин итү сферасында коммуналь ресурсларны перспектив куллану.	11
1.4 Су бирү системасы объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү тәкъдимнәре	12
1.5. Үзәкләштерелгән су бирү системасы объектларын яңа төзелешкә, реконструкцияләүгә һәм модернизацияләүгә капитал кертмәләргә бәяләү 	12
1.7 Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасын үстерүнең максатлы күрсәткечләре	14
1.7.1 Су белән тәэмин итү буенча коммуналь инфраструктураны үстерүнең максатлы күрсәткечләре.....	14
Агып төшүче суларны туплаучылар (сыгып алу):	15
Агып төшүче суларны туплаучыларны файдаланыла торган туплаучының күләмен арттыру өчен, агып төшүче суларны мөмкин кадәр югарырак китерүче коелар рәвешендә проектлау максатка ярашлы; агып төшүчеләрне ассенизация машинасы белән алу мөмкинлеген булсын өчен, туплаучы төбенең жир өслегеннән салынган тирәнлеген 3 м дан артмаска тиеш.....	15
Туплагыч жыелма тимер-бетон божралардан, монолит бетоннан яисә тогаш балчык кирпичтан эшләнә. Тупланма эчке һәм тышкы (грунт сулары булганда) гидроизоляция белән тәэмин ителергә тиеш, ул фильтрация чыгымын 3 л/(м ² сут) дан артмаска тиеш.....	15

Туплагыч жылытылган капкач белән тәэмин ителә, аның минераль мамыктан яисә күбекле пластмассадаң жылылык изоляцияләүче катламы була. Тупланманың эш күләме агып төшүче суларның ике атналык чыгымы сыйдырышлыгыннан һәм ассенизация цистернасы сыйдырышлыгыннан ким булмаса тиеш. Туплагычның күләмен арттырырга кирәк булганда, патрубкарлар белән тоташтырылган берничә сыешлык урнаштыру күздә тотыла. Туплагычка ассенизация машинасының килү мөмкинлеге каралырга тиеш; туплагычны тутыру дәрәжәсендәге калкавыч сигнализатор белән тәэмин итү максатка ярашлы.	15
Тупланма өстенә диаметры 100 мм дан да ким булмаган вентиляция баганасы куярга һәм аны жирнең планлаштырылган билгесеннән 700 мм га югарырак куярга кирәк. Тупланманың эчке өслеген вакыт-вакыт су агымы белән юарга кирәк.	16
1. Кереш. Су белән тәэмин итү һәм су чыгару схемасының максатлары һәм бурычлары	6
2. Муниципаль берәмлекнең гомуми сыйфатламасы	7
3. Жирлекне су белән тәэмин итү	10
3.1. Су белән тәэмин итү системасының гомуми сыйфатламасы	10
3.2. Су белән тәэмин итү чыганаclarы	10
3.3. Суүткәргеч челтәр.....	11
3.4. Су белән тәэмин итүнең гомуми халәте бәяләве, булган техник һәм технологик проблемалар	12
5. Су белән тәэмин итү һәм су куллану балансы	13
9. Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын үстерүнең максатчан күрсәткечләре	20
10. Жирлекнең су чыгаруы	23
10.1 Жирлекнең су чыгару системасының гомуми сыйфатламасы	23
10.2. Су чыгару системасындагы канализация сулары балансы	23
10.3 Канализация сулары күләмен фаразлау	23
10.4. Су чыгаруның үзәкләштерелгән система объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү (техник яңарту) буенча тәкъдимнәр	23
10.5 . Су чыгаруның үзәкләштерелгән система объектларын төзү һәм реконструкцияләү чараларының экологик аспекtlары	23
10.6. Үзәкләштерелгән су чыгару системасын үстерүнең максатлы күрсәткечләре	24
11. Картографик материаллар	25
Кереш өлеш	3
Су белән тәэмин итү һәм су чыгару схемасы жирлекне территорияләп планлаштыру документлары һәм жирлекнең коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программаларына	

туры китереп, шулай ук энергетика белән тээмин итү, газ белән тээмин итү схемаларын исәпкә алып эшләнә.	3
Су белән тээмин итү һәм су чыгару схемасы 10 елга эшләнә.....	3
Схема паспорты.....	4
1 бүлек. Су белән тээмин итү схемасы.....	6
1.1 . Авылның кыска характеристикасы, табигый-климатик шартлар....	6
1.2 . Су белән тээмин итү системасы структурасының тасвирламасы..	6
1.7 Су бирү системасы объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү тәкъдимнәре	11
Төп терминнар һәм төшенчәләр.....	17
1.1. Шөгәр авыл җирлегенең (Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы) үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системаларының техник-икътисади хәле.....	5.....2
1.2. Үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системаларын үстерү юнәлешләре ...	72
Кереш өлеш.....	4
Су белән тээмин итү һәм су чыгару схемасы җирлекне территорияләп планлаштыру документлары һәм җирлекнең коммуналъ инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программаларына туры китереп, шулай ук энергетика белән тээмин итү, газ белән тээмин итү схемаларын исәпкә алып эшләнә.	4
Су белән тээмин итү һәм су чыгару схемасы 10 елга эшләнә.....	4
Схема паспорты.....	5
1 бүлек. Су белән тээмин итү схемасы	6
1.1 Шөгәр авыл җирлегенең үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системаларының техник-икътисади хәле.....	6
мөлкәтне рәсмиләштерү тәртибен раслау турында.....	6
Шөгәр авыл җирлеге Татарстан Республикасы Лениногорск районының көнбатыш өлешендә урнашкан. Җирлек Лениногорск районының Көркәле авыл җирлеге, Лениногорск районының Иске Шөгәр авыл җирлеге белән чиктәш. Шөгәр авыл җирлегенең административ үзәге - Шөгәр авылы, ул Лениногорск районының административ үзәге - Лениногорск шәһәрәннән 25 км ераклыкта урнашкан. Җирлектә нигездә бер катлы кирпеч һәм агач төзелешләр һәм күп катлы йортлар бар. Шөгәр авыл җирлеге составына Шөгәр авылы керә, аның халкының гомуми саны - 1813 кеше, хужалыклар саны - 544.....	6
Муниципаль берлекнең җиренең гомуми мәйданы 238 га.....	6
1.5. Су белән тээмин итү системалары объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү тәкъдимнәре	11

1. Кереш. Су белән тээмин итү һәм су чыгару схемасының максатлары һәм бурычлары

РФның 2011 елның 7 декабрендәге 416-ФЗ номерлы «Су белән тээмин итү һәм су агызу турында» Федераль законына җавап итеп, жылы су белән тээмин итү, салкын су белән тээмин итү һәм су агызуның үзәкләштерелгән системасын үстерү муниципаль берәмлекнең су белән тээмин итү һәм су агызу схемаларына җавап ителәп алып барыла.

Су белән тээмин итү һәм су чыгару схемалары территорияне планлаштыру документларына, шулай ук муниципаль берәмлекнең энергия белән тээмин итү, жылылык белән тээмин итү, газ белән тээмин итү схемаларын исәпкә алып эшләнә.

Торак пунктлар һәм шәһәр округларының су белән тээмин итү һәм су чыгару схемалары җирле үзидарә органнары тарафыннан раслана. Су белән тээмин итү һәм су чыгару схемасы расланмаган инвестиция программасын раслау рәхсәт ителми.

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Иске Куак авыл җирлегенә су белән тээмин итү һәм су агызу схемасы (алга таба — Схема) 2035-2036 елларга кадәр чор өчен РФ Хөкүмәтенә 2013 елның 5 сентябрендәге 782 номерлы «Су белән тээмин итү һәм су агызу схемалары турында» карары таләпләренә җавап ителәп башкарылган.

Схеманы әзерләгәндә кулланылган норматив документлар исемлегә:

«Су белән тээмин итү һәм су чыгару турында» 2011 елның 7 декабрендәге 416-ФЗ номерлы Федераль закон;

Россиянең Төзелеш министрлыгының 27.12.2021 N 1016/пр «СНиП 2.04.02-84* "Су белән тээмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар" СП 31.13330.2021 раслый» боерыгы

Россиянең Төзелеш министрлыгының 25.12.2018 N 860/пр «СНиП 2.04.03-85 "Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар" СП 32.13330.2018 раслау турында» боерыгы

Россиянең ГЧС ның 27.07.2020 N 559 «"Янгыннан саклау системасы. Эчке янгын суы трубопроводы. Нормалар һәм кагыйдәләр" СП 10.13130 кагыйдәләр җыентыгын раслау" боерыгы

Россиянең ГЧС ның 30.03.2020 N 225 (25.12.2023 төзәтмәсе) «"Янгыннан саклау системасы. Тышкы янгын суы белән тээмин итү. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре" СП 8.13130 кагыйдәләр җыентыгын раслау" боерыгы

Су белән тээмин итү һәм су чыгару схемаларын эшләү максаты — абонентлар өчен үзәкләштерелгән су белән тээмин итү, салкын су белән тээмин итү һәм су чыгару системасын кулланып, су белән тээмин итү һәм су чыгару мөмкинлеген тээмин итү, акыллы су куллану, шулай ук иң яхшы үткәргеч технологияләр һәм энергияны саклау технологияләрен кертү нигезендә үзәкләштерелгән су белән тээмин итү һәм су чыгару системасын үстерү. Шулай ук максатларга түбәндәгеләр керә:

- халыкны санитар-эпидемиологик кагыйдәләр белән билгеләнгән һәм гигиена нормативлары таләпләре туры килүче чиста эчемлек суы белән тээмин итү;
- су белән тээмин итү һәм суны чыгару схемаларының ышанычлылыгы һәм ресурс эффективлыгына ирешү;
- әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтыны минимизацияләү;
- су ресурсларын антропоген йогынтыдан саклау;
- финанс ресурсларын, шул исәптән кредитларны җәлеп итү.

Күрсәтелгән максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү зарур:

- халыкны үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү һәм суны чыгару хезмәтләре белән тәэмин ителешен арттыру;
- эчемлек суының сыйфатын һәм аның халык сәламәтлегенә уңай йогынтысын тәэмин итү;
- эчә торган суны тапшырганда икенчел пычрануны бетерергә;
- хәзерге технологияләрне кертү белән су белән тәэмин итү системаларын үстерү;
- рациональ су файдалануны һәм эчемлек суы югалтулары күләмен киметүне тәэмин итү;
- төрле дәрәжә бюджетлары чараларының катнашуының кирәклегенә һәм күләмнәрен билгеләү.

Өлеге Схемада түбәндәге терминнар һәм билгеләмәләр кулланыла:

су белән тәэмин итүнең технологик зонасы - эчке су чөлтәренен бер өлеше, кайнар су белән тәэмин итү яки салкын су белән тәэмин итү алып баручы оешмага караган, аның чикләрендә суны кулланучыларга аны тапшыруда су басымының (давление) норматив кыйммәтләре исәпләнгән су чыгымына туры килеш тәэмин ителә;

суны чыгаруның технологик зонасы - канализация чөлтәренен бер өлеше, суны чыгару алып баручы оешмага караган, аның чикләрендә су үткәргечләрне кабул итү, ташу, чистарту һәм чыгару яки турыдан-туры (чистартусыз) су үткәргечләрне су объектына чыгару тәэмин ителә;

"эксплуатацион зона - кайнар су белән тәэмин итү яки салкын су белән тәэмин итү һәм (яки) суны чыгару алып баручы оешманың җаваплылыгы (бурычы) билгесе буенча билгеләнгән оешманың эксплуатацион җаваплылык зонасы, үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү һәм (яки) суны чыгару системаларын эксплуатацияләү буенча."

2. Муниципаль берәмлекнең гомуми сыйфатламасы

Лениногорск муниципаль районының Иске Куак авыл җирлегенә (алга таба – Иске Куак авыл җирлегенә) Татарстан Республикасының көньяк-көнчыгышында урнашкан. Иске Куак авыл җирлегенә мәйданы 8347 кв. м. тәшкил итә, халкы - 700 кеше. Иске Куак авыл җирлегенә Лениногорск муниципаль районының Кармалка, Сарабикүл, Федотовка, Мукмин-Каратай, Иске Иштирәк авыл җирлекләре, шулай ук Самара өлкәсе белән чиктәш.

Иске Куак авыл җирлегенә территориясендә халык пункты урнашкан: Иске Куак авылы, ул Иске Куак авыл җирлегенә административ үзәгенә булып тора.

Иске Куак авыл җирлегендә су белән тәэмин итү һәм су агызу системаларының сыйфатламасы 1нче таблицада китерелгән (01.01.2026 елга халәтте буенча мәгълүматлар).

1 нче таблица

№	Торак пункт	Халык саны (кеше)	Хужалыклар саны	Су белән тәэмин итү системаларының билгесе	Кертеп җибәрү елы	Су белән тәэмин итү системасы	Кертеп җибәрү елы
---	-------------	----------------------	--------------------	---	----------------------	----------------------------------	----------------------

1	Иске Куак авылы	700	235	бар	1960	юк	юк
	Барлыгы	700	235				

* муниципаль берәмлекнең паспорты буенча 2026 ел башына

Жирлекне су белән тәэмин итү һәм су агызуны тәэмин итү өчен җаваплы башкаручы власть органы - Иске Куак авыл җирлеге Башкарма комитеты, адресы: 423290, РТ, Лениногорск районы, Иске Куак авылы, Заварыкин урамы, 36нчы йорт
Телефон: (85595) 3-20-77 E-Mail: Skuvak.Len@tatar.ru.

Хезмәт күрсәтүче оешма-«Вода района» ЖЧЖ, адресы: 423270, ТР, Лениногорск районы, Шөгәр авылы, Ленин ур., 32нче йорт.

Жирлек территориясендә эшләүче территорияне планлаштыру документлары:

Лениногорск муниципаль районының территорияне планлаштыру схемасы, Лениногорск район Советы карары белән расланган;

Схеманы эшләү моментына кадәр генераль план тулы күләмдә эшлэнгән. «Иске Куак авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенең җирне файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре расланган.

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы территорияне планлаштыру документларына туры килеш, Иске Куак авыл җирлегенең перспектив үсешенә төп юнәлешләре болар:

төрле типтагы түбән катлы төзелешне өстенлек итүче даими яшәүче халык санын берәз арттырып, торак төзелешен үстерү;

социаль инфратрактытура объектларын реконструкцияләү (модернизацияләү), капитал ремонт.

Лениногорск муниципаль районы территорияне планлаштыру схемасында төбәк һәм урын әһәмиятендәге инженер-техник һәм оештыру-административ чаралар комплексы, су ресурсларын саклау һәм рациональ файдалануны оештыруга юнәлдерелгән, каралган:

Инженер-техник чаралар үз эченә ала:

- районының торак пунктларында чистару корылмалары, су үткәргеч, канализация һәм явым-төшем челтәрләрен төзү һәм реконструкцияләү;

- канализация чистару корылмаларын реконструкцияләү һәм төзү вакытында су үткәргечләр лайлакларын селәүсенә чыгару һәм утилизацияләү өчен корылмаларны куярга максатчан карау;

- районы предприятиеләрендә, шул исәптән агросәнәгать комплексы объектлары өчен чистару корылмалары белән явым-төшем канализациясе төзү;

- эшләмәүче скважиналарны тампонажлау;

- Россия Федерациясенең Су кодексы таләпләренә туры килеш, барлык төзелүче, урнаштырыла торган, реконструкцияләүче объектларны су объектларын пычрантудан, бәләкәйләнүдән һәм суларны бетерүдән саклаучы корылмалар белән тәэмин итү;

- житештерү предприятиеләрендә ябык яки әйләндереп кулланыла торган су белән тәэмин итүне кертү, һава белән сулы салкындатманы алыштыру;

- Лениногорск муниципаль районы территориясендәге авыл җирлекләре һәм халыкның күпләп ял итү урыннарында елгалар үзәннәрен чистарту үткәру;

- канализация челтәрләре белән тәэмин ителеш дәрәжәсен су белән тәэмин ителеш дәрәжәсенә кадәр алып бару;

Лениногорск муниципаль районының территорияне планлаштыру схемасы буенча оешмасы-административ чаралар итеп түбәндәге төбәк һәм жирле әһәмияттәге чаралар үткәрелү тәкъдим ителә:

□□Лениногорск муниципаль районының барлык су кулланучыларның исемлеккә алуы;

- районындагы предприятиеләрнең һәм авыл жирлекләрендәге булган су белән тәэмин итү челтәрләренең техник хәлен күзәтү челтәрен оештыру һәм үстерү, шулай ук өслек су объектларының гидромониторингы;

□□авыл жирлекләре һәм авыл-хужалык комплексы предприятиеләре өчен эчлек өчен кулланыла торган жир асты сулары ресурс базасын өйрәнү һәм кабатлау буенча эзләү-бәяләү эшләрен давам итү;

□□Лениногорск муниципаль районы территориясендә су белән тәэмин итү һәм су чыгару системаларын төзү һәм оештыру буенча комплекслы максатлы Программа эшләр чыгару;

□□Татарстан Республикасының экологик куркынычсызлыгы Концепциясенең «Су ресурсларын саклау һәм рациональ файдалану» программасына (2007-2015 елларга) туры китереп, районындагы булган чишмәләрне тикшерү һәм үзләштерү;

□□- канализация корылмаларының чистартылган суларын, дезинфекцияләүне һәм лайны файдалануны чистартуның заманча ысулларын һәм алгы технологияләрен кертү;

□□- Лениногорск муниципаль районының эчемлек суларының экологик халәтен бәяләү һәм аларның сәламәтлеге серле сыешлыгы;

□□- районында эчемлек су белән тәэмин итү өчен кулланыла торган жир асты сулары сыйфатын төзәтү, шул исәптән технологик алымнар кулланып;

□□- өслек су объектларының су саклау зоналары, яр буе саклау һәм яр буе полосасы чикләрен урнаштыру һәм аларда хужалык эшчәнлеге режимын саклау аларда хужалык эшчәнлеге;

□□эчәр су белән тәэмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналарында билгеләнгән режимны үтәү;

□□- су хужалыгы системаларының һәм гидротехник корылмаларның куркынычсыз халәтен һәм файдалануны тәэмин итү, канализация суларының су объектларына зарарлы тәэсирен булдырмау;

□□- су объектларын рациональ файдалану, торгызу;

□□- Россия Федерациясенең Су кодексына туры китереп, су объектларын саклау буенча су хужалыгы чараларын һәм чараларын тормышка ашыру.

3. Жирлекне су белән тээмин итү

3.1. Су белән тээмин итү системасының гомуми сыйфатламасы

Иске Куак авыл жирлегендә үзәкләштерелгән салкын су белән тээмин итү системасы эшли, алар торак йортларның 93% ын һәм оешмаларның, жәмгыяви һәм житештерү объектларының 7% ын эчемлек һәм хужалык суы белән тээмин итә. Кайнар су белән тээмин итү системасы юк. Үзәкләштерелгән су белән тээмин итүдән тыш, Иске Куак авыл жирлегендә су белән тээмин итү үзәкләштерелмәгән чыганаclarдан - кече катламнарның бердәнбер скважиналарыннан оештырыла.

Иске Куак авыл жирлегенә су белән тээмин итү чыганаclarы булып жир асты сулары тора. Үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системасы өчен төп су чыганаclarы булып каптирланган чишмәләр тора.

Хужалык-эчемлек, житештерү һәм янгыннан саклау су үткәргече бер. Янгын сүндерү өчен кирәк булган су күләме янгын краныннан, янгын гидрантыннан алына. Челтәрләрнең уртача тузганлыгы дәрәжәсе 47% тәшkil итә.

Иске Куак авылы халык пункты үзәкләштерелгән салкын су белән тээмин итү системасына ия. Югарыда күрсәтелгән халык пункты территориясе «Район суы» ЖЧЖ нең эксплуатация зонасы булып тора.

Иске Куак авылында су үткәргеч челтәрләре белән 93% халык капланган, халыкның 7% ы үз скважиналары яки колодецлары белән файдалана.

3.2. Су белән тээмин итү чыганаclarы

Иске Куак авыл жирлеге хужалык-эчемлек максатлары өчен суны түбәндәге чыганаclarдан ала:

- 4 каптирланган чишмә (Ташкын елгасы);
- 1 каптирланган чишмә (Умартачы);
- 1 каптирланган чишмә (Беренче елга);

Бирелә торган су СанПиН 1.2.3685-21 «Яшәү тирәлеге факторларының кеше өчен куркынычсызлыгын һәм (яки) зарарсызлыгын тээмин итү нормативлары һәм таләпләре» таләпләренә туры килә.

Су алу урыннары тирәсәндә санитар саклау зоналары оештырылган.

Халык пунктларының үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системасына тоташтырылган су чыганаclarы исемлеге 2 таблицада китерелгән:

2 нче таблица

№ т/б	Торак пункт	Скважина	Каптаж (шт.)	Куәте куб.м	Чыганакта н су үткәргече озынлыгы, км	Милекче
1	Иске Куак	-	3	60	3	ТР ЛМР «Иске Куак авыл

						жирлеге» МББК
--	--	--	--	--	--	---------------

Су белен тәэмин итү чыганақларының (каптажларның) сыйфатламасы 3
таблицада китерелгән:

3 нче таблица.

№ т/б	Финанслау чыганағы	тикшерүден соңғы ел	СЭЗ нәтижәсе булу	Оештырылган санитар саклау зоналары булу	Су сыйфатының гомуми характеристика сы	Павильоннар, жиһазлар булу
1	Чишмә (Ташкын елгасы)	мәғлүматлар юк	16.03.2023	2023 ел	10.03.2026	мәғлүматлар юк
2	Чишмә (Умартачы)	мәғлүматлар юк	16.03.2023	2023 ел	10.03.2026	мәғлүматлар юк
3	Чишмә (Беренче елга)	мәғлүматлар юк	16.03.2023	2023 ел	10.03.2026	мәғлүматлар юк

Халык пунктларында шәхси скважиналар һәм колодецлар булу:
Иске Куак авылы – 21 шт, торак йортларның 6% ын тәэмин итә;

* мәғлүматлар юк — мәғлүматлар юк

3.3. Суүткәргеч челтәр

Торак пунктның, челтәрдәге объектлар һәм корылмаларның суүткәргеч
челтәренәң характеристикасы 4 нче таблицада китерелгән.

4 нче таблица.

Профилактик чараларның нәтижәлелеге		Иске Куак авылы
Озынлыгы, км	п/этилен	3.8
	корыч	21.2
	барлыгы	25
Челтәрнең езалуы, %		47

Авариялелекне баяләү бер./ел		5
Насос станцияләре, шт.		1
Суны чистарту системалары һәм суны әзерләү, шт.		0
Суны юып чыгару системалары, шт.		0
Янгын резервуарлары	сан, шт.	1
	сыешлык, куб. м	5
Янгын гидрантлары, шт		6
Су алу колонкалары, шт		5
Янгын краннары		2

Янгын сүндерү өчен су бирүнең норматив ихтыяжлары - яши торган зонада һәм жирле сәнәгать предприятиеләрендә 10 л/с, 5-10 мең куб. м күләмле торак һәм жәмгыять биналары һәм сәнәгать предприятиеләренең административ биналарының әчке янгын сүндерү өчен 2 x 2,5 л/с СП 31.13330.2021 "СНиП 2.04.02-84* Су белән тәмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар" буенча.

3.4. Су белән тәмин итүнең гомуми халәте баяләве, булган техник һәм технологик проблемалар

Су белән тәмин итү системаларын баяләү (01.01.2026 ел халәте буенча):

- үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системаларындагы су СанПиН 1.2.3685-21 «Яшәү тирәлеге факторларының кеше өчен куркынычсызлыгын һәм (яисә) зарарсызлыгын тәмин итүгә карата гигиена нормативлары һәм таләпләр» таләпләренә туры килә;

- Иске Куак авыл жирлегендә барлык территориядә үзәкләштерелгән су белән тәмин итү бар;

- су үткәргеч челтәре канәгатьләнерлек халәттә, ел саен су белән тәмин итү челтәрләрен алыштыруны үткәрә;

Бар булган проблемалар:

- тимерсезләндерү жиһазларының булмавы;
- зарарсызландыру установкакаларының булмавы;
- чыгарыла торган суларны чистартуның түбән сыйфаты;
- икътисади булмаган су файдалану;
- тармакның түбән инвестицион тартымлылыгы.

4. Су белән тәмин итүнең үзәкләштерелгән системаларын үстерү юнәлешләре

Иске Куак АЖнең су белән тәмин итү системаларын үстерүнең төп юнәлешләре:

- барлык челтәрләргә этаплы яңарту һәм ишерелгән участокларны алыштыру;
- су белән тәмин итү объектларында хисап төенчекләрен һәм

кулланучыларда су сарыфын хисаплау приборларын өстөп куеу;
 - булган су алу корылмаларын яңарту һәм капитал ремонт;
 - булган су алу урыннарында су эзерләү станцияләрен төзү;

Иске Куак АЖнең генераль планы, авылның социаль-иқтисади үсеш планнары буенча, су белән тәэмин итү өлкәсендә түбәндәге чаралар күздә тотылырга тиеш:

- булган чишмәләрне һәм каптажларны тикшерерү һәм яхшырту чаралары;
- канализация суларын билгеләнгән норматив таләпләргә кадәр чистартуны тәэмин итү максатында, заманчы жиһазларны урнаштыру белән чистарту корылмаларын төзү (төзелешне тәмамлау);
- төзелгән барлык территорияләрне үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү һәм су чыгару системалары белән тулысынча тәэмин итү, канализация челтәрләре һәм корылмаларын төзүне һәм яңартуны интенсивлаштыру, су эзерләүнең заманчы ысулларны һәм канализация суларын чистартуның алдынгы технологияләрен, чистарту корылмаларынан чыккан чүпне зарарсызландыру һәм файдалануны кертү юлы белән;

Схема чараларын гамәлгә ашырудан көтелә торган нәтижәләр:

- авыл торак пунктының заманча коммуналь инфраструктурасын булдыру;
- коммуналь хезмәтләр бәясенә тариф сәясәтен нигезләү;
- коммуналь хезмәтләр күрсәтү сыйфатын яхшырту;
- су белән тәэмин итү һәм суны чыгару объектларының езалу дәрәжәсен киметү;
- муниципаль берәмлекнең экологик ситуациясен яхшырту;
- төзелә торган торак фонды һәм житештерү, ял һәм социаль-мәдәни максатлы объектлар өчен билгеләнгән жир участкаларын су белән тәэмин итү һәм су чыгару челтәрләре белән тәэмин итү.

5. Су белән тәэмин итү һәм су куллану балансы

Эчемлек сыйфатындагы суның төп кулланучылары - Иске Куак авыл жирлегенә халкы, жәмгыять, социаль һәм административ оешмалар.

Иске Куак авыл жирлегендә су сарыф күрсәткечләре:

2025 елда үзәкләштерелгән су үткәргеч челтәреннән су сарыфы 120377 м3 булган (уртача 330 м3/тәү.), шул исәптән:

халык 313,5 м3 (бөтен су сарыфының 95%).

бюджет оешмалары 10 м3 (3%).

предприятиеләр 6,5 м3 (2%).

Янгын сүндерү өчен норматив су сарыфы 28,8 м3/тәү.

Хисаплар өчен норматив су сарыфы СП 31.13330.2021 "СНиП 2.04.02-84* Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар" буенча кешегә тәүлегенә 200 л буларак кабул ителә.

Индивидуаль су белән тәэмин итү чыганакаларыннан су сарыфы - мәгълүматлар юк.

Иске Куак авыл жирлеге территориясендә эшләүче территорияне планлаштыру документларына ярашлы, халык санының һәм төзелгән территория мәйданының үзгәрүе белән бәйле рәвештә, 2036 елга су сарыфы якинча хәзерге күрсәткеч дәрәжәсендә калачак.

Иске Куак авыл җирлегенең торак пунктындагы су сарыф күрсәткечләре 5 таблицада күрсәтелгән.

5 таблица*

Торак пункт		Куллану нормасы, Тәүлегенә литр	Планлаштырылган куллану, елга м3	Фактик куллану, елга м3
Иске Куак авылы	Халык 700	200	52633	52633
	КРС 65	83	1969	1969
	Сугару 32400 кв.м	6л м2	194	194
барлыгы		289	75108	75108

*01.01.2026 ел халәте буенча мәғлүматлар китерелә.

Судан файдалану структурасы кулланучылар төрләре буенча 6 нчы таблицада китерелгән.

6 нче таблица

Торак пункт	Халык (үзөклөштөрөлгөн су белән тээмин итү)	Халык (суалгыч колонкаларынна н)	Учреждениеләр	агросәнагәт предприятиеләре
Иске Куак авылы	$721 \times 3,65 = 2810,5 \text{ м}^3$	0	5	0

**6. Үзөклөштөрөлгән су белән тээмин итү системасы объектларын төзү,
реконструкцияләү һәм модернизацияләү тәкъдимнәре**

Су белән тээмин итү схемаларын гамәлгә ашыру буенча төп чаралар 7 нче таблицада китерелгән.

7 нче таблица

№ т/б	Гамәлгә ашыру елы	Чара	Бәясе, мең сум	Финанслау чыганагы
1				
2				

Яңа төзелүче, реконструкцияләнүче һәм эксплуатациядән чыгарырга тәкъдим ителүче су белән тээмин итү системасы объектлары турында мәгълүмат 8 нче таблицада китерелгән.

8 нче таблица

№ т/б	Объект	Хәзерге хәле
1	-	-

Биналарның, корылмаларның, җиһазларның суны исәпкә алу приборлары белән җиһазландырылуы турында мәгълүмат (9 нчы таблица).

9 нче таблица

№ т/б	Объект	Барлыгы, саны яки приборлар белән жиһазландырылу проценты
1	Иске Куак авылының торак төзелеше	

7. Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасы объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү чараларының экологик аспекты

Су чыганаclarын саклау өлкәсендә норматив документларда түбәндәге чаралар күздә тотылган:

- кулланыла торган сулы горизонт белән турыдан-туры гидрологик бәйләнеше булган өслек суларының санитар саклавы өчен кирәкле чараларны вакытында үтәү, СанПиН 2.1.5.980-00 таләпләре буенча «Өслек суларын саклауның гигиена таләпләре»;
- су саклау зоналарында һәм өслек су объектларының яр буе саклау полосасында урнаштырылган режимнарны саклау.

ССЗ булдыру һәм аның режимын тәэмин итүнең төп максаты - су чыганаclarын һәм су үткәргеч корылмаларын, шулай ук алар урнашкан территорияләрне пычракланганнан санитар саклау (СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчке файдалану өчен су белән тәэмин итү чыганаclarы һәм су үткәргечләре санитар саклау зоналары»).

ССЗ өч пояс составында оештырыла:

Беренче пояс (катгый режимлы) суалгычларның урнашу территориясен, барлык су үткәргеч корылмаларының һәм су алып баручы каналның урыннарын үз эченә ала.

Икенче һәм өченче поясларны (чикләүләр поясын) су белән тәэмин итү чыганаclarының пычрануын кисәтү өчен билгеләнгән территорияне кертәләр.

Өч поясның һәрберсендә махсус режим урнаштырыла һәм су сыйфатының начарлануын булдырмакка юнәлдерелгән чаралар комплексы билгеләнә.

СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчке файдалану өчен су белән тәэмин итү чыганаclarы һәм су үткәргечләре санитар саклау зоналары» буенча ССЗ оештыру аның проектын эшләүдән алда килергә тиеш, ул үз эченә ала:

- зона чикләрен һәм аны тәшkil итүче поясларны билгеләү;
- ССЗ территориясенең санитар халәтен яхшырту һәм чыганаclarны пычракландырудан саклау буенча чаралар планы;
- ССЗ территориясен хужалыкта файдалану кагыйдәләре һәм режимы.

Проект булмаган очракта, ССЗнең беренче пояс үлчәме 30 метр, икенче пояс үлчәме 50 метр кабул ителә.

Су белән тәэмин итүнең җир асты чыганаclarы өчен ССЗнең беренче пояс проект документларын төзүдә бер рәт чараларны тәэмин итү кирәк:

1. ССЗнең беренче пояс территориясе өслек агымын аның чикләреннән читкә алу өчен планлаштырылырга тиеш, яшелләнделергә, әйләндерелергә һәм сакланма белән тәэмин ителергә тиеш. Корылмаларга юллар каты тышлыкка ия булырга тиеш. Югары көпшәле агачлар утырту тыела.

2. Эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торба үткәргечләр салу, торак һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру, кешеләр яшәве, шулай ук агулы химикатлар һәм ашламалар куллану тыела.

3. ССЗнең 1 нче пояс чикләрендә урнашкан биналар, икенче пояс территориясендә санитар режимны исәпкә алып, ССЗнең беренче поясыннан читтә урнашкан агынты суларны якын көнкүреш яки җитештерү канализациясе системасына яки җирле чистарту корылмалары станцияләренә агыза торган канализация белән җиһазландырылырга тиеш.

4. Канализация булмаган иске очрактарда, ССЗнең беренче пояс территориясен пычракландыруны иске итүче урыннарда, аларны чыгарып жибергәндә, су үтмәүче кабул ителгечләр урнаштырылырга тиеш.

5. ССЗнең беренче поясында урнашкан су үткәргеч корылмалары, кое башлары һәм тамаклары, резервуарларның һәм насос коралларының түбәсе һәм агу торбалары аша эчәсез суны пычракландыру мөмкинлеген иске алып җиһазландырылырга тиеш.

6. Барлык суалгычлар проектлаштырылган дебитка фактические дебитның туры килүен системалы контроль өчен аппаратура белән җиһазландырылырга тиеш.

Су белән тәэмин итүнең җир асты чыганакалары өчен ССЗнең икенче һәм өченче пояс проект документларын төзүдә бер рәт чараларны тәэмин итү кирәк:

1. Сулы горизонтларны пычракландыру куркынычлыгын тәшкил итүче барлык иске, эшләнми торган, дефектлы яки дәрәжә эшләнмәгән скважиналарны ачыклау, тыгалу яки яңарту.

2. Яңа скважиналарны бурлау һәм туфрак катламының бозылуы белән бәйлә яңа төзелеш Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзорның Территориаль идарәсе, дәүләт экологик һәм геологик контроль органнары һәм учреждениеләре белән мотлак килешүдә үткәрелергә тиеш.

3. Ягулык-май материаллары склады, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар, сәнәги агымы җыючылар, шлакхранилищелар һәм җир асты суларын химик пычракландыру куркынычлыгын китерүче башка объектлар урнаштыру тыела. Өченче пояс ССЗ чикләрендә генә, җир асты суларын саклап, сулы горизонтны пычракландырудан саклау буенча махсус чаралар үтөлгәндә (Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзорның Территориаль идарәсе, дәүләт экологик һәм геологик контроль органнары һәм учреждениеләре белән килешеп) кулланылган очракта гына урнаштыру рөхсәт ителә.

4. Кулланыла торган су ташучы горизонт белән турыдан-туры гидрологик бәйләнеше булган өслек суларын санитария саклау буенча кирәкле чараларны «Өслек суларын пычрандырудан саклау» СанПиН таләпләре белән үтәүне вакытында башкару.

5. Су белән тәэмин итүнең җир асты чыганакалары ЗСОсының икенче поясы чикләрендә түбәндәге өстәмә чаралар үтәлергә тиеш (СанПиН 2.1.4.1110-02):

- зиратлар, үлэт базлары, ассенизация кырлары, фильтрация кырлары, тирес саклагычлар, силос траншеялары, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләре һәм җир асты суларын микроблар белән пычрату куркынычы тудыра торган башка объектлар урнаштыру тыела;

- ашламалар һәм агулы матдәләр куллану тыела;

- төп файдалану урманнарын кисү һәм реконструкцияләү тыела.

6. Торак пунктларының һәм башка объектларның территориясен санитария яхшырту буенча чаралар үтәү (канализация белән җиһазландыру, су үткәргечләр чокырлар кору, өслек агымын алу оештыру һ.б.).

8. Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системалары объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләүгә капитал кертемнәр күләмен бәяләү.

2036 елга кадәр дәвер өчен су белән тәэмин итү һәм су чыгару системаларын үстерү җәмгыятьнең мәғни оештыруын кабатлап оештыру чараларын исәпкә ала:

- ирекле төзелеш территорияләрендә яңа төзелеш нигезендә һәм булган торак кварталларын реконструкцияләү юлы белән артык уңайлылыклы шәхеси торак төзелеше белән биләнгән территорияләрнең зурлыгын арттыру;

Өлеге чараларны тормышка ашыру су сыйфатына таләпләрне күтәрер, киләчәктә су куллану 15-20% ка житәр.

Капиталь кертемнәр күләмен бәяләү 10 нчы таблицада китерелгән.

10 нче таблица

№ т/б	Чара	Бәясе, мең сум	Бәяне нигезләү	Финанслау чыганагы
1	Суүткәргеч челтәрен төзү	1000	Охшаш объектның бәясе	Жирлекләр бюджеты
2	Иске Куак авылында суүткәргеч челтәрен төзү	12000	Планлаштырылган озынлыгы 15 км, 1 км суүткәргеч челтәре төзү бәясе охшаш объект бәясе нигезендә 800 мең сум тәшкил итә.	муниципаль район, төбәк бюджеты

9. Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын үстерүнең максатчан күрсәткечләре.

Су белән тәэмин итү эшен алып баручы оешмаларның максатчан күрсәткечләренә түбәндәгеләр керә:

- су белән тәэмин итүнең ышандырырлыклыгы һәм өзлексезлеге күрсәткечләре;
- су белән тәэмин итүнең ышанычлылыгы һәм өзлексезлеге күрсәткечләре;
- абонентларга хезмәт күрсәтү сыйфаты күрсәткечләре;
- ресурсларны файдалану эффективлыгының күрсәткечләре, шул исәптән, ташуда су югалтуларын кыскарту;
- инвестиция программасы чараларын тормышка ашыру бәясе арасаты һәм аларның эффективлыгы - су сыйфатын яхшырту;
- торак-коммуналь хужалыгы сферасында дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукий тәртипкә салучы федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнгән башка күрсәткечләр.

Озак вакытлы максатлы программа «Татарстан Республикасы халкының су белән тәэмин итү һәм суны чыгаруны яхшырту 2025 ел өчен һәм 2035 елга перспектива»га туры кителә, үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын үстерүнең максатлары:

- халыкны санитар-эпидемиологик кагыйдәләр белән билгеләнгән һәм гигиена нормативлары таләпләре туры килүче чиста эчемлек суы белән тәэмин итү;
- су белән тәэмин итү һәм суны чыгару системаларының ышанычлылыгы һәм ресурс эффективлыгына ирешү;
- коммуналь инфраструктураны булдыру һәм модернизацияләү юлы белән торак төзелеше өчен шартлар тудыру.

Куелган максатларга ирешүне бәяләү өчен түбәндәге эффективлык күрсәткечләре билгеләнә:

- суүткәргеч челтәреннән алынган һәм гигиена нормативларына санитар-химик күрсәткечләре буенча туры килмәгән су үрнәкләренең чагыштырма авырлыгы – 10%тан күбрәк түгел;
- суүткәргеч челтәреннән алынган һәм гигиена нормативларына микробиологик күрсәткечләре буенча туры килмәгән су үрнәкләренең чагыштырма авырлыгы – 5%тан күбрәк түгел;
- урам суүткәргеч челтәренең алыштырырга мохтаж өлеше 47%;
- су белән тәэмин итү, су чыгару һәм канализация системасында аварияләр саны – елга 25000 км челтәргә 6 авариядән артмый;
- брюш тифы һәм А, В, С паратифлары белән авыручылар теркәлгән – 1000 кешегә 0, сальмонеллез инфекцияләре белән авыручылар – 1000 кешегә 0, үткәч эчәк инфекцияләре белән авыручылар – 1000 кешегә 0, А вируслы гепатиты белән авыручылар теркәлгән – 1000 кешегә 0, Е вируслы гепатиты белән авыручылар – мең кешегә 0.

Максатлы күрсәткечләр 11 нче таблицада күрсәтелгән.

11 нче таблица

№ т/б	Максатлы индикаторның	Үлчәү берәмлеге	Максатлы индикаторларның күрсәткечләре	
			2025-2030	2031-2036
1	Муниципаль берәмлек халкының саны	кеше	700	500
2	Челтәрләрнең озынлыгы	км	25	25
Эчемлек суы сыйфаты күрсәткечләре				
3	Су белән тәэмин итүнең коммуналь инфраструктурасы системаларында фактик сынаулар саны	берәм./ел	4	4
4	Су белән тәэмин итүнең коммуналь инфраструктурасы системалары өчен норматив сынаулар саны	берәм./ел	4	4
5	Товарлар һәм хезмәтләр сыйфатына контроль булуы	%	100	100
6	Нормативларга туры килгән сынаулар саны	берәмлек	4	4
7	Билгеләнгән таләпләргә товарлар һәм хезмәтләр сыйфатының туры килүе	%	100	100
Су белән тәэмин итүнең ышанычлылыгы һәм өзлексезлеге күрсәткечләре				
8	Коммуналь инфраструктура системасында аварияләр саны, берәмлек	берәмлек	5	4
9	Таварлар (хезмәтләр) күрсәтүдән кулланучыларны аеруның дәвамлылыгы	сәгать/ел	24	12
10	Алыштырырга кирәк булган челтәрләрнең озынлыгы	км	10	5
11	Алыштырырга кирәк булган челтәрләрнең чагыштырма авырлыгы	%	40	20

12	Хисап чорында хезмәт күрсәтү көннәре саны	көн	365	365
13	Хисап чорында хезмәт күрсәтү сәгәтләре саны	сәгәт/ел	8760	8760
14	Товарлар һәм хезмәтләрне тапшыруның дәвамлылыгы (өзлексезлек)	сәгәт/көн	24	24

10. Жирлекнең су чыгаруы.

10.1 Жирлекнең су чыгару системасының гомуми сыйфатламасы.

Иске Куакск авылында үзәкләштерелгән су чыгару системасы юк.

Торак секторында сыек йорт-көнкүреш калдыкларын жыю индивидуаль коеларда һәм чокырларда башкарыла, яңгыр һәм эреү сулары үзәнлек рельефына агызыла.

Чистарту корылмалары юк.

Яңгыр канализациясе юк.

10.2. Су чыгару системасындагы канализация сулары балансы.

Канализация суларының фактик күләме һәм составы турында мәгълүматлар юк.

10.3 Канализация сулары күләмен фаразлау.

Канализация сулары фаразы чистарту корылмаларының проект-смета документациясе белән, норматив су куллану ихтыяжының 15-20%ка исәпләү вакытында фараз ителгән артуын исәпкә алып, билгеләнергә тиеш.

10.4. Су чыгаруның үзәкләштерелгән система объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү (техник яңарту) буенча тәкъдимнәр.

Төзү, реконструкцияләү буенча төп тәкъдимнәр:

- үзәкләштерелгән су чыгару системаларын төзү;
- яңгыр канализациясен төзү;
- агра-сәнәгать комплексы предприятиеләрендә урынлы чистарту корылмаларын төзү.

10.5 . Су чыгаруның үзәкләштерелгән система объектларын төзү һәм реконструкцияләү чараларының экологик аспекты.

Татарстан Республикасы Дәүләт программасын үтәү максатларын һәм халыкны эпидемиологик һәм радиацион яктан куркынычсыз, химик состав буенча зарарсыз, сыйфатлы эчемлек суы белән тәмин итү максатында эшләнгән һәм практикада тормышка ашырыла торган район программасы «Татарстан Республикасының Эчемлек суы» программасы. Аның тормышка ашырылуы авыл су белән тәмин итүен реконструкцияләү, иске һәм износланган суүткәргеч челтәрләрен этаплап алыштыру һәм яңаларны салу, чишмәләрне төзекләндерүне үз эченә ала. Программада күрсәтелгән чараларны үтәү суүткәргеч челтәренә икенчел пычрану дәрәжәсен төшерүгә һәм, шуның белән бергә, халыкны күбрәк сыйфатлы эчемлек суы белән тәмин итүгә мөмкинлек бирерәк.

Су ресурсларын саклау өлкәсендә кирәкле чаралар:

- РФ Су кодексы таләпләрен су объектларының су саклау зоналарында һәм аларның яр бие саклау полосагында каты үтәү;
- эчемлек суы белән тәэмин итү чыганакаларының СЗЗ-сын исәпләү һәм аннары аларда урнаштырылган режимнары каты үтәү.
- Явым-төшем һәм эреп торган суларның өслек агымын оештыру һәм ачык су объектларына ташларга кадәр аларны чистарту;

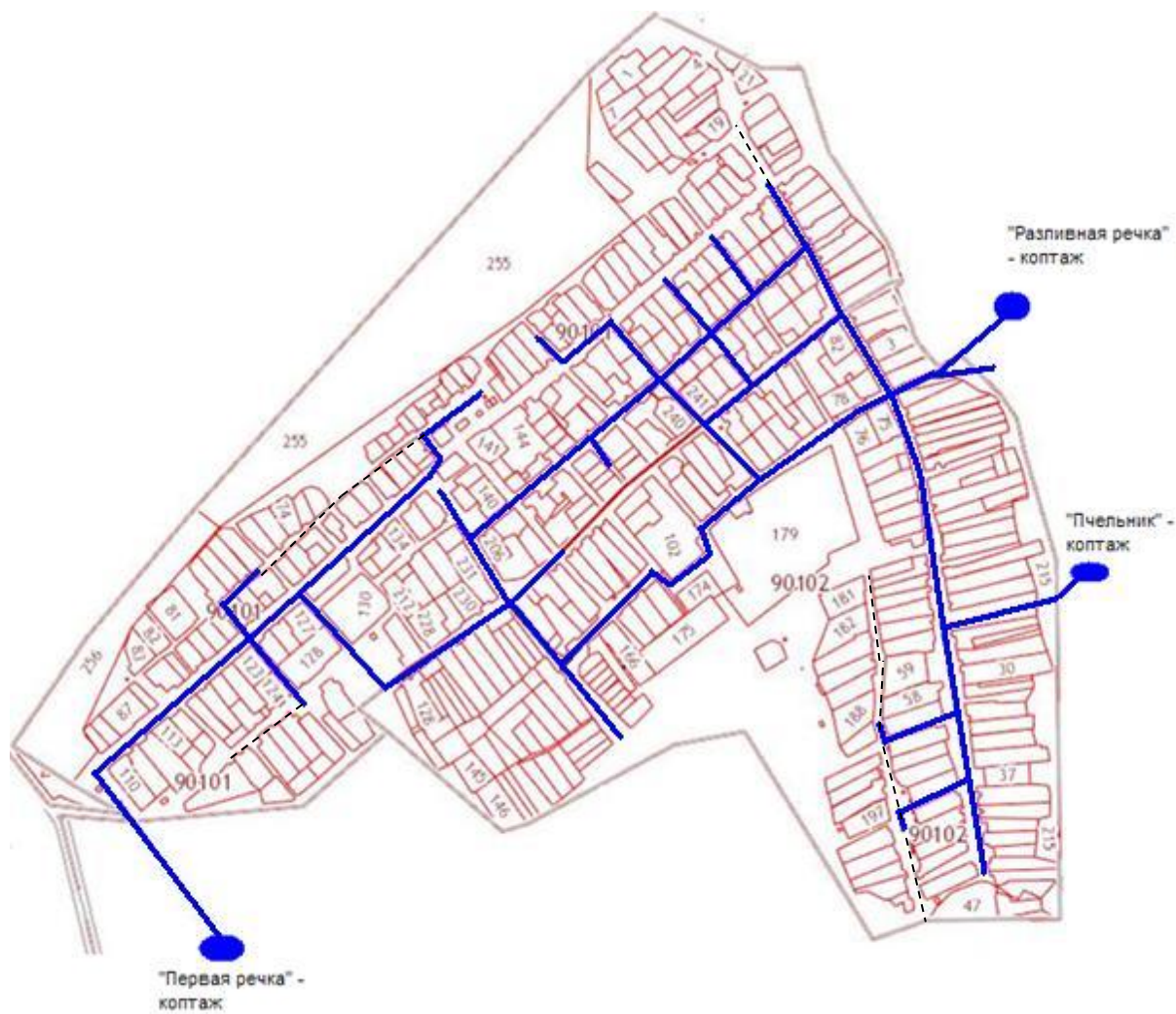
10.6. Үзәкләштерелгән су чыгару системасын үстерүнең максатлы күрсәткечләре

Озак вакытлы максатлы программа «Татарстан Республикасы халкының су белән тәэмин итү һәм суны чыгаруны яхшырту 2025 ел өчен һәм 2035 елга перспектива»га туры кителәп, үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын үстерүнең максатлары:

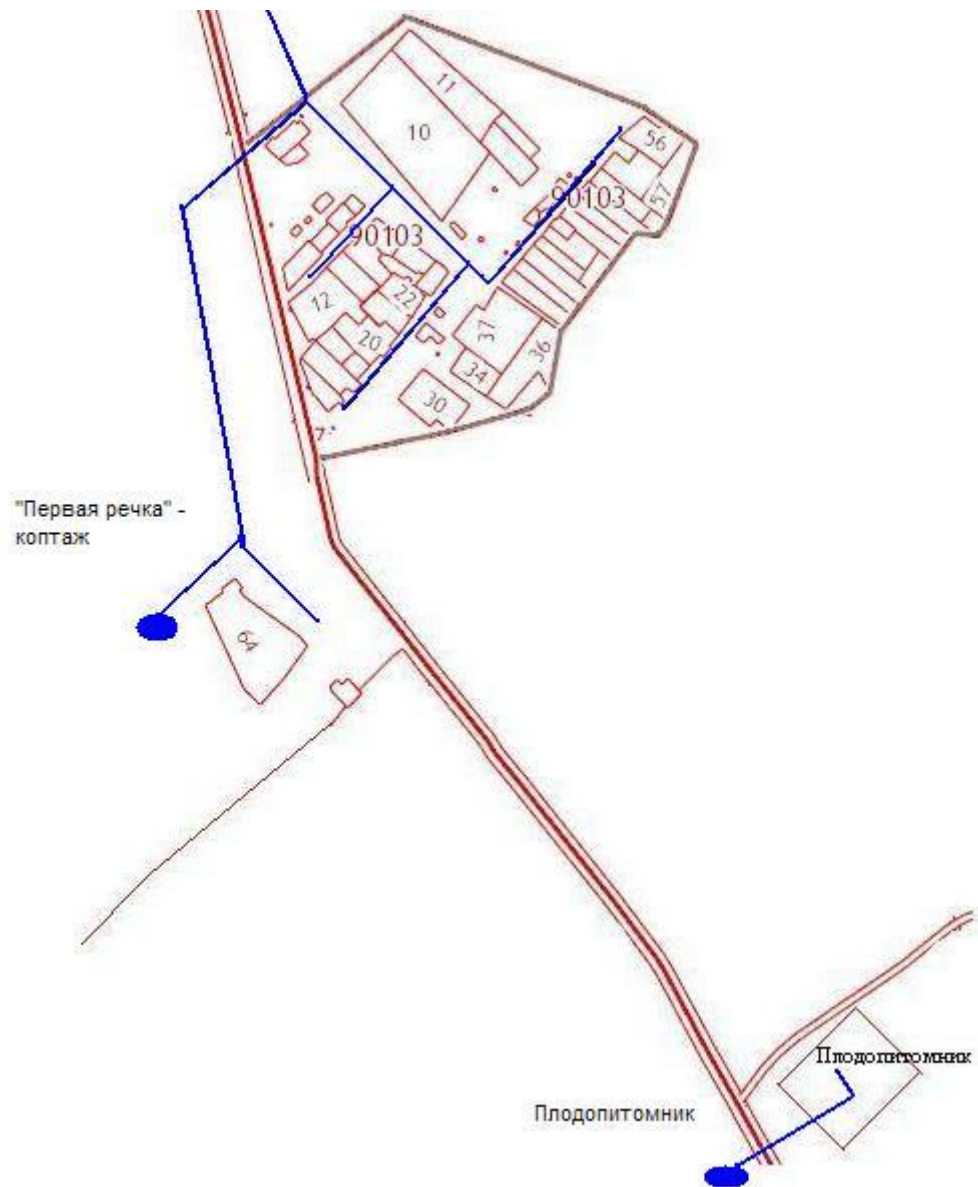
- Иске Куак авыл жирлегә халкының канализация челтәрләре белән тәэмин ителешен су үткәргеч челтәрләре белән тәэмин ителеш дәрәжәсенә кадәр житкерү;
- су белән тәэмин итү, су чыгару һәм канализация системасында аварияләр саны – елга 25000 км челтәргә 6 авариядән артмый;

11. Картографик материаллар

1. Иске Куак авыл жирлегенең су белән тәэмин итү схемасы. Фрагмент 1.
Иске Куак авылы

Фрагмент 2. Иске Куак авылы

Расланды

"Лениногорск муниципаль
районы" муниципаль берәмлеге
Башкарма комитетының 2026
елның 20 июлендәге 513
номерлы карары белән

2036 елга
Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы
Тимәш авыл җирлеге
су белән тәэмин итү һәм су чыгару
схемасы

Тимәш ав.
2026 ел

Эчтәлек

Кереш	3
Схема паспорты	4
1 бүлек Су белән тәэмин итү схемасы	6

1.1. Жирлекнең кыскача сыйфатламасы, табигый-климатик шартлар	6
1.2 Су белән тәмин итү системасы структурасы тасвирламасы	6
1.3 Эшләп килүче сызыклы су белән тәмин итү объектлары сыйфатламасы	6
1.3.1 Эчемлек суы анализлары протоколы	8
1.4 Су белән тәмин итүнең үзәкләштерелгән системаларын үстерү юнәлешләре	9
1.5 Су белән тәмин итү һәм эчемлек суы куллану балансы.....	9
1.6 Үзәкләштерелгән һәм үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системаларының жирлек буенча төп проблемалары	11
1.7 Су белән тәмин итү системалары объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү тәкъдимнәре	11
1.8 Су белән тәмин итүнең үзәкләштерелгән системасы объектларын төзү һәм реконструкцияләү чараларының экологик аспекты	12
1.9 Үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системалары объектларын төзүгә, реконструкцияләүгә һәм модернизацияләүгә капитал кертемнәр күләмнәрен бәяләү	13
1.10 Су белән тәмин итүнең үзәкләштерелгән системаларын үстерүнең максатчан күрсәткечләре	15
2 бүлек Жирлек буенча су чыгару турында белешмәләр	16
2.1 Проект карарлары	16
2.2 Проект тәкъдимнәре	16
3 бүлек Схема чараларын гамәлгә ашыруда көтелгән нәтижәләр	17

Кереш өлеш

Су белән тээмин итү һәм су чыгару схемасы (алга таба схема) Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Тимәш авыл жирлегенәң 2036 елга кадәр дәвер өчен түбәндәге документлар нигезендә эшләнгән:

- 1) Тимәш авыл жирлегенәң территорияләрен планлаштыру схемасы;
- 2) Тимәш авыл жирлеге тарафыннан тәкъдим ителгән мәгълүмат.

Таләпләргә туры китереп:

- 1) Россия Федерациясе Су кодексы;
- 2) 2011 елның 7 декабрәңдәге 416-ФЗ номерлы «Су белән тээмин итү һәм су чыгару турында» Федераль закон;
- 3) 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы «Өйләнә-тирә мохитне саклау турында» Федераль закон;
- 4) РФ Хөкүмәтенәң 2013 елның 5 сентябрәңдәге № 782 «Су белән тээмин итү һәм су чыгару схемалары турында» карары.

Су белән тээмин итү һәм су чыгару схемасы үз эченә ала:

- 1) үзәкләштерелгән су белән тээмин итү һәм су чыгару системалары үсешенәң төп юнәлешләре, принциплары, бурычлары һәм максатлы күрсәткечләре;
- 2) торак пункт үсешен исәпкә алып, 10 елдан ким булмаган вакытка эчемле, техник су куллануың прогнозлы балансы;
- 3) үзәкләштерелгән һәм үзәкләштерелмәгән су белән тээмин итү зоналары (тиндәш рәвештә, үзәкләштерелгән һәм үзәкләштерелмәгән, салкын су белән тээмин итү системаларын кулланып су белән тээмин ителә торган территорияләр) һәм үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системалары исемлеге;
- 4) үзәкләштерелгән салкын су белән тээмин итү системасы объектларын планлаштырылган урнаштыруың карталары (схемалары);
- 5) үзәкләштерелгән салкын су белән тээмин итү системасы объектларын урнаштыруың планлаштырылган зоналары чикләре;
- 6) су белән тээмин итү һәм су чыгару схемаларын гамәлгә ашыру буенча төп чаралар исемлеге этаплар буенча бүлендереп, шул чараларны гамәлгә ашыруың техник нигезләнмәсен һәм бәйсен бәяләүне үз эченә ала.

Чаралар коммуналь инфраструктура системасының түбәндәге объектларын үз эченә ала:

- 1) су белән тээмин итү системасында – су үткәргеч челтәрләре, су алу урыннары;
- 2) су чыгару системасында – торак төзелеш зонасындагы аерым йортларны урынлы чистарту корылмалары (УЧК) белән жиһазландыру.

Су белән тээмин итү һәм су чыгару схемасы жирлекне территорияләп планлаштыру документлары һәм жирлекнең коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программаларына туры китереп, шулай ук энергетика белән тээмин итү, газ белән тээмин итү схемаларын исәпкә алып эшләнә.

Су белән тээмин итү һәм су чыгару схемасы 10 елга эшләнә.

Жирле чараларны үткөрү, яңа су белән тээмин итү һәм су бүлеп бирү системасы объектларын төзү өчен үз акчалары житмәгән шартларда, схема чараларын тормышка ашыру чыгымнарын өлешчә су белән тээмин итү системаларына тоташтыру өчен тарифлар куеп, кулланучыларның акчалары хисабына финансларлый.

Су белән тээмин итү схемасы үз эченә ала: схема паспорты; схеманың максатлары һәм бурычлары, аларны хәл итү буенча тәкъдимнәр, схема чараларын гамәлгә ашыруың көтелгән нәтижеләре тасвирламасы; су белән тээмин итү һәм су чыгару схемаларын гамәлгә ашыру чаралары исемлеге, гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары.

Схема паспорта

Атамасы	Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Тимәш авыл җирлегенең 2036 елга кадәр су белән тәэмин итү һәм су чыгару схемасы
Проект инициаторы (муниципаль заказчы).	Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Тимәш авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенең Башкарма комитеты
Объектның урнашу урыны	Россия, Татарстан Республикасы, Лениногорск районы, Тимәш авылы
Схеманы эшләү өчен норматив-хокукий база	Россия Федерациясе Су кодексы; 2011 елның 7 декабрендәге 416-ФЗ номерлы «Су белән тәэмин итү һәм су чыгару турында» Федераль закон; РФ Хөкүмәтенең 2013 елның 5 сентябрендәге № 782 «Су белән тәэмин итү һәм су чыгару схемалары турында» карары; - Россиянең Төзелеш министрлыгының 27.12.2021 N 1016/пр «СНиП 2.04.02-84* "Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар" СП 31.13330.2021 раслый» боерыгы Россиянең Төзелеш министрлыгының 25.12.2018 N 860/пр «СНиП 2.04.03-85 "Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар" СП 32.13330.2018 раслау турында» боерыгы - Россиянең ГЧС ның 27.07.2020 N 559 «"Уттан саклау системасы. Эчке уттан саклау су трубопроводы. Нормалар һәм кагыйдәләр" СП 10.13130 кагыйдәләр җыентыгын раслау" боерыгы -Россиянең ГЧС ның 30.03.2020 N 225 (25.12.2023 төзәтмәсе) «"Уттан саклау системасы. Тышкы уттан саклау су белән тәэмин итү. Ут куркынычсызлыгы таләпләре" СП 8.13130 кагыйдәләр җыентыгын раслау" боерыгы
Схеманың максатлары	абонентларга үзәкләштерелгән системаларны куллану белән салкын су белән тәэмин итү һәм су чыгаруга ирешүне тәэмин итү; Россия Федерациясе законнарының һәм рациональ су куллану таләпләренә туры китереп, салкын су белән тәэмин итү һәм су чыгаруны тәэмин итү;

	иң яхшы һәм мөмкин булган технологияләр нигезендә һәм энергиятаермый технологияләрне кертү юлы белән үзәкләштерелгән су белән тәмин итү һәм су чыгару системаларын үстерү; торак комплексының, сәнәгать предприятиеләренең, шулай ук 2025 елга кадәр чорда социаль-мәдәни һәм рекреация билгеләнешендәге объектларның яңаларын төзү өчен үзәкләштерелгән су белән тәмин итү һәм су чыгару системаларын үстерүне тәмин итү; эшләп торган бәя сәясәтен саклап, сыйфатны яхшыртып, су белән тәмин итү һәм су чыгару буенча коммуналь продукция (хезмәт күрсәтү) күләмен арттыру; су белән тәмин итү һәм су чыгару системалары эшен яхшырту; кулланучыларга керә торган эчемлек суының сыйфатын арттыру; агымнарны үзәкләштерелгән һәм экологик куркынычсыз юл белән чыгаруны һәм аларны экологик нормативларга туры китереп чистартуны надежды тәмин итү; әйләнә-тирә мохиткә зарарлы тәэсирне киметү
Максатларга ирешү ысулы	эшләп торган су үткәргеч челтәрләрне реконструкцияләү; яңа су үткәргеч челтәрләр төзү; Тимершәү авыл җирлегенең халкына сыйфатле су белән тәмин итү мөмкинлеген тәмин итүче үзәкләштерелгән су үткәргеч челтәрен төзү; ресурс- һәм энергияташылучы технологияләрне кертү юлы белән инженерлык инфраструктурасы объектларын модернизацияләү; хисап приборларын урнаштыру; яңадан бар булган күчерелмәс милек объектларын билгеле бер ноктада бар булган трубопроводта кирәкле диаметрлы вәгдә ителгән куәтлек күләме белән су белән тәмин итү һәм су чыгару системаларына тоташтыруны тәмин итү.
Схеманы гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары	Схема 2015-2025 елларда гамәлгә ашырылачак. Проектта һәрберсендә коммуналь инфраструктураның яңа производство куәтлекләрен төзү һәм реконструкцияләү планлаштырылган 2 этап аерыла: Төзүнең беренче этабы - 2026-2030 еллар: эшләп торган су үткәргеч челтәрләрне реконструкцияләү; яңа төзелгән территорияләрне су белән тәмин итү өчен су үткәргечләр төзү. Төзүнең икенче этабы (исәп чыгарылган вакыт) - 2031-2036 еллар: эшләп торган су үткәргеч челтәрләрне реконструкцияләү; исәпләнгән төзелеш вакыты өчен планлаштырылган су үткәргечләр төзү.
Схема чараларын гамәлгә ашырудан	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү сыйфатын яхшырту. Искергән җиһазларны һәм челтәрләрне реконструкцияләү һәм алыштыру.

көтелә нәтижеләр	торган	Су белән тәэмин итү һәм су чыгару системалары куәтлеген арттыру. Авыл жирлеге территориясендә экологик ситуацияне яхшырту. Халыкның уңайлы яшәве өчен, шулай ук авыл жирлегенең киләчәктә үсеше өчен коммуналь инфраструктура булдыру.
-----------------------------	---------------	--

1 бүлек. Су белән тәэмин итү схемасы

1.1. Авылның кыска характеристикасы, табигый-климатик шартлар

Тимершәү авыл жирлеге Татарстан Республикасының көньяк-көнчыгышында, Лениногорск шәһәреннән 3 км көньяк-көнбатышта урнашкан. Төньяк киңлеге: 54° 34', көнчыгыш озынлыгы: 52° 22', диңгез дәрәжәсеннән биеклек: 310 м. Климат - уртача континенталь, озын һәм салкын кыш һәм уртача эссе жәй белән. Еллык явымнар нормасы 432 мм. Кыш вакытының дәвамлылыгы, урта-тәүлек температурасы 0°C аша күчү даталары арасында, уртача 5,5 ай (28.10-06.04). Жәй вакытының дәвамлылыгы урта-тәүлек һава температурасы 10°C югары булганда - 4,5 ай. Көз һәм язның һәрбер күчү чорының дәвамлылыгы уртача 1 ай тәшкил итә. Көз өчен - ноябрь, яз өчен - апрель. Жәйге максималь температура +38°C га кадәр житә, ә авыл жирлеге территориясендә теркәлгән температураның абсолют минимумы -36°C. Бу районыда балчык туфраклар өчен норматив сезонлы тундыру тирәнлеге 1,61 м тәшкил итә, шуны исәпкә алып, су үткәргеч чөлтәрләр траншеяларының түбә 2-2,5 м тирәнлектә урнашкан, бу тундыру тирәнлегеннән түбрәк, чөлтәрләрнең туңып жимерүлү куркынычлыгы юк.

Авыл урман-дала зонасында урнашкан. Кушылма һәм киң яфраклы урманнар өстенлек итә. Авыл территориясендә Олы-су елгасы ага, авыл артында Карамала елгасы. Күп санлы чишмәләр бар. Эчке төзелешне кара туфрак, комлы, балчыклы, авыр балчыклы утырмалар тәшкил итә. Авыл тирәсе файдалы казылмаларга бай - нефть, газ, балчык, комташ. Гомуми мәйдан - 1059,67 га. Халык саны (01.01.2026 елга) - 2268 кеше. Торак фондының гомуми мәйданы (01.01.2026 елга) - 61 966,4 кв.м.

1.2. Су белән тәэмин итү системасы структурасының тасвирламасы

Тимершәү авыл жирлеге төньяк-көнбатышта Яңа Чишмә авыл жирлеге, көньяк-көнчыгышта Пищевьян һәм Глазов авыл жирлекләре, көньяк-көнбатышта Сугушлы авыл жирлеге белән чиктәш.

Авыл жирлеге территориясе шәхси һәм күп фатирлы торак йортлар төзелешен тәшкил итә.

Тимершәү авыл жирлегендә су белән тәэмин итү «Водоканал» ЖЧЖнең су үткәргеч чөлтәрләреннән оештырылган.

Торак пунктының су белән тәэмин итү чыганаclarы буларак жир асты сулары - чишмәләр дә кулланыла. Чишмә сулары су белән тәэмин итүнең өстәмә чыганаclarы булып тора. Тимершәү авыл жирлеге территориясендә 2 чыганак бар.

Өслек чыганагы (Олы-су елгасы) су белән тәэмин итү ихтыяжлары өчен кулланылмый, аның югары пычранганлыгы сәбәпле.

Тимершәү авыл жирлеге территориясендә хужалык-эчемлек һәм янғын сүндерү су белән тәэмин итүнең төп чыганагы хәзерге вакытта су үткәргеч суы булып тора.

1.3 Эшләп торган сызыклы су белән тәэмин итү объектлары сыйфатламасы

Халыкны хужалык һәм эчемлек суы белән тәэмин итү мәсьәләре белән «Водоканал» ЖЧЖ шөгыльләнә. Эчемлек суы хужалык-көнкүреш ихтыяжлары өчен Сугушлы ВНСтан бирелә. Жир асты чыганаclarы (чишмәләр) чистарту корылмалары, суны себеру установкалары юк. Жир асты эчемлек суында түбәндәге пычранганычлар билгеләнә: гомуми минерализация, гомуми катылык һәм оксидланучанлык, алар территориягә техноген тәэсирдән бәйсез табигый фактор булып тора.

Тимершәү авыл жирлегенең су белән тәэмин итү системасы үзәкләштерелгән, хужалык-эчемлек һәм янгын сүндерү ихтыяжлары өчен берләштерелгән.

Тимершәү авылында су белән тәэмин итү буенча эшләрне башкару һәм хезмәт күрсәтүне «Водоканал» ЖЧЖ башкара, шул исәптән:

- кулланучыларны су белән тәэмин итү системасына тоташтыру;
- су үткәргеч челтәрләрен хезмәт күрсәтү;
- хисап приборларын (су үлчәгечләрне) урнаштыру, аларны пломбау;
- су белән тәэмин итү линияләрен демонтажлау һәм монтажлау.

Предприятие максатлы куллану һәм эш төрләре өчен лицензиягә ия;

Предприятиенң кулланучылар белән үзара мөнәсәбәте хезмәт күрсәтү килешү нигезендә гамәлгә ашырыла. Тәкъдим ителгән хезмәтләрнең сыйфаты хәзерге заңнама белән билгеләнгән таләпләргә туры килә. Су белән тәэмин итү системаларын техник эксплуатацияләү оешмасы аларның тиешле кулланылуын һәм саклануын тәэмин итә.

Су белән тәэмин итү буенча хезмәт күрсәтүне предприятие үзлегендә бирә. «Водоканал» ЖЧЖ тарафыннан тәкъдим ителгән хезмәтләрне түләү мобиль банк, почта элементәсе бүлгә, сбербанк аша гамәлгә ашырыла.

Су белән тәэмин итү тармагы авыл жирлегенең тормыш-көнкүрешен тәэмин итүдә зур роль уйный һәм ышанычлы хужалык-эчемлекле су белән тәэмин итү системасын үстерү буенча максатлы чаралар таләп итә.

Торак пунктның су белән тәэмин ителеше оештырылган:

- 1) су үткәргеч челтәрләреннән;
- 2) авыл территориясендә урнашкан үзәкләштерелгән чыганаclar (чишмәләр) өстәмә су белән тәэмин итү буларак.

Эчемлек сыйфатындагы су кую халыкка хужалык-эчемлек ихтыяжлары һәм су сибү, производство предприятиеләренең технологик ихтыяжлары, янгын сүндерү өчен күздә тотыла.

Торак фондының су үткәргеч челтәре 20-110 мм диаметрлы су үткәргеч трубаларның ябык божрасы системасын тәшкил итә. Су үткәргеч эшләнгән материал: металл, полиэтилен. Су үткәргеч челтәренең гомуми озынлыгы 20 800 м. Су белән тәэмин итүнең сызыклы объектларының характеристикасы 1нче таблицада күрсәтелгән

1 нче таблица

Тимәш ав.			
1	Тимешәү авылында су үткәргеч озынлыгы	м	20 800

Су үткәргеч челтәрләренең схемасы **1нче кушымтада** тәкъдим ителгән

Су үткәргечнең эшләп килүче челтәрләре һәм корылмаларының техник хәле, аларның озын эксплуатациясе аркасында, эчемлек сыйфатындагы су әзерләү дәрәжәсен төшерә. Ремонт һәм реконструкция кирәк. Су үзәкләштерелгән һәм үзәкләштерелгән эчемлек су белән тәэмин итү системалары нормалары таләпләренә җавап бирергә тиеш.

1.3.1 Эчемлек суы анализлары протоколы

Приложение

Таблица. Санитарно-химические показатели качества питьевой воды Сугушлинской ВНС по протоколам за 2025год

Санитарно – химические показатели				
№ п/п	Наименование показателя	Результаты испытаний	Величина допустимого уровня	Единицы измерения
1	Цветность	менее 5	Не более 20	град.
2	Мутность	менее 1	Не более 2,6	ЕМФ
3	Вкус	0	Не более 2	балл
4	Запах	0	Не более 2	балл
5	Жесткость	8,8±1,3	Не более 7	мг-экв/дм ³
6	Общая минерализация	786,5±16,0	Не более 1000	мг/дм ³
7	Перманганатная окисляемость	0,62±0,13	Не более 5	мгО2/дм ³
8	Хлориды	125,0±3,0	Не более 350	мг/дм ³
9	Сульфаты	41,0±4,5	Не более 500	мг/дм ³
10	Аммиак	менее 0,1	Не более 1,5	мг/дм ³
11	Нитриты	менее 0,003	Не более 3,3	мг/дм ³
12	Нитраты	13,8±2,1	Не более 45	мг/дм ³
13	Железо (Fe)	менее 0,1	Не более 0,3	мг/дм ³
14	Алюминий	менее 0,04	Не более 0,2	мг/дм ³
15	Фториды	0,250±0,018	Не более 1,5	мг/дм ³
16	Массовая концентрация хрома (VI)	менее 0,025	Не более 0,05	мг/дм ³
17	Нефтепродукты	менее 0,025	Не более 0,1	мг/дм ³
18	Массовая концентрация анионных поверхностно-активных веществ (АПАВ)	менее 0,015	Не более 0,5	мг/дм ³
19	Водородный показатель (рН)	7,22±0,20	В пределах 6-9	ед.рН
20	Медь	Менее 0,01	Не более 1,0	мг/дм ³
21	Мышьяк	Менее 0,005	Не более 0,01	мг/дм ³
22	Цинк	Менее 0,004	Не более 5,0	мг/дм ³
Микробиологические показатели				
1	Общее микробное число (37 ⁰ С)/ОМЧ	Менее 0,5	Не более 50	КОЕ/см ³
2	Общие (обобщенные) колиформные бактерии	Не обнаружено	Отсутствие	КОЕ/100см ³
3	Бактерии вида Escherichia coli/ E.coli	Не обнаружено	Отсутствие	КОЕ/100см ³
4	Энтерококки	Не обнаружено	Отсутствие	КОЕ/100см ³

Нәтижеләр:

1. Хужалык-көнкуреш ихтыяжлары өчен эчемлек суы Тимешәү авылына Сугышлы ВНСтан бирелә.
2. Яшәү территориясендәге су үткәргеч челтәре канәгәтләнәдерсез хәлдә һәм аерым участоклардагы трубопроводларны яңадан салуны таләп итә.

1.4. Су белән тәэмин итүнең үзәкләштерелгән системаларын үстерү юнәлешләре

2036 елга кадәр чорга су белән тәэмин итү һәм су агызу системаларын үстерү Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының Тимешәү авыл җирлегенең пространство оешмасын үзгәртү чараларын исәпкә ала:

- төзелешсез ирекле территорияләрдә яңа төзелеш нигезендә артык уңайлылыклы шәхеси торак төзелеше белән биләнгән территорияләрнең зурлыгын арттыру;

- булган торак кварталларын реконструкцияләү.

Схеманы гамәлгә ашыру 2036 елга кадәр торак һәм коммуналь-сәнәгать төзелеше зоналарының ихтыяжларына туры килеп, үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү һәм су агызу системаларын үстерүне һәм авыл халкын су белән тәэмин итү һәм су агызу системаларына тоташтыруны тәэмин итәргә тиеш. Даими халык саны артуы исәплә вакыт өчен 2нче таблицада күрсәтелгән.

Даими халык саны артуы

2 нче таблица

№ т/б	Торак пунктлар исемлеге	Даими хужалыклар саны	Даими халык саны, кеше		
			Хәзерге хәл, 2026 ел	Исәп вакыты – 2036 ел.	
				Арту*	Барлыгы
1	Тимешәү авылы	1031	2268	- 200	2068

* халык саны артуы динамикасы исәпләү юлы белән Тимешәү авылында исәплә вакыт өчен торак фондын үстерү планы мәғлүматларыннан һәм бер кешегә тиешлелегеннән чыгып алынган.

1.5 Су белән тәэмин итү һәм эчемлек суы куллану балансы

Су белән тәэмин итү схемасын эшкәрткәндә, төрле кулланучылар өчен кирәкле су чыгымнары билгеләнә. Халыкның хужалык-эчемлек ихтыяжлары өчен су куллану авыл җирлегендә су куллануның төп категориясе булып тора. Кулланыла торган су күләме торак төзелеше районнарының санитар-техник яхшыртылу дәрәжәсенә бәйле.

Авыл җирлеге өчен торак төзелеше яхшыртылуы түбәндәгечә кабул ителгән:

1) исәплә вакыт ахырында планлаштырылган торак төзелеше (2035 ел) эчке су белән тәэмин итү һәм канализация системасы белән җиһазландырыла;

2) яңа шәхеси торак төзелеше су үткәргече белән җиһазлана.

Тигезсезлекнең тәүлек коэффициенты СП 31.13330.2021 «СНиП 2.04.02-84* Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар» белән туры китереп, 0,8-1,2 кабул ителгән.

Халык башына су чыгымы исеплэштә тәүлеккә 0,21 м³ кабул ителә.

Территорияне сугару өчен су чыгымы исәптә территориянең һәр йөз сабыны өчен 8 м³ һәм хужалык-эчемлек су куллану исәбенә сугару сезоны дәвамында ел саен исәпкә алына. Сугарулар саны - тәүлектә бер. Сугаруның исәпле вакыты - 92 көн.

Хайваннарны һәм кошларны саклау өчен су чыгымы баш санына тәүлеккә исәпләп кабул ителә: 0,03 м³ - ИКЖ (бозау); 0,1 м³ - ИКЖ (сөтле); 0,06 м³ - ИКЖ (итле); 0,03 м³ - дуңгызлар; 0,005 м³ - сарыклар, кәжәләр; 0,06 м³ - атлар; 0,0003 м³ - йомырка породасы тавыклары; 0,00036 м³ - ит породасы тавыклары; 0,00027 м³ - цыпляталар; 0,0017 м³ - казлар, үрдәкләр.

Авыл жирлегенең торак пунктларында тышкы янгын сүндерү өчен су чыгымнары СП 31.13330.2021 «СНиП 2.04.02-84* Су белән тәэмин итү. Тышкы чөлтәрләр һәм корылмалар» белән туры китереп, халык саныннан һәм объектлар территориясеннән чыгып кабул ителә.

Торлак кварталларында тышкы янгын сүндерү өчен су чыгымы – 5 л/с.

Жирлектә бер үк вакытта янгыннарның исәпле саны - 1 (торлак зоналарында). Эчке янгын сүндерү өчен су чыгымы 2 агымы өчен 2,5 л/с исәбеннән кабул ителә. Янгын сүндерү дәвамы – 3 сәгать. Янгыннан саклану запасын торгызу 24 сәгать эчендә үткәрелә.

Янгын сүндерү өчен су су алу төеннәрендәге резервуарларда саклана. Каршы янгын запасын торгызу өчен тәүлеккә су чыгымы 54 м³/тәүлек тәшкил итә.

Су куллану таблицасы

3 нче таблица

№	Халык саны	Макс. тәүлеккә м³/тәүлек	Исәпкә алынмаган су чыгымнары (10%) м³/тәүлек	Сибү м³/тәүлек	Янгын сүндерү м³/тәүлек	Хайваннар секторы м³/тәүлек	Барысы м³/тәүлек
1	2268	476,28	4,76	180	27	3,2	652,66

2003 елның 7 июлендәге N 112-ФЗ «Шәхси ярдәмче хужалык турында» Федераль законы нигезендә, шәхси ярдәмче хужалык алып баручы гражданның дәүләт ярдәме хезмәт күрсәтү инфраструктурасын формалаштыру (юллар, элемтә чаралары, энергия- һәм су белән тәэмин итү һәм башка) һәм шәхси ярдәмче хужалык эшчәнлеген тәэмин итү; шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерүне стимуллаштыру оештыру-хокукий, экологик һәм социаль шартларны тудыру, шул исәптән шәхси ярдәмче хужалыкларга һәм (яки) аларга хезмәт күрсәтүче авыл хужалыгы кооперативларына һәм башка оешмаларга дәүләт финанс һәм матди-техник ресурсларын кайтарым нигезендә бирү юлы белән башкарыла.

Авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларны саклау һәм суару өчен су чыгымы хужалык китаплары мәгълүматлары нигезендә, ВНТП – Н – 97 «Авыл хужалыгы су белән тәэмин итү системасы кулланучыларының су чыгымнары нормалары» белән туры китереп, исәпләнгән.

Су куллануның перспектив күләмнәрен арттыру яңа системалар төзү һәм эшли торган су белән тәэмин итү һәм су чыгару системаларын яңартуны үз эченә ала. Сезонлы халык тарафыннан су куллану исәпкә алынмаган чыгымнарда кертелгән.

1.6 Децентрализован һәм үзәкләштерелгәннең төп проблемалары су белән тәэмин итү системаларының төп проблемалары

1. Су үткәргечләрендә, кулланучыларга су тапшыра торган су үткәргечләрендә, чистару корылмаларының (кисү установкалары) кирәкле комплексының булмавы.

2. Заманча суны чистару технологияләреннән мәхрүмлек.

Тимешәү авыл жирлегенең торак пунктларын гарантияле су белән тәэмин итү өчен, тулы яхшырылганда (һәр йортта, ижтимагый биналарда һәм коммуналь максатлы биналарда эчке су үткәргеч челтәрләрен кору), проект белән перспективада булган челтәрләрне этаплап реконструкцияләү һәм житешсез участюкларны алыштыруны күздә тотырга кирәк.

Су үткәргеч челтәрен перспектива өчен ГОСТ 18599-2001 ПЭ100 SDR17 полиэтилен трубаларыннан Ø 110÷63 мм планлаштырырга кирәк;

1.7 Су бирү системасы объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү тәкъдимнәре

Су белән тәэмин итүне үстерүнең төп юнәлешләре – Тимешәү авыл жирлеген чиста эчемлек суы белән өзлексез тәэмин итү, системаларның ышанычлылыгын тәэмин итү, челтәрләрдә аварияләр санын киметү, челтәрләрнең үткәрү сәләтен арттыру, су югалтуларны киметү. Яңа челтәрләр салуны амортизация срокын тутырган иске челтәрләрне бер үк вакытта алыштыру һәм житешсез үткәрү сәләте булмаган челтәрләр белән үткәргәргә киңәш ителә. Халыкны уңайлы һәм куркынычсыз яшәү өчен су куллануны арттыру планлаштырыла. Суны рациональ куллану белән бәйлә югалтуларны киметү өчен, кулланучыларга һәрбер жирдә су чыгымын исәпкә алуны счетчиклар куела.

Хәзерге вакытта халыкны чиста эчемлек суы белән тәэмин итү өчен «Чиста су» дәүләт программасы эшләр чыгарылган. Программага салынган чараларны үтәү су белән тәэмин итү секторында эффектив идарә итү системасын булдырырга мөмкинлек бирә:

1) - озак вакытлы финанслаштыруны тәэмин итү һәм шәхси инвестицияләрне жәлеп итү, шәхси инвестицияләрне софинанслау һәм инвестицион фондлар механизмы нигезендә;

2) үз инновацион жиһазларын житештерүне стимуллаштыру;

3) су белән тәэмин итү секторында региональ һәм жирле программаларны тормышка ашыру;

4) су белән тәэмин итү сферасында милли инновацион жиһазларны житештерүне стимуллаштыру чараларын тормышка ашыру;

5) ижтимаги инфраструктураның иң мөһим объектларын чиста эчемлек суы белән тәэмин итү программаларын тормышка ашыру.

Авыл жирлеген үстерү концепциясен тормышка ашыру рамкасында түбәндәге чараларны үтәү карала:

1) эчемлек су белән тәэмин итү сыйфатын төзәтү, шул исәптән суны зарарсызландыру, тиерсезләндерү, демангацияләү һәм йомшартуға юнәлдерелгән технологик алымнарны куллану;

2) 2035 елга кадәр хәзерге заман технологияләре нигезендә хәзерге заман материаллардан ясалган трубаларны кулланып, су белән тәэмин итү челтәрләрен реконструкцияләү һәм алыштыру;

3) 2036 елга кадәр хәзерге заман технологияләре нигезендә хәзерге заман материаллардан ясалган трубаларны кулланып, су белән тәэмин итү челтәрләрен төзү.

Тимаяш авылында кирәк:

- 1) ПНД (түбән басымлы полиэтилен) материаллы износланган трубопроводны алыштыру;
- 2) чишмәләрне су басудан чистарту.

Су сарыфын исәпкә алу өчен проект буенча һәр бинада, эчке су үткәргече белән жиһазландырылган, су үлчәгеч төеннәре урнаштыру тәкъдим ителә.

Тимаяш авыл жирлегә су белән тәэмин итү системаларының сызык объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү буенча төп тәкъдимнәргә керә:

- 1) барлык износланган трубопроводларны алыштыру;
- 2) суны ташу вакытындагы исәпкә алынмаган чыгымнарны һәм югалтуларны киметү;
- 3) аның ышанычлылыгы һәм идарә ителүчәнлеген арттыру максатында су үткәргеч челтәрен зоналарга бүлү;
- 4) кулланучыларны кирәк микъдарда эчемлек сыйфатындагы су белән тәэмин итү;
- 5) челтәрләрне божралау;
- 6) яңа төзелеш һәм реконструкцияләнгән торган объектларны, алар өчен сызык объектларының үткәрү сәләте җитмәгәндә, максималь су куллану көнөндә су белән тәэмин итү;
- 7) трассаны, төзелеш чиратлылыгын алдан сайлау;
- 8) сызык объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү өчен инвестицияләрнең юнәлеш күләмен билгеләү.

1.8 Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системалары объектларын төзү һәм реконструкцияләү чараларының экологик аспекты

Муниципаль берәмлекне су белән тәэмин итүдә төп экологик аспектылар булып тора:

- 1) эчәргә яраклы су куллану;
- 2) су үткәргечләрен төзү һәм реконструкцияләү.

Ресурсларны рациональ кулланмау кулланылган су горизонтының бетерүенә китерә. Су куллануны исәпләү, чишмәләр дебитын вакытында бәяләү, резерв чыганаclarын эзләү кирәкле күләмнәрдә эчәргә яраклы су булмау куркынычын киметергә мөмкинлек бирә.

Схемада 8,0 км озынлыктагы су үткәргечен төзү һәм реконструкцияләү вакытында тирә-юньне саклауны тәэмин итүче чаралар күздә тотыла, алар билгеле шартларда тирә-юньне пычрату чыганагы булып тора ала.

Табигатьне саклау буенча болай чараларга карый:

- 1) туфракны һәм су ресурсларын саклау;
- 2) табигый экологик тигезлекне тәэмин итү;
- 3) атмосфера һавасының чисталыгын саклау.

Туфрак-үсемлек катламына эшләр вакытында тәэсир технология белән, урын шартлары белән, жирләрне алу дәвамлылыгы белән, эшләрне сезон буенча үткәрү һәм проектланган табигатьне саклау чараларын үтәү белән билгеләнә.

Муниципаль

берәмлекнең су үткәргеч челтәрен төзү (реконструкцияләү) вакытында су үткәргечен чистарту, юу һәм дезинфекцияләү үткәргә кирәк. Чистарту һәм юудан соң, СНиП 3.05.04-85 «Су белән тәэмин итү һәм канализациянең тышкы челтәрләре һәм корылмалары» буенча басымлы су үткәргече су белән дезинфекцияләп

юылырга тиеш, соңрак су үткәргечләрне (корылмаларны) хужалык-эчемлек су белән тәэмин итүдә юу һәм дезинфекцияләү үткәрү турында акт төзелеше белән.

1.9. Су белән тәэмин итүнең үзәкләштерелгән система объектларын төзүгә, реконструкцияләүгә һәм модернизацияләүгә капитал кертемнәр күләмнәрен бәяләү

Россия Федерациясенең 2030 елга озын вакытлы социаль-иқтисади үсеш Концепциясе белән, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 06.10.2021 N 2816-р карары белән расланганча, су хужалыгы комплексының озын вакытлы перспективада үсешенә приоритетлы юнәлешләрәнә эчемлек суны әзерләү технологияләрән камилләштерү, су үткәргеч корылмаларын реконструкцияләү, модернизацияләү һәм яңадан төзү, шул исәптән суны чистарту өчен иң экологик куркынычсыз һәм эффектив реагентларны куллану, суны чистартуның яңа технологияләрән кертү, сәнәгать предприятиеләрән модернизацияләү һәм үткәрү объектларының технологик схемаларына әйләндереп су белән тәэмин итүне кертү керә.

Россия Федерациясенең төзелеш сәнәгате һәм тереклек-коммуналь хужалыгының 2030 елга үсеш стратегиясе белән, 2035 елга прогноз белән, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 31.10.2022 елдагы 2116-р карары белән расланганча, Россия халкына сыйфатлы эчемлек суына гарантияле ирешүне тәэмин итүгә юнәлдерелгән тереклек-коммуналь комплексның үсеше, 2023-2027 еллар периоды өчен 2030 елга прогноз буенча коммуналь инфраструктураны модернизацияләү программасын тормышка ашыру юлы белән су белән тәэмин итү объектларын яңарту буенча дәүләт масштабындагы бурыч итеп карала, «Инфраструктура менюсы»

Хәзерге вакытта төзелеш бәясен билгеләүнең күп методлары һәм алымнары бар, бәяләрнең үзгәрүчәнлегә һәм аларның төрлелегә эшнәң бу этабында тулы күләмдә кирәкле чыгымнары төгәл билгеләргә мөмкинлек бирми.

Моның белән бәйле рәвештә, проектлауның соңрак этапларында төзелеш параметрларын урындагы шартларны һәм төзелә торган объектның конкрет үзенчәлекле функцияләрән өйрәнү нигезендә детальләп төгәлләү таләп ителә.

Үз эшчәнлекчеләгә буенча финанс ихтыяжларының күләме программаның чараларын үтәү белән бәйле барлык чыгымнар комплексын үз эченә ала. Шундый чыгымнарға түбәндәгеләр керә: проект-эзләнү эшләре; төзелеш-монтаж эшләре; техник-иқтисади характеристикаларны яхшыртып, жиһазларны алыштыру эшләре; материаллар һәм жиһазлар сатып алу; пусконаладка эшләре; төп фондлар бәясенә кермәүче чыгымнар (төзелеш вакытында жирне арендага алу һ.б.); программаны тормышка ашыру белән бәйле табыш артуы нәтижәсендә барлыкка килгән өстәмә салым түләүләре.

Шулай итеп, финанс ихтыяжлары үз эченә үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү һәм су чыгару системаларының житештерү объектларын төзү һәм реконструкцияләүнең смета бәясен ала. Өстәвенә, финанс ихтыяжлары үз эченә инфляцияне, табыш салымны, кирәкле кредит суммаларын исәпкә алучы өстәмә бәяне ала.

Хәзерге бәядәгә смета бәясе - ул чараның үткәреләргә планлаштырылган елдагы бәясе, һәм ул югарыда саналган барлык компонентларны исәпкә алып, төзелешкә барлык чыгымнардан тора. Нигез итеп булган проект-смета документларындагы сметалар һәм программада китерелгәннәргә охшаш чараларның (объектларның) чагыштырма коэффициентын исәпкә алып, пересчитывающие коэффициенты белән сметалар-аналоглар кабул ителә. Чараның смета бәясенә инфляция коэффициентын кулланырга кирәк.

Проектлауның төрле этаптарында бәяне билгеләү төрле методикалар белән башкарылырга тиеш. Инвестицияларне нигезләүдә проект алды этабында предваритель (исәпләү) төзелеш бәясе билгеләнә. Бу этапта проект әле юк, шуңа күрә ул чикләнгән эчтәлек күрсәткечләре буенча төзелә. Әгәр дә бундый күрсәткечләр булмаса, аналогик объектларның бәясе турында мәгълүматлар кулланылырга мөмкин. Капиталь төзелеш объектлары өчен эш документациясен эшләп чыгаруда проект-смета документациясен төзү юлы белән бәяне төгәлләү кирәк. Бәя проектлауның һәр этабында, аның этаплап детальләштереләүе һәм төгәлләнүе белән бәйләп рәвештә, билгеләнә. Шулай итеп, база бәяләре проект документациясен эшләү һәм төзелеш өчен киләсе контракт бәяләрен формалаштыру максаты белән урнаштырыла.

Исәпләүләрдә исәпкә алынмаган:

- 1) дәүләт һәм муниципаль ихтияжлар өчен жир участкаларын һәм күчмәс милекне резервлау һәм сатып алу бәясе;
 - 2) төзелеш территорияләрендә топографо-геодезик һәм геологик эзләнүләр үткөрү бәясе;
 - 3) төзелеш территорияләрендә биналарны һәм корылмаларны сүтү һәм демонтажлау чаралары бәясе;
 - 4) булган объектларны реконструкцияләү чаралары бәясе;
 - 5) кирәкле жиһазлар белән жиһазландыру һәм терәк территориясен коралландыру;
 - 6) төзелеш территориясенең үзенчәлекләре.
- Исәпләүләр нәтижәләре (күрсәткече)

1.10 Үзәкләштерелгән су жибәрү системалары

Салкын су белән тәэмин итүне гамәлгә ашыручы оешмалар эшчәнлегенең максатчан күрсәткечләре су белән тәэмин итүнең сыйфатын этаплап яхшырту, шул исәптән суның сыйфатын Россия Федерациясә законнары белән билгеләнгән таләпләргә этаплап туры китерү максатларында билгеләнә.

- су белән тәэмин итү сферасында тарифларны исәпләгәндә;
 - 1) су белән тәэмин итү өлкәсендә тарифларны исәпләгәндә;
 - 2) төзелгән оешмаларның инвестицион программаларын эшләү өчен техник биремне эшләгәндә;
 - 3) төзелгән оешмаларның инвестицион программаларын эшләгәндә;
 - 4) төзелгән оешмаларның производство программаларын эшләгәндә.
- Эшчәнлекнең максатчан күрсәткечләре:
 - 2) үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын техник тикшерү нәтижәләре;
 - 3) төзелгән оешманың эшчәнлек күрсәткечләрен иң яхшы аналоглар белән чагыштыру.

Су белән тәэмин итүне тормышка ашыручы оешмалар эшчәнлегенек максатчан күрсәткечләренә түбәндәгеләр керә:

- эчемлек суы сыйфаты күрсәткечләре;
 - 1) эчемлек суының сыйфаты күрсәткечләре;
 - 2) су белән тәэмин итүнең ышанычлылыгы һәм өзлексезлеге күрсәткечләре;
 - 3) абонентларга хезмәт күрсәтү сыйфаты күрсәткечләре;
 - 4) ресурсларны файдалану эффективлыгы күрсәткечләре, шул исәптән суны ташыганда югалтуларны кимү;
 - 5) инвестицион программа чараларын тормышка ашыру бәясе арасаты һәм аларның эффективлыгы - су сыйфатын яхшырту;

Тимешәү авылы су белән тәэмин ителеше «Водоканал» ЖЧЖ тарафыннан башкарыла, су алу Сугышлы авылының «Сугышлы» ГЗСыннан башкарыла. «Сугышлы» ГЗСы резервуарларыннан һәм Сугышлы ГЗСы су үткәргеченнән пробалар алу 16 ингредиентка башкарыла: МПК ПДК, мг/дм³ СанПиН 2.1.4.10-74-01 буенча, анализ нәтижәләре нормага туры килә $C \pm D$ мг/дм³, $P=0,95$.

Тимешәү авылында 1031 хужалык су белән тәэмин ителә, халыкның 100% әһәмиятендә, авылның ихтыяҗы 43,2 м³ тәшкил итә, түләү ЕРЦ буенча шәхси исәпләр буенча 1 м³ өчен 20,82 сум тарифы буенча башкарыла. Су югалтуларын кимү максатында 22 күпфатирлы йортларда шәхси һәм гомуми йорт приборлары урнаштырылган, шәхси сектор хужалыкларының 98% ы шәхси су исәп приборлары белән тәэмин ителгән, калган хужалыклар норматив буенча түләү башкара.

2 бүлек. Жирлек буенча су агызу турында белешмәләр.

2.1. Проект карарлары.

Тимешәү авыл жирлегенең су ташучы проект карарлары эшлängән генераль план нигезендә төзелгән. Жирлекнең хәзерге су ташучы системасы нигездә үзәкләштерелгән, шәхси секторда - махсус техника ярдәмендә сыек йорт калдыкларын чыгаруга нигезлängән чөп чыгару канализациясе. Канализация системасы белән жиһазландырылган торак бүлмәләренең проценты жирлек буенча уртача дәрәжәдә. 2026-2036 елларда тоташтыру ихтыяҗ ителгәнчә башкарылачак.

Агызу су нормалары һәм чыгымнары. Агызу суларның исәп чыгымнары, шулай ук су чыгымнары, торлак төзелешенең уңайлылыгы дәрәжәсеннән чыгып һәм сакланган торлак фондыннан чыгып билгеләнә. Бу үк вакытта, СНиП 2.04.03-85 белән туры китереп, су ташучының үзәк нормалары су куллану нормаларына тигез кабул ителә, коешны исәпкә алмыйча.

2.2. Проект тәкъдимнәре.

Су белән тәэмин итү планында күрсәтелгәннән чыгып, түбәндәгеләрне күздә тотарга кирәк:

1. Әйләнештәге су белән тәэмин итү системасын кертү, агып чыкмый торган производстволар һәм суны саклай торган технологияләр булдыру исәбенә су куллануны киметү чараларын үткөрү.

2. Кече халык пунктларында үзәкләштерелгән системаларны төзү 1 м³ агуның бик югары үзкыйммәте аркасында икътисади файдалы түгел. Халык пунктлары төрле модификацияләрендә хужалык-йорт агуларын биологик һәм тирән чистарту автоном установкалары белән жиһазландырылырга мөмкин, атап әйткәндә: 1-20 м³/тәүлек куәтендәге «ЮБАС», 1-50 м³/тәүлек куәтендәге «ТОП-АС-БИОКСИ», чистартылган агу суларын «Лазурь» кавитациясенә ешлыклы блоклары белән установка белән бушату. Чистарту һәм бушату нәтижәсендә барлыкка килгән агу сулары шәхси хужалыклар территориясен коеш өчен файдаланыла яки су аккасына чыгарыла, ә актив һәм лай компостлаштыру өчен жиргә ашлама итеп соңрак кертелә.

3 бүлек. гамәлгә ашыру нәтижәсендә көтелгән нәтижәләр схема чаралары

Оешмаларның максатлы күрсәткечләре дәрәжәсенә ирешү барышында, су белән тәэмин итү һәм су ташучыны тормышка ашыручы оешмалар, һәм хәзерге схеманы тормышка ашыру нәтижәсендә:

1) кулланучылар үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү һәм су ташучы коммуналь хезмәтләре белән тәэмин ителәчәк;

2) коммуналь хезмәтләр күрсәтүнең ышанычлылыгы һәм сыйфаты артырылачак;

3) кулланыла торган суның сыйфаты яхшырылачак;

4) экологик ситуация яхшырылачак.

Программаны тормышка ашыру 2026-2036 еллар периоды өчен кирәкле күләмнәрдә һәм тоташтыруның кирәкле ноктасында Тимешәү авыл җирлегенең төзелүче һәм булган объектларын тоташтыру өчен су белән тәэмин итү һәм су ташучы куәтен арттыруга юнәлдерелгән.

Төп терминнар һәм төшенчәләр

«су белән тәэмин итү чыганагы» - су белән тәэмин итү өчен кулланыла торган су объекты яисә жир асты сулары чыганагы;

«суның исәп-хисап чыгымнары» - нормативлар таләпләре нигезендә билгеләнгән су белән тәэмин итүнең төрлө төрләре өчен су чыгымнары;

«су бүлеп бирү системасы» - су кабул итү жайланмалары, квартал эчендәге челтәрләр, коллекторлар, насос станцияләре, торбаүткәргечләр, су чыгару корылмалары, чистартылган суны әйләнә-тирә мохиткә илтү өчен корылмалар җыелмасы, алар жирлек территориясендәге өске, дренаж суларын һәм халыкның, иҗтимагый, сәнәгать һәм башка предприятиеләрнең яшәеш эшчәнлегеннән агым суларны чыгаруны тәэмин итә;

«предприятиенең эш зонасы» (эксплуатация зонасы) - су белән тәэмин итү һәм (яисә) су чыгару белән тәэмин итүне гамәлгә ашыручы оешма объектарының урнашу зоналарын, шулай ук аның абонентлары (кулланучылары) объектарының урнашу зоналарын үз эченә алган территория;

«су белән тәэмин итү объектының эш зонасы» (технологик зонасы) - суүткәргеч челтәрнең бер өлеше, аның чикләрендә корылма кулланучыларга суның кирәкле чыгымнарын биргәндә басымның норматив күрсәткечләрен тәэмин итәргә сәләтле;

«канализация чистарту корылмасының эш зонасы (канализация бассейны)» - канализация челтәренең бер өлеше, аның чикләрендә корылма (турыдан-туры чыгарылыш) агып төшүче суларны кабул итәргә һәм/яисә чистартырга сәләтле;

«су белән тәэмин итү һәм су бүлеп бирү схемасы» - су белән тәэмин итү һәм су бүлеп бирү системаларының халәтен һәм үсеш перспективаларын график күрсәтү элементлары һәм бер мәгънәле тулы текстлы тасвирлау җыелмасы;

«инженерлык инфраструктурасы схемасы» - исәп-хисап чорына инженерлык инфраструктурасының халәтен һәм үсеш перспективаларын график күрсәтү һәм тулы бер мәгънәле текстлы тасвирлау җыелмасы.

Расланды

"Лениногорск муниципаль
районы" муниципаль берәмлеге
Башкарма комитетының 2026
елның 20 июлендәге 513
номерлы карары белән

2036 елга
Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы
Шөгәр авыл җирлеге
су белән тәэмин итү һәм су чыгару схемасы
схемасы

Шөгәр авылы
2026 ел

Эчтәлек

Кереш.....	3
Схема паспорты	4
1 нче бүлек. Су белән тээмин итү схемасы.....	5
1.1. Шөгәр авыл җирлегенең (Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы) үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системаларының техник-икътисади хәле.....	5
1.2. Үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системаларын үстерү юнәлешләре ...	7
1.3. Су белән тээмин итүнең һәм эчемле суны куллануның балансы	8
1.4. Үзәкләштерелгән һәм үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системаларының авыл җирлеге буенча төп проблемалары.....	9
1.5. Су белән тээмин итү системалары объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү тәкъдимнәре.....	9
1.6. Үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системалары объектларын төзү һәм реконструкцияләү чараларының экологик аспекты.....	10
1.7. Үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системалары объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләүгә капитал кертүләр күләмен бәяләү.....	10
1.8. Үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системаларын үстерүнең максатчан күрсәткечләре...	11
1.9. Су белән тээмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналары...	11
1.10. Шөгәр авыл җирлеге Лениногорск муниципаль районы су белән тээмин итүне модернизацияләү һәм үстерү чаралары	11
2 нче бүлек. Җирлек буенча су чыгару турында мәгълүмат	11
2.1. Проект карарлары	11
3 нче бүлек. Схема чараларын гамәлгә ашыруда көтелгән нәтижәләр	12
4. Су белән тээмин итү һәм су чыгару схемасы	13

Кереш өлөш

Су белән тээмин итү һәм су бүлөп бирү схемасы (алга таба схема) Лениногорск муниципаль районы РТның Шөгөр авыл җирлегенә 2036 елга кадәр дәвер өчен түбәндәге документлар нигезендә эшләнгән:

1. Лениногорск муниципаль районы РТның Шөгөр авыл җирлегенә Генераль планы;
2. Лениногорск муниципаль районы РТның Шөгөр авыл җирлегенә коммуналь инфраструктура системасын комплекслы үстерү программасы;

һәм таләпләргә туры китереп:

- 1) 2011 елның 7 декабрендәге 416-ФЗ номерлы «Су белән тээмин итү һәм су чыгару турында» Федераль закон;
- 2) 2013 елның 5 сентябрендәге 782 номерлы «Су белән тээмин итү һәм су чыгару схемалары турында» РФ Хөкүмәте карары;

Схема үзәкләштерелгән су белән тээмин итү һәм су бүлөп бирү системаларын барлыкка китерү һәм үстерү, бу системаларның эшләве ышанычлылыгын арттыру һәм Лениногорск муниципаль районы РТның Шөгөр авыл җирлегендә кешеләр яшәү өчен уңайлы һәм куркынычсыз шартлар тээмин итү буенча беренче чираттагы чараларны үз эченә ала.

Чаралар коммуналь инфраструктура системасының түбәндәге объектларын үз эченә ала:

- су белән тээмин итү системасында – су алу урыннары (ерак тышкы чыганаclar), су үткәргеч челтәрләре;
- су чыгару системасында – сыек йорт-кулланыш калдыкларын махсус техника ярдәмендә чыгаруга нигезләнгән чыгару канализациясе.

Су белән тээмин итү һәм су чыгару схемасы җирлекне территорияләп планлаштыру документлары һәм җирлекнең коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программаларына туры китереп, шулай ук энергетика белән тээмин итү, газ белән тээмин итү схемаларын исәпкә алып эшләнә.

Су белән тээмин итү һәм су чыгару схемасы 10 елга эшләнә.

Булган челтәрләрне һәм корылмаларны модернизацияләү, яңа су белән тээмин итү һәм су чыгару системалары объектларын төзү эшләрен алып бару өчен үз акча чаралары җитмәгән шартларда, схема чараларын гамәлгә ашыру чыгымнары җирле халык тарафыннан су белән тээмин итү системаларына тоташтыру өчен тарифлар куелып, өстәмә финанслау юлы белән өлешчә финансланырга планлаштырыла.

Су белән тээмин итү схемасы үз эченә ала:

- схема паспорты;
- схеманың максатлары һәм бурычлары, аларны хәл итү буенча тәкъдимнәр, схема чараларын гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижеләрен тасвирлау;
- су белән тээмин итү һәм су чыгару схемасын тормышка ашыру буенча чаралар исемлеге, тормышка ашыру вакыты һәм этаплары;

Схема паспорта

Атамасы

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының Шөгәр авыл җирлегә су белән тәэмин итү һәм су чыгару схемасы.

Проект инициаторы (муниципаль заказчы).

РТ Лениногорск муниципаль районы Шөгәр авыл җирлегенең башлыгы.

Объектның урнашу урыны

Россия, Татарстан Республикасы, Лениногорск муниципаль районы, Шөгәр авыл җирлегә.

Схеманы эшләү өчен норматив-хокукий база:

– «Гавами хакимиятнең бердәм системасында җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20.03.2025 33-ФЗ номерлы Федераль закон;

– «Су белән тәэмин итү һәм су бүлөп бирү турында» 2011 елның 07.12.2011 416-ФЗ номерлы Федераль закон;

– «Су белән тәэмин итү һәм су бүлөп бирү схемалары турында» 2013 елның 05 сентябрдәгә 782 номерлы Россия Федерациясә Хөкүмәте карары;

Россиянең Төзелеш министрлыгының 27.12.2021 N 1016/пр «СНиП 2.04.02-84* "Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар" СП 31.13330.2021 раслый» боерыгы

-Россиянең Төзелеш министрлыгының 25.12.2018 N 860/пр «СНиП 2.04.03-85 "Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар" СП 32.13330.2018 раслау турында» боерыгы

-Россиянең ГЧС ның 27.07.2020 N 559 «"Уттан саклау системасы. Эчке уттан саклау су трубопроводы. Нормалар һәм кагыйдәләр" СП 10.13130 кагыйдәләр җыентыгын раслау" боерыгы

-Россиянең ГЧС ның 30.03.2020 N 225 (25.12.2023 төзәтмәсе) «"Уттан саклау системасы. Тышкы уттан саклау су белән тәэмин итү. Ут куркынычсызлыгы таләпләре" СП 8.13130 кагыйдәләр җыентыгын раслау" боерыгы

Схеманың максатлары:

– абонентларга үзәкләштерелгән системаларны куллану белән салкын су белән тәэмин итү һәм су чыгаруга ирешүне тәэмин итү;

– Россия Федерациясә законнарының һәм рациональ су куллану таләпләренә туры китереп, салкын су белән тәэмин итү һәм су чыгаруны тәэмин итү;

– иң яхшы һәм мөмкин булган технологияләр нигезендә һәм энергиятаермый технологияләрне кертү юлы белән үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү һәм су чыгару системаларын үстерү;

– 2036 елга кадәр чорда җәмгыяви-мәдәни һәм ял итү максатлы объектлар өчен үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү һәм су чыгару системаларын үстерүне тәэмин итү;

– эшләп торган бәя сәясәтен саклап, сыйфатны яхшыртып, су белән тәэмин итү һәм су чыгару буенча коммуналь продукция (хезмәт күрсәтү) күләмен арттыру;

– су белән тәэмин итү һәм су чыгару системалары эшен яхшырту;

– кулланучыларга керә торган эчәргә яраклы суның сыйфатын арттыру;

– агымнарны үзәкләштерелгән һәм экологик куркынычсыз юл белән чыгаруны һәм аларны экологик нормативларга туры китереп чистартуны надежды тәэмин итү;

– әйләнә-тирә мохиткә зарарлы йогынтыны киметү.

Максатларга ирешү ысулы:

Жирлегендә кулланучыларны су белән тәэмин итү системасын комплекслы үстерү программасы чараларын тормышка ашыруның төп максат күрсәткечләре болар:

- эшләр торган су үткәргеч чөлтәрләрне реконструкцияләү;
- янгын сүндерү машиналарының су жыю өчен мөмкинлеген тәэмин итү өчен, каты түшәмле янгын сүндерү юлларны кору.

Схеманы гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары

Схема 2025-2036 елларда гамәлгә ашырылачак. Проектта һәрберсендә коммуналь инфраструктураның яңа производство сәләтләрен төзү һәм яңарту планлаштырылган 2 этап аерыла:

Төзүнең беренче этабы - 2025-2030 еллар:

- эшләр торган су үткәргеч чөлтәрләрне реконструкцияләү;
- су агызгычны ремонтлау;

Төзүнең икенче этабы (исәп чыгарылган вакыт) - 2031-2036 еллар:

- эшләр торган су үткәргеч чөлтәрләрне реконструкцияләү;
- социаль әһәмиятле объектлар өчен су чыгару төзү.

Схема чараларын гамәлгә ашырудан көтелә торган нәтижеләр

1. Коммуналь хезмәтләр күрсәтү сыйфатын яхшырту.
2. Искергән җиһазларны һәм чөлтәрләрне реконструкцияләү һәм алыштыру.
3. Су белән тәэмин итү һәм су чыгару системалары куәтлеген арттыру.
4. Авыл җирлеге территориясендә экологик ситуацияне яхшырту.
5. Халыкның уңайлы яшәве өчен, шулай ук авыл җирлегенең киләчәктә үсеше өчен коммуналь инфраструктура булдыру.

1 бүлек. Су белән тәэмин итү схемасы

1.1 Шөгәр авыл җирлегенең үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларының техник-иқтисади хәле мөлкәтне рәсмиләштерү тәртибен раслау турында

Шөгәр авыл җирлеге Татарстан Республикасы Лениногорск районының көнбатыш өлешендә урнашкан. Җирлек Лениногорск районының Керкәле авыл җирлеге, Лениногорск районының Иске Шөгәр авыл җирлеге белән чиктәш. Шөгәр авыл җирлегенең административ үзәге - Шөгәр авылы, ул Лениногорск районының административ үзәге - Лениногорск шәһәрненнән 25 км ераклыкта урнашкан. Җирлектә нигездә бер катлы кирпеч һәм агач төзелешләр һәм күп катлы йортлар бар. Шөгәр авыл җирлеге составына Шөгәр авылы керә, аның халкының гомуми саны - 1813 кеше, хужалыклар саны - 544.

Муниципаль берлекнең җиренең гомуми мәйданы 238 га.

Климаты уртача-континенталь. Елның салкын өлешендә һава көнчыгыштан һәм көньяк-көнчыгыштан аз дымлы һәм салкынга, ә яз һәм җәй көннәрендә жылы һәм корыга хәрәкәт итә. Өстенлек итүче җилләр-көнчыгыш юнәлештә. Туфраклар кара туфрак белән характерлана. Бакча культуралары, шул исәптән ташландык культуралар биләгән шактый зур мәйданга ия. Җирлекнең төп табигый ресурслары: хужалык-эчү билгеләнешендәге җир асты геотермаль сулары. Шөгәр авыл җирлегенең авыл торак пункты кулланучыларын тәэмин итү өчен салкун су белән тәэмин итү хезмәтләре су белән тәэмин итү чыганакларының (чишмәләрнең) гамәлдәге хужалык субъектлары, озынлыгы 18680 метр тәшкил иткән су белән

тәэмин итү челтәрләрен җәелдерүче субъектлар ярдәмендә гамәлгә ашырыла. Шөгер авыл җирлеге территориясендә 1 каптаж (чишмә) һәм ике кое урнашкан. Барлык кулланучылар тарафыннан су куллану елына 181720 мең м³ тәшкил итә.

Су белән тәэмин итү тармагы авыл җирлегенең тормыш-көнкүрешен тәэмин итүдә зур роль уйный һәм ышанычлы хужалык-эчемлекле су белән тәэмин итү системасын үстерү буенча максатлы чаралар таләп итә.

Хәзерге вакытта Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Шугуров авыл җирлегенең хужалык-эчемлек, янгын сүндерү һәм житештерү су белән тәэмин итү чыганагы булып чишмәләр (каптажлар) һәм скважиналар тора.

Халык пунктының су белән тәэмин ителеше оештырылган:

- су үткәргеч челтәрләреннән;
– үзәкләштерелгән чыганаклардан – тирән урнаштырылган бердәнбер тирән скважиналардан.

Авыл җирлегенең халкын һәм хужалыкларын су белән тәэмин итүнең төп чыганагы булып жир асты сулары тора.

Эшләп килүче су алу төеннәре һәм скважиналары турында төп мәгълүмат, аларның урнашу урыны һәм сыйфатламасы 1.1 таблицада күрсәтелгән.

Эшләп килүче су алу узеллары сыйфатламасы

1.1 нче таблица.

Ном еры т/б	Объектның исеме һәм аның урнашу урыны	Эксплуатаци ягә кертү елы	Житеште рүчәнлег е, мең м ³ /көн	Тирәнле ге м	ССО булуы, шт
1	Каптаж	1949	413,7	60,00	V
2.	Скважина №1	2005	63,4	70,00	V
3.	Скважина №2	2009	18,6	70,00	V

Чишмәләр санитар саклау зоналары белән тәэмин ителгән, аларның күләме таләп ителгән нормаларга туры килә. Санитар сак зоналары койма белән әйләндереп алынган, төзекләндерелгән һәм яшелләндерелгән. Санитар саклау зоналарыннан файдалану СанПиН 2.1.4.1110-02 «су белән тәэмин итү чыганаclarын һәм хужалык-эчү билгеләнешендәге суүткәргечләрне санитар саклау зоналары» таләпләренә туры китереп башкарыла.

Барлык чишмәләрдә су сыйфатын контрольдә тоту өчен сынамалар алу өчен җир өсте павильоннары (кирпеч, металл, агач) бар.

Эчемлек сыйфатындагы су кую халыкка хужалык-эчемлек ихтыяжлары һәм су сибү, фермер хужалыгы ихтыяжлары, янгын сүндерү өчен күздә тотыла.

Торак фондының су үткәргеч челтәре 20-100 мм диаметрлы су үткәргеч трубаларның тармакланган системасын тәшкил итә. Су үткәргеч эшләнган материал: металл, полиэтилен. Су үткәргеч челтәренә гомуми озынлыгы 18680 м.

Су белән тәмин итүнең сызыклы объектлары сыйфатламасы 1.2 таблицада күрсәтелгән.

Эшләп килүче сызыклы су белән тәмин итү объектлары сыйфатламасы
1.2 нче таблица.

Шугуров авылы			
1	Су үткәргечләрнең гомуми озынлыгы	м	18680

Модернизация һәм су белән тәмин итү корылмаларын төзү бик түбән темпларда алып барыла. Халыкка бирелә торган суның канәгатьләндермәле сыйфатының бер сәбәбе булып су үткәргеч челтәрләренә югары изнуренлыгы, су үткәргечләрне үстерүнең гомуми схемалары булмау тора. Челтәрләренә иң зур изнуренлыгы урам су үткәргеч челтәрләренә туры килә. Сүлпәнлек дәрәжәсе югары булган челтәрләр һәм жиһазлар аркасында килеп чыккан су үткәргеч суының зур югалтулары, агып китүләре бар.

Халыкны хужалык һәм эчемлек суы белән тәмин итү мәсьәләләре белән авыл жирлегенә администрациясе һәм «Лениногорск жылылык челтәрләре» ЖЧЖ шөгыльләнә. Су белән тәмин итү чыганагы булып жир асты сулары тора. Су чистарту корылмалары, суны бизәргә установакалары, оештырылган һәм яхшыртылган санитар саклау зоналары булмаган коелган чышмәләрдән үз агымы белән бирелә. Жир асты эчемлек суында түбәндәге пычранулар билгеләнә: гомуми катылык, ул территориягә техноген тәэсирдән бәйсез табигый фактор булып тора.

Су үткәргечнең эшләп килүче челтәрләре һәм корылмаларының техник хәле, аларның озын эксплуатациясе аркасында, эчемлек сыйфатындагы су эзерләү дәрәжәсен төшерә. Ремонт һәм реконструкция кирәк. Су үзәкләштерелгән һәм үзәкләштерелгән эчемлек су белән тәмин итү системалары нормалары таләпләренә җавап бирергә тиеш.

Шугуров авыл жирлегенә кайбер халык хужалык максатларында үзләренә 10-20 м тирәнлектәге скважиналарыннан файдалана.

Нәтижеләр:

1. Суны алу су алу төеннәре ярдәмендә башкарыла, алар муниципаль берәмлек территориясендә, торак пунктлар янында урнаштырыла.
2. Жирлек территориясендә су үткәргеч челтәре 1949 елда салынган. Су үткәргечен реконструкцияләү 2000, 2006, 2011, 2014, 2014, 2018 һәм 2019 елларда уздырылган. Шулай ук су белән тәмин итү линияләренә бер өлеше канәгатьләндерүче хәлдә түгел һәм аерым участоклардагы трубопроводларны яңадан салуны таләп итә.

1.2. Су белән тәмин итүнең үзәкләштерелгән системаларын үстерү юнәлешләре

2036 елга кадәр чорга су белән тәмин итү һәм су агызу системаларын үстерү Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының Шугуров авыл жирлегенә пространство оешмасын үзгәртү чараларын исәпкә ала:

- иреккә төзелеш территорияләрендә яңа төзелеш нигезендә һәм булган торак кварталларын реконструкцияләү юлы белән артык уңайлыклы шәхеси торак төзелеше белән биләнгән территорияләренә зурлыгын арттыру;

- спорт һәм уен майданчыкларын үз эченә алган яхшы корылган ял итү территорияләрен төзү.

Схеманы гамәлгә ашыру 2036 елга кадәр торак һәм коммуналь-сәнәгать төзелеше зоналарының ихтыяжларына туры килеп, үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү һәм су агызу системаларын үстерүне һәм авыл халкын су белән тәэмин итү һәм су агызу системаларына тоташтыруны тәэмин итәргә тиеш. Даими халык саны артуы исәплә вакыт өчен 1.3 таблицада күрсәтелгән.

Даими халык саны артуы

1.3 нче таблица.

№ т/б	Торак пунктлар исемлеге	Даими хужалыклар саны	Даими халык саны, кеше		
			Хәзерге хәл, 2026 ел	Исәп вакыты – 2035 ел.	
				Арту	Барлығы
1	Шугуров авылы	544	1813	-100	1713

1.3. Су белән тәэмин итү һәм эчемлек суы куллану балансы

Шугуров авыл жирлегенең торак пунктының хужалык-эчемлек һәм янгын сүндерү суы белән тәэмин итү чыганагы булып катлам арасы сулары кабул ителә. Су белән тәэмин итү схемасын эшләгәндә, төрле кулланучылар өчен таләп ителә торган су чыгымы билгеләнә. Авыл жирлегендә халыкның хужалык-эчемлек ихтыяжлары өчен су куллану су куллануның төп категориясе булып тора. Кулланыла торган су күләме торлак төзелеше районнарының санитар-техник яхшыртылу дәрәжәсенә бәйле.

1.4 нче таблица

Торак пункт исеме	Су куллану күләме күрсәткечләре						Уртача тәүлеклек су куллану, кеше/тәүлек*
	Су алынды		Су кулланылды		Су югалтулары		
	мең м3/ел	м3/тәүлек	мең м3/ел	м3/тәүлек	мең м3/ел	м3/тәүлек	
Шугуров авылы	181,72	497,86	180,98	495,85	733,65	2,01	0,27
Барлығы жирлек буенча:	181,72	497,86	180,98	495,85	733,65	2,01	0,27

Авыл жирлегенә өчен торлак төзелеше яхшыртылуы түбәндәгечә кабул ителгән:
- исәплә вакыт ахырында планлаштырылган торлак төзелеше (2035 ел) эчке су белән тәэмин итү һәм канализация системасы белән жиһазландырыла;

Тигезсезлекнең тәүлек коэффициенты 2021 елның 27 декабрендә Россия Министрының 1016/пр №лы боерагы («СП 31.13330.2021 «СНиП 2.04.02-84* Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»ны раслау турында») белән китереп, 0,8-1,2 кабул ителә.

Территорияне сугару өчен су чыгымы исәптә территориянең һәр йөз сабыны өчен 8 м³ һәм хужалык-эчемлек су куллану исәбенә сугару сезоны давамында ел саен исәпкә алына. Сугарулар саны - тәүлектә бер. Сугаруның исәплә вакыты - 92 көн.

Авыл жирлегенең торак пунктларында тышкы янгын сүндерү өчен су чыгымнары 2021 елның 27 декабрендә Россия Министрының 1016/пр №лы боерагы

(«СП 31.13330.2021 «СНиП 2.04.02-84* Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»ны раслау турында») белән туры китереп, халык саныннан һәм объектлар территориясеннән чыгып кабул ителә.

Торлак кварталларында тышкы янгын сүндерү өчен су чыгымы – 5 л/с. Жирлектә бер үк вакытта янгыннарның исәплә саны - 1 (торлак зоналарында). Эчке янгын сүндерү өчен су чыгымы 2 агымы өчен 2,5 л/с исәбеннән кабул ителә. Янгын сүндерү давамы – 3 сәгать. Янгыннан саклану запасын торгызу 24 сәгать эчендә үткәрелә.

Янгын сүндерү өчен су янгыннан саклану буасыннан һәм гидранттан кулланыла.

2003 елның 7 июлендәге N 112-ФЗ «Шәхси ярдәмче хужалык турында» Федераль законы нигезендә, шәхси ярдәмче хужалык алып баручы гражданның дөүләт ярдәме хезмәт күрсәтү инфраструктурасын формалаштыру (юллар, элемент чаралары, энергия- һәм су белән тәэмин итү һәм башка) һәм шәхси ярдәмче хужалык эшчәнлеген тәэмин итү; шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерүне стимуллаштыру оештыру-хокукий, экологик һәм социаль шартларны тудыру, шул исәптән шәхси ярдәмче хужалыкларга һәм (яки) аларга хезмәт күрсәтүче авыл хужалыгы кооперативларына һәм башка оешмаларга дөүләт финанс һәм матди-техник ресурсларын кайтарым нигезендә бирү юлы белән башкарыла.

Авил хужалыгы хайваннарын һәм кошларны саклау һәм суару өчен су чыгымы хужалык китаплары мәгълүматлары нигезендә, ВНТП – Н – 97

«Авил хужалыгы су белән тәэмин итү системасы кулланучыларының су чыгымнары нормалары» белән туры китереп, исәпләнгән.

Су куллануның перспектив күләмнәрен арттыру яңа системалар төзү һәм эшли торган су белән тәэмин итү һәм су чыгару системаларын яңартуны үз эченә ала. Сезонлы халык тарафыннан су куллану исәпкә алынмаган чыгымнарға кертелгән.

1.4. Жирлек буенча децентрализован һәм үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларының төп проблемалары

1. Су белән тәэмин итү объектарының санитар нормалары һәм кагыйдәләренә туры килмәве (су белән тәэмин итү системаларының канәгатьләндерсез санитар-техник хәле, гигиена нормативларына туры килгән стабиль су сыйфатын тәэмин итәргә рөхсәт итми).

2. Су үткәргечләрендә, кулланучыларга су тапшыра торган су үткәргечләрендә, чистару корылмаларының (кисү установкалары) кирәкле комплексының булмавы.

3. Заманча суны чистару технологияләреннән мәхрүмлек.

Шугуров авыл жирлегенең торак пунктларын гарантияле су белән тәэмин итү өчен, тулы яхшыртылганда (һәр йортта, ижтимагый биналарда һәм коммуналь биналарда эчке су үткәргеч челтәрләре урнаштыру) проект белән перспективада түбәндәгеләрне күздә тотырга кирәк:

- барлык челтәрләрне этаплы яңарту һәм ишерелгән участокларны алыштыру.

Су үткәргеч челтәрен перспектива өчен ГОСТ 18599-2001 ПЭ100 SDR17 полиэтилен трубаларыннан Ø 110÷63 мм планлаштырырга кирәк;

- Янгын сүндерү өчен, жир өсте катламнарын ремонтлау һәм каты катламнар белән ябылган сулардан янгын машиналары өчен суны алу мөмкинлеге өчен керү юлларын төзекләндерү.

1.5. Су белән тээмин итү системалары объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү төкәдимнәре

Авыл жирлегә чикләрендәгә жир асты су запастары кулланылучы сулы горизонтта билгесез, шуңа күрә аларны бәяләү чараларын күздә тотырга кирәк. Жирлек территориясендә булган система саклана, һәм яңа территорияләргә үзләштерү белән бәйләп рәвештә, планлаштырылган су белән тээмин итү системасы үсеш алып.

Су үткәргеч челтәрләргә тормыш һәм коммуналь төзелешнең 100% охватын тээмин итү өчен үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системалары белән, шул ук вакытта иске челтәрләргә, амортизация срокларын үткәннәргә һәм житәрлек үткәргү сәләте булмаган челтәрләргә алыштыру белән күздә тотылырга тиеш.

Шугуров авыл жирлегенең су белән тээмин итү системасының нормаль эшләве өчен кирәк:

- су әзерләү төенә төзелеш белән булган чишмәләргә реконструкцияләү;
- торак пунктта тузган челтәрләргә, диаметры житәрлек булмаган челтәрләргә һәм яңаларын күчәргә, барлык торак төзелешләргә тоташтыруны тээмин итәргә;

Шугуров торак пунктында:

- Металлдан эшләнгән эшләп беткән су үткәргечен алыштыру;
- чишмәләргә су басудан чистарту;
- су әзерләү һәм суны чистарту төеннәрен урнаштыру.

Шугуров авыл жирлегә су белән тээмин итү системасының сызык объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү буенча төп төкәдимнәргә керә:

- барлык тузган торбаүткәргечләргә алыштыру;
- исәпкә алынмаган сарыфларны һәм суны ташу вакытындагы югалтуларны киметү;
- аның ышанычлылыгын һәм идарә ителүчәнлеген арттыру максатында су үткәргеч челтәрен зоналарга бүлү;
- кулланучыларны кирәк микъдарда эчемлек сыйфатындагы су белән тээмин итү;

- сызык объектларын реконструкцияләү һәм модернизацияләү өчен инвестицияләргә юнәлеш күләмен билгеләү.

1.6. Су белән тээмин итүнең үзәкләштерелгән системасы объектларын төзү һәм реконструкцияләү чараларының экологик аспекты

Муниципаль берәмлекне су белән тээмин итүдә төп экологик аспекты булып тора:

- эчәргә яраклы су куллану;

Ресурсларны рациональ булмаган куллану файдаланыла торган су горизонтаның бәетеленүенә китерә. Су куллануны исәпләү һәм чишмәләргә дебитын вакытында бәяләү, резерв чыганаclarны разведкалау эчемлек суы сыйфатында суны кирәкле күләмдә булмау куркынычын киметергә мөмкинлек бирә.

Не рациональное использование ресурсов ведет к истощению используемого водного горизонта. Расчет потребления воды и своевременная оценка дебита родников, разведка резервных месторождений позволит снизить риск отсутствия воды питьевого качества в требуемых объемах.

Схемада су үткәргечен реконструкцияләү вакытында тирә-юньне саклауны тээмин итү чаралар күздә тотыла, алар билгеле шартларда тирә-юньне пычрату чыганагы булып тора ала.

Табиғатне саклау буенча болай чараларга карый:

- туфракны һәм су ресурсларын саклау;

- табигый экологик тигезлекне тээмин итү;
- атмосфера һавасының чисталыгын саклау.

Туфрак-үсемлек катламына эшләр вакытында тээсир технология белән, урын шартлары белән, жирләрне алу дәвамлылыгы белән, эшләрне сезон буенча үткәрү һәм проектланган табигатьне саклау чараларын үтәү белән билгеләнә.

Муниципаль берәмлекнең су үткәргеч челтәрен төзү (реконструкцияләү) вакытында су үткәргечен чистарту, юу һәм дезинфекцияләү үткәрергә кирәк. Чистарту һәм юудан соң, СНиП 3.05.04-85 «Су белән тээмин итү һәм канализациянең тышкы челтәрләре һәм корылмалары» буенча басымлы су үткәргече су белән дезинфекцияләп юылырга тиеш, соңрак су үткәргечләрен (корылмаларны) хужалык-эчемлек су белән тээмин итүдә юу һәм дезинфекцияләү үткәрү турында акт төзелеше белән.

1.7. Су белән тээмин итүнең үзәкләштерелгән система объектларын реконструкцияләү һәм модернизацияләүдә капитал салымнар күләмен бәяләү

Инвестиция-төзелеш комплексы эшләгән заманча базар шартларында, төрле чыгымнарны нормалаштыру алымнарына кискен үзгәрешләр булды, төзелеш сферасында икътисади нигез үзгәрде. чыгымнарның теге яки бу төрен нормалаштыруга төзелеш өлкәсендә икътисадый нигез үзгәрде.

төзелеш бәясен билгеләү өчен, бәяләрнең үзгәрүчәнлеген һәм аларның төрлелеген эшнә бу этабында кирәкле чыгымнарны тулы күләмдә төгәл билгеләргә мөмкинлек бирми.

Моның белән бәйле рәвештә, проекткаунның соңрак стадияләрендә төзелеш параметрларын төзелә торган объектның жирле шартларын һәм үзенең конкрет специфик функцияләрен өйрәнү нигезендә детальләп төгәлләштерү таләп ителә.

Моның белән бәйле рәвештә, проекткаунның соңрак этаптарында төзелеш параметрларын урындагы шартларны һәм төзелә торган объектның конкрет үзенчәлекле функцияләрен өйрәнү нигезендә детальләп төгәлләү таләп ителә.

1.8. Үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системаларын үстерүнең максатчан күрсәткечләре су җибәрү системалары

Салкын су белән тээмин итүне тормышка ашыручы оешмаларның максат күрсәткечләре сафлыкны әзерләп күтәрү максатларында билгеләнә

су белән тээмин итү, шул исәптән Россия Федерациясе кануннары таләпләренә туры китереп, су сыйфатын әзерләп күтәрү.

- су белән тээмин итү сферасында тарифларны исәпләгәндә;
 - төзелгән оешмаларның инвестицион программаларын эшләү өчен техник биремне эшләгәндә;
 - төзелгән оешмаларның инвестицион программаларын эшләгәндә;
 - төзелгән оешмаларның производство программаларын эшләгәндә.
- Эшчәнлекнең максатчан күрсәткечләре түбәндәгеләрдән чыгып исәпләнә:

Эшчәнлекнең максатчан күрсәткечләре:

- 2) үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системаларын техник тикшерү нәтиҗәләре;
- 3) төзелгән оешманың эшчәнлек күрсәткечләрен иң яхшы аналоглар белән чагыштыру.

Су белән тәэмин итүне тормышка ашыручы оешмалар эшчәнлегенек максатчан күрсәткечләренә түбәндәгеләр керә:

- эчемлек суы сыйфаты күрсәткечләре;
- су белән тәэмин итүнең ышандырырлыклығы һәм өзлексезлеге күрсәткечләре;
- су белән тәэмин итүнең ышанычлылығы һәм өзлексезлеге күрсәткечләре;
- абонентларга хезмәт күрсәтү сыйфаты күрсәткечләре;

2 бүлек. Суны чыгару схемасы

1.9. Су белән тәэмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналары

Санитар саклау зоналары хужалык-эчемлек максатлы барлык су белән тәэмин итү чыганаclarында һәм су үткәргечләрендә аларның санитар-эпидемиологик ышанычлылығын тәэмин итү максаты белән күздә тотылырга тиеш.

Су белән тәэмин итү чыганаclarын мөмкин булган пычратудан саклау максаты белән, СанПиН 2.1.4.1110-02 «Су белән тәэмин итү чыганаclarының һәм эчемлек максатлы су үткәргечләренең санитар саклау зоналары» таләпләренә туры китереп, санитар саклау зоналарын оештыру күздә тотыла:

Санитар саклау зонасына 30 - 60 м радиустагы скважина тирәли территория керә. Беренче зона территориясә әйләндереп алына һәм яхшыртыла, төп корылмаларда эшләмәгән кешеләрнең булуы тыела.

1.10. Су белән тәэмин итүне яңарту һәм үстерү буенча чаралар

Шөгәр авыл жирлегә

Су үткәргеч челтәренең егылмасы 60% тәшkil итә. Су үткәргеч челтәре бу халәттә булганда, су белән тәэмин итү системасын төзәтү һәм яңарту кирәк.

2 бүлек. Жирлек буенча су агызу турында белешмәләр.

Хәзерге вакытта Шөгәр авыл жирлегендә су агызу челтәре бар. Су агызу челтәрләре күпкватлы йортларны, предприятиеләрне һәм авыл территориясендә урнашкан оешмаларны хезмәт күрсәтә, озынлыгы 7220 м, 2016 елгы төзелеш, челтәрләрнең егылмасы 24%. Фатирларның һәм жәмәгать биналарының канализациясә чокырларга башкарыла, аннан санитар-эпидемиологик күзәтү органны күрсәткән чисталу урыннарына периодик рәвештә чыгарыла. Яңа чисталу корылмалары төзелешә төмамланды, канализация суларын иң югары күетә 200 м³/түлек буенча чистау.

2.1. Проект карарлары

Шөгәр авыл жирлегенә су агызу проекты карарлары эшләнгән генераль план нигезендә төзелә. Жиһаз процент фатирларның үзәкләштерелгән канализация системасы белән жабдыклануы 31% тәшkil итә.

Агызу су нормалары һәм чыгыннары. Агызу суларның исәп чыгыннары, шулай ук су чыгыннары, торлак төзелешенәң уңайлылығы дәрәжәсеннән чыгып һәм сакланган торлак фондыннан чыгып билгеләнә. Бу үк вакытта, СНиП 2.04.03-85 белән туры китереп, су ташучының үзәк нормалары су куллану нормаларына тигез кабул ителә, коешны исәпкә алмыйча.

Суагызу планында түбәндәгеләрне күз алдында тотарга кирәк:

1. Әйләнәштәге су белән тәэмин итү системасын кертү, агып чыкмый торган производстволар һәм суны саклый торган технологияләр булдыру исәбенә су куллануны киметү чараларын үткәрү.

2. Шәхси ярдәмче хужалыкларда ассенизатор машиналары белән соңрак чыгару булган индивид чокыр төзү;

3 бүлек. гамәлгә ашыру нәтижәсендә көтелгән нәтижәләр
схема чаралары

Оешмаларның максатлы күрсәткечләре дәрәжәсенә ирешү барышында, су белән тәэмин итү һәм су ташучыны тормышка ашыручы оешмалар, һәм хәзерге схеманы тормышка ашыру нәтижәсендә:

- кулланучылар үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү һәм су ташучы коммуналь хезмәтләре белән тәэмин ителәчәк;
- коммуналь хезмәтләр күрсәтүнең ышанычлылыгы һәм сыйфаты артырылачак;
- кулланыла торган суның сыйфаты яхшырылачак;
- экологик ситуация яхшырылачак.

Программаны тормышка ашыру Шөгәр авыл жирлегенең булган объектларын тоташтыру өчен су белән тәэмин итү һәм су ташучы куәтен арттыруга юнәлдерелгән, кирәкле күләмнәрдә һәм 2026 - 2036 еллар периоды өчен тоташтыруның кирәкле ноктасында.

*Технологическая схема
хозяйственно-питьевого водопровода
в с. Шугурово*

